Amantul lui Geneviève-Diana Ponsonby

Nostalgic 128

DIANA PONSONBY

AMANTUL LUI GENEVIÈVE

ALCRIS

Philippe Sauval, fiul paznicului de vânătoare al marchizului de Trésigny, se îndrăgosteşte de fiica acestuia Geneviève, şi trăieşte cu iluzia că şi ea ţine la el. Peste câţiva ani însă, tânăra se căsătoreşte cu fiul unui nobil scăpătat. Între timp, talentul literar al lui Philippe e observat de marchiz, care-i înlesneşte obţinerea unei slujbe la Paris, unde o întâlneşte din nou pe Geneviève, cu ocazia reprezentaţiei unei piese scrise de el. După câteva întâlniri cu parfum romantic şi după ce-i trimite o scrisoare în care-şi mărturiseşte iubirea, Philippe deschide din greşeală un plic, adresat prietenului său, Maurice Portat, în care tânăra îi declară acestuia că e îndrăgostită de el. Philippe se maturizează brusc şi hotărăşte să-şi continue activitatea literară, păstrându-şi speranţa că într-o bună zi îşi va întâlni sufletul pereche.

ISBN: 978 – 975 – 58044W)
PREŢ 8 LEI
51948488 701277

Titlu original (eng.): My Kind Of Love

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale PONSONBY, DIANA

Amantul lui Geneviève / Diana Ponsonby Traducător: Filofteia Iscru Bucureşti: Aleris, 2010.

ISBN 978 – 973 – 580 – 448 – 0

I. Aurelian Micu (Editor)

II. Alexandra Piripitsis (Redactor)

III. Ioan Drăghici (Lector)

821.111.31 135.1…

Colecţia „NOSTALGIC” DIANA PONSONBY

Amantul lui Geneviève

Traducerea şi adaptarea în limba română de: FILOFTEIAISCRU

ALCRIS M-94

Capitolul 1

Trecuseră deja vreo trei minute de când primarul îşi terminase discursul şi, roşu tot la faţă din cauza gulerului strâmt şi foarte emoţionat de propria elocinţă, se aşezase la loc pe scaun dar cu

toate astea mânuţele şcolarilor încă mai aplaudau. Zgomotul vesel umplea clasa mică, împodobită cu crengi pentru marea zi a decernării premiilor.

Discursul domnului primar fusese într-adevăr frumos. Se referise la binefacerile ştiinţei, la îndatoririle cetăţenilor, într-un stil retoric şi erudit, dar dacă te uitai la public, la toţi acei puştani cu obrajii îmbujoraţi, dintre care cel mai mare nu împlinise încă doisprezece ani, îţi venea greu să crezi că entuziasmul lor era stârnit doar de vorbele înălţătoare rostite de orator… Se putea chiar bănui, fără să dorim să jignim pe nimeni, că uralele izbucneau mai ales atunci când funcţionarul tăcea, decât când vorbea… În cele din urmă însă, totul fusese spus! Cei mai buni elevi, stând în picioare pe scenă şi foarte emoţionaţi, recitaseră poezii şi notabilităţile satului rostiseră câteva cuvinte. Acum, domnul Forest, directorul şcolii, luă în mână lista de nume. Un alt domn, care zâmbea şi voia să se facă util, încerca să descurce sârmuliţele coroniţelor care se agăţaseră unele de altele.

Domnul Forest ridică foaia de hârtie şi tuşi uşor ca să-şi dreagă glasul. Primarul se ridică din nou în picioare. Ţinea în mână o carte groasă şi o coroniţă aurită. Acesta era premiul cel mai important. Se ştia deja cine urma să-l ia şi toţi ochii se întorseseră spre elevul norocos, când deodată un lucru neobişnuit îi făcu să-şi îndrepte atenţia spre uşă.

Afară, se auzea un zgomot de trăsură care se oprea în faţa şcolii. Aproape imediat în pragul sălii apăru un bărbat care ţinea o fetiţă de mână.

Era marchizul de Peyralès şi Geneviève, unicul său copil. Datorită numelui şi poziţiei lui în trecut, marchizul considerase că e de datoria lui să participe la decernarea premiilor la şcoala din sat.

Urcă pe scenă, strânse mâna primarului şi pe cea a directorului şcolii şi se scuză că întârziase. Apoi se întoarse spre copiii care, pleoştiţi, se pregăteau să asculte alt discurs. Dar temerile lor fură risipite curând. Domnul de Peyralès îi făcu să râdă, dovedindu-le că le înţelesese perfect

dezamăgirea, după care mai adăugă:

— Copii, eu n-am nimic să vă spun. Adevărata învăţătură a acestei zile nu constă în vorbele noastre, ci în acestea…

Şi făcu semn spre cărţi şi coroniţe.

Domnul de Peyralès vorbea încet şi pe un ton rece. Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu un început de chelie, şi avea privirea nesigură specifică unui om miop. Avea pe buze o expresie tristă. Era în doliu, deoarece lăsase în urma lui, la Paris, în cavoul familiei sale, trupul îngheţat al tinerei sale soţii. O iubise vreme de unsprezece ani, atât cât fusese posibil s-o iubească cineva.

Copila, care stătea lipită de el şi care de când intrase nu-i dăduse drumul mâinii tatălui său, era o fiinţă adorabilă. Avea tenul palid, ochi albaştri şi o claie uriaşă de păr negru, cu reflexe arămii. Era îmbrăcată după moda englezească, într-o rochiţă plisată cu bretele, neagră şi foarte scurtă. O curea îi încingea talia trupului graţios şi o beretă de marinar, lăsată mult pe spate, lăsa să se vadă bretonul des care-i cădea pe frunte.

Într-un colţ al scenei se găsea un fotoliu liber, asemănător cu cel al primarului. Speraseră că domnul de Peyralès să binevoiască a asista la ceremonie şi acest scaun de onoare îi era destinat lui. Marchizul luă loc pe el şi fetiţa lui se aşează pe un scaun lângă el.

Decernarea premiilor urma în sfârşit să înceapă.

— Premiul de excelenţă, citi domnul Forest, e acordat elevului care, prin purtarea şi sârguinţa sa la învăţătură, a ieşit cel mai mult în evidenţă pe parcursul întregului an şcolar Philippe Sauval.

Un băiat de vreo doisprezece ani se ridică în picioare, şi trecând prin faţa colegilor lui, care aplaudau din toate puterile, urcă pe scenă.

— Uite! spuse Geneviève încet, aplecându-se spre tatăl ei, e Philippe. Ce înalt e! Oh! Ce tare mă bucur că a luat el premiul!

Se uita la el în timp ce acesta se apropia şi se mira foarte mult. Fiul paznicului de vânătoare al tatălui ei, nu semăna deloc cu ceilalţi copii de ţărani. Ei i se părea că băiatul avea ceva din

frumoşii cavaleri care o făceau să danseze la spectacolele de dimineaţă puse în scenă pentru copii, pe vremea când mai trăia încă mama ei.

Acest gând o făcu să se înduioşeze pe Geneviève şi atunci când lui Philippe i se puse coroniţa pe frunte, i se păru atât de fermecător şi triumful acestuia atât de măreţ, încât atinse braţul tatălui ei şi-i şopti:

— Pot să aplaud şi eu, tată?

Philippe Sauval apăru de mai multe ori pe scenă. După ce toate premiile din clasa lui fură acordate, avea în braţe atâtea cărţi şi coroniţe, încât nici nu putea să le ducă. Vecinii lui, mai puţin deştepţi, mai puţin silitori şi mai puţin fericiţi ca el, mai ales cei care nu obţinuseră niciun premiu, îşi disputau onoarea de a-l ajuta. Superioritatea lui Philippe asupra lor era prea evidentă ca să poată fi invidioşi pe el. Era un coleg bun şi era iubit. În plus, ducându-i cărţile frumoase şi coroniţele, li se părea că luau şi ei parte oarecum la succesul lui.

Împărţirea premiilor continuă. Marchizul de

Peyralès, foarte serios, bătea absent din palme, întindea o carte, spunea câteva cuvinte de încurajare şi făcea mari eforturi să nu-şi lase mintea să zboare spre Paris, spre cimitir, spre anii care trecuseră şi viitorul sumbru. Totuşi, era ceva care-l făcea să-şi păstreze atenţia trează: prezenţa Genevièvei. Pentru sufletul lui, copila aceea reprezenta totul de acum încolo. În ceea ce priveşte spiritul lui, avea de gând să-l populeze cu idei grandioase şi lucrări importante. Domnul de Peyralès era om politic, dar şi scriitor. Fiica lui şi manuscrisele sale, acestea reprezentau însăşi viaţa pentru el. În afară de aceste două lucruri, nu mai avea nimic.

La început, micuţa Geneviève se amuzase, dar acum i se părea că totul dura prea mult. Aflându-se într-un permanent du-te-vino, şcolarii stârniseră praful în sală. Ea îl vedea dansând, din ce în ce mai dens, într-o rază lată de soare care se apropia de ea pe măsură ce trecea după-amiaza.

În cele din urmă, directorul şcolii tăcu. Lista monotonă de nume se sfârşise. Dar pe o masă, pe

care zăceau resturi de frunze artificiale de stejar, mai rămăsese un ultim premiu. Acela, aşa cum anunţă primarul, era cel mai important dintre toate. Acesta era acordat chiar de către elevi, prin vot, aceluia dintre ei care li se părea cel mai merituos. Domnul de Peyralès fusese cel care-l instituise. Acesta consta într-o medalie de aur.

— Anul acesta a apărut o împrejurare ciudată, care dublează valoarea premiului pe care-l vom acorda, spuse primarul, arătând cutiuţa din catifea neagră.

Domnul Peyralès păru curios. Geneviève se uită fără să vrea la Philippe. Probabil el va lua medalia.

Băiatul încerca să nu pară că se aştepta să-i fie rostit numele. Privea în gol, pe deasupra scenei. Primarul făcuse o pauză, ca să creeze un efect special. Afară, se auzeau caii marchizului pufăind, enervaţi de înţepăturile muştelor şi de soarele puternic, şi vocea vizitiului care încerca să-i liniştească.

— Acest premiu extraordinar, continuă

preşedintele ceremoniei, a fost acordat pentru prima oară în unanimitate. N-a avut niciun vot împotrivă. Această dovadă de respect îi aparţine lui Philippe Sauval.

În sală explodară ropote de aplauze. Acum, băteau din palme nu numai copiii, ci şi mamele şi taţii lor. Domnii înmănuşaţi, a căror prezenţă dădea acelei zile o tentă solemnă, clătinau din cap unii spre alţii şi spuneau: „Bine, foarte bine…” Primarul dori ca domnul de Peyralès să înmâneze cutiuţa cu medalia, dar acesta refuză. Atunci, Geneviève întinse mâinile spre el, implorându-l. Din genele lungi i se rostogoleau lacrimi de emoţie.

— Oh, tată!… Şopti ea.

Ce mult i-ar fi plăcut să-i înmâneze ea medalia.

— Tu? Oh, nu! spuse tatăl ei. Dacă vrei, poţi să-i pui coroniţa pe cap.

Marchizul zâmbea în timp ce-i întindea ghirlanda ţeapăna din hârtie creponată.

Dar atunci când Geneviève o avu în mâini,

regretă intenţia ei. Simţi că se înroşeşte toată la faţă. Ar fi vrut să se facă brusc nevăzută. Tocmai voia să-i dea înapoi coroniţa tatălui ei, când văzu că acesta vorbea deja cu Philippe. Îl felicita aproape cu căldură, într-o clipită, băiatul se găsi în faţa ei şi pe când ea ridica spre el ochii ei timizi, plini de admiraţie, se înclină şi el emoţionat, ca ea să-i poată pune coroniţa pe frunte.

— Ce zici, bătrâne Sauval? Nu eşti mândru de nepotul tău? Şi tu, Margueritte, eşti mulţumită? Philippe al vostru vă face cinste!

În timp ce vorbea astfel, domnul de Peyralès strângea mâna unui individ îmbrăcat în paznic de vânătoare şi apoi se întoarse spre o femeie încă tânără, cu ochii umezi de emoţie şi faţa fericită care ţinea cu ambele mâini într-un şal toate coroniţele pe care i1 adusese fiul ei.

Philippe, care stătea lângă ei, se uită la bunicul lui. Poate în sfârşit va zâmbi şi el. Era singurul care rămăsese posomorât şi indiferent în ziua aceea frumoasă. Dar dat fiind că vorbise cu domnul marchiz, era imposibil să nu simtă un pic

de satisfacţie sau de mândrie.

Bătrânul ţăran, cu pălăria de vânător în mână, se înclină foarte adânc.

— Domnul marchiz e prea bun, spuse el.

— Nu, Sauval, nu e vorba de bunătate în acest caz. Nepotul tău e un copil silitor şi inteligent, care acum şi-a primit răsplata.

Domnul de Peyralès adăugă, în timp ce admira figura frumoasă şi distinsă a lui Philippe, gândindu-se probabil la unii din prietenii lui:

— Mulţi marchizi te-ar invidia.

Sauval reveni la poziţia iniţială, cu un aer supărat.

— Da, dar câţi ţărani ar avea nevoie să facă un cărturar din băiatul lor? Domnule marchiz, fiecare trebuie să şadă la locul lui. Scuzaţi-mă, ştiu că îmi vreţi binele, dar lauda dumneavoastră mă îndurerează şi mă sperie.

Domnul de Peyralès îşi stăpâni un zâmbet când auzi cuvântul cărturar”. Cunoştinţele pe care le putea dobândi Philippe la şcoala condusă de domnul Forest nu i se părea că sunt de natură să-l

îngrijoreze nici măcar pe severul Sauval. Îi spuse ceva în acest sens bătrânului, în timp ce Margueritte, care-l cunoştea foarte bine pe socrul ei şi de care îi era frică, se ferea să participe la discuţie, amestecându-se printre ţărănci, cărora le săruta ţâncii.

Nici măcar Philippe nu-l asculta pe marchiz. Vorbele nedrepte ale bunicului său îi aduseseră lacrimi în ochi şi pe când se întorcea ca să şi le şteargă, întâlnise privirea plină de compasiune şi mirare a Genevièvei.

— Nu plânge, îi spuse fata cu căldură în glas. Şi tata şi toată lumea te admiră. Trebuie să fii foarte mândru de asta. Ar trebui să nu-ţi pese că bătrânul Sauval nu e mulţumit!

— Dar e bunicul meu, spuse băiatul, gata să izbucnească în plâns. Vedeţi, domnişoară Geneviève, e ceva ce nu ştiţi… Mi-am propus să fac în aşa fel încât să-i schimb concepţiile. Credeam că dacă în sfârşit o să obţin medalia… Ei bine, aflaţi că nici măcar nu m-a îmbrăţişat.

— E ciudat să fie supărat pentru că munceşti.

— Nu despre asta este vorba, spuse băiatul, căzând puţin pe gânduri ca să încerce s-o facă să înţeleagă mai bine cum gândea bunicul lui. El se teme ca nu cumva să prefer studiul în locul meseriei noastre, şi anume aceea de a fi în slujba stăpânilor noştri, şi să nu-mi placă mai mult cărţile decât pădurile domeniului

Peyralès. Dar se înşală! Oh! adăugă el ridicând ochii în tavan, aş vrea tare mult să-l conving că se înşală.

Domnul de Peyralès o luă cu el pe Geneviève. O urcase deja în trăsură, când se gândi brusc să-i roage pe primar şi pe directorul şcolii să ia cina împreună cu el la castel, în seara aceea! în timp ce se întorcea, îl chemă fiica lui.

— Tată, invită-l şi pe Philippe, te rog.

Marchizul se opri, mirat.

— Da, spuse el, de ce nu? Ai avut o idee bună, pisicuţo.

— Spune-i să aducă şi toate premiile… Să le aducă pe toate, nu-i aşa? mai strigă fetiţa.

Peste câteva secunde, premiile, coroniţele,

medalia şi Philippe în persoană se aflau pe bancheta din faţa domnului şi domnişoarei de Peyralès.

Şoseaua pe care mergeau urca un deal destul de înalt, acoperit de pădure, care era domeniul marchizului. Satul era jos, castelul era sus. Pentru a ajunge pe jos de la unul la altul, se putea merge pe scurtături. Pe cal sau cu trăsura, trebuia să se facă un mare ocol. Se urca, luând-o mereu la dreapta, până în vârf. Panta era abruptă şi se mergea încet. La un moment dat apărea un gard, prin care se intra în parc, după care, luând-o la stânga, se putea ajunge în galop până la conac.

În fiecare dimineaţă, la ora nouă, când mergea la şcoală şi în fiecare seară la ora patru, când se întorcea, Philippe o lua pe drumul acela lung de trăsuri. Dar după ce trecea de gard şi intra în parc, n-o lua la stânga către castel, ci drept în faţă, pe o potecă despărţită de şosea printr-un zid şi un şanţ de apărare. Astfel, ajungea la casa paznicului de vânătoare, de la marginea terenurilor cultivate.

De multe ori, pe vremea când era mai mic, drumul i se părea prea lung pentru picioarele lui scurte. Niciunul din colegii lui nu urca până acolo. Toţi rămâneau jos, în sat. Îi era foarte frică pe povârnişul acela al dealului, dar n-ar fi îndrăznit să spună nimic din cauza bunicului care l-ar fi certat foarte tare, vrând să facă din el un bărbat adevărat. În schimb, când vremea era frumoasă, distracţiile nu lipseau şi distanţa i se părea mai mică.

Philippe se gândea la toate aceste lucruri în timp ce, pentru prima oară, făcea drumul acela cu trăsura, stând drept, fără să se simtă stânjenit, cu o distincţie care la el era înnăscută, în frumosul echipaj al marchizului de Peyralès.

Băiatul intră în splendidul castel în mod foarte firesc, fără să se simtă deloc jenat, de parcă s-ar fi născut fiu de marchiz.

La masă, domnul de Peyralès observă manierele elegante ale copilului, care contrastau evident cu gafele pe care le făcea primarul, un fermier gras care tăia pâinea cu cuţitul lui, se

extazia în faţa numărului şi formelor paharelor şi le mulţumea cu voce tare servitorilor.

Philippe urmărea modul cum procedau gazdele lui şi le imita cu graţie. Atunci când avea îndoieli, acţiona aşa cum spune proverbul: se abţinea. Ascultă discuţia dintre comeseni, nu o înţelese întotdeauna, dar observă cu plăcere că marchizul era foarte interesat de ceea ce spunea domnul Forest şi că împărtăşea în general părerile acestuia.

Philippe ţinea foarte mult la profesorul lui. Se putea spune că domnul Forest întemeiase şcoala din sat. Înaintea lui, elevii nu veneau să înveţe carte. Acel tânăr răbdător şi devotat iniţiase o adevărată campanie împotriva ţăranilor cu capul tare şi mintea îngustă, cărora li se părea normal să-i trimită pe fiii lor mai degrabă să muncească pe câmp decât la şcoală, şi-i cucerise. Întreaga vale îl ascultase. Bătrânul paznic de vânătoare, cu convingeri primitive, având în cap doar cel mult trei idei, dar ţinând la ele ca la iepurii şi la tufişurile de pe domeniul marchizului

de Peyralès, nu cedase decât în faţa stăruinţelor stăpânilor săi. Marchiza în special, tânăra care murise de curând, insistase ca Philippe să înveţe ceva carte. Inteligenţa prematură a copilului o uluise şi dacă acum acesta, la doisprezece ani şi părând foarte dezvoltat pentru vârsta lui, folosindu-se de puşcă la fel de bine ca şi bunicul lui, îşi mai petrecea încă timpul desenând hărţi şi făcând compuneri cu temă istorică, se datora faptului că doamna de Peyralès, în clipa în care pleca la Paris, toamna trecută, îi spusese paznicului care o urma foarte trist pe peronul gării:

— Îmi promiţi, Sauval?

După masă, ieşiră pe terasă. Geneviève şi Philippe se uitară la cărţi, stând în picioare în faţa unei mese de grădină, pe care fetiţa o dusese foarte departe, în colţul balustradei, conform obiceiului copiilor de a se simţi în largul lor în timp ce se joacă sau pentru a discuta în mod serios problemele lor personale. Domnul de Peyralès oferi oaspeţilor trabucuri şi, privind

spectacolul superb al văii la apus de soare, începu să vorbească despre agricultură. Făcea acest lucru nu pentru că era foarte bun cunoscător al domeniului respectiv, ci pentru a-l aduce pe primar pe un teren pe care-l cunoştea mai bine. Dar parcă zidurile castelului apăsau greu asupra ideilor bietului om. Se bâlbâia chiar şi atunci când vorbea despre recolte. Atunci, considerând că pipa lui era mai bună decât havanele marchizului şi că îndurase destule pentru onoarea comunei, plecă. Rămas singur cu directorul şcolii, domnul de

Peyralès aborda subiectul personal, care-l preocupa foarte mult, şi anume educaţia Genevièvei.

— Am greşit foarte tare, îi spuse el tânărului. Ar fi trebuit s-o las pe mama ei să se ocupe de educaţia copilului. Mi-am dat seama prea târziu că marchiza s-ar fi descurcat de minune în privinţa asta. În momentul de faţă, Geneviève ar fi deţinut cunoştinţele de bază şi aş fi putut să clădesc şi eu ceva durabil pe o asemenea temelie. Dar nu aveam încrederc în femei. Nu voiam să fac din

fiica mea o scriitoare arogantă, ci s-o împiedic să ajungă o păpuşă sau un papagal. Vedeam la ea extrem de multe calităţi. Principalul meu scop era acela de a-i lărgi orizontul şi de a-i educa sufletul. Pentru asta, studiul nu era decât un mijloc. Trebuie să recunosc că am luat-o pe un drum greşit, am început prea devreme. Micuţa mea Geneviève nu va putea niciodată să înveţe o lecţie, cum fac ceilalţi copii. Ea începe să plângă în timp ce citeşte o carte. Referitor la cunoştinţe, ea nu le acceptă decât pe cele pe care i le transmit când stau de vorbă cu ea. Constat că, până la urmă va dobândi prea multe şi totuşi prea puţine. Ştie Iliada, Odiseea, dialogurile lui Socrate şi constituţia Spartei, dar nu cunoaşte ortografia!

Domnul Forest îi spuse că domnişoara de Peyralès era încă foarte mică.

— Curând va împlini unsprezece ani, spuse tatăl. Dar cum să vă spun, domnule Forest, asta mă şi îngrijorează. E prea mică pentru mine. Dacă o să continui să mă ocup eu de ea, o să fie din ce în ce mai rău. Ştiţi că se spune despre mine că

sunt un om învăţat, că am o minte ageră… Oricât de învăţat aş fi însă, nu mă simt în stare s-o învăţ gramatică pe o fetiţă, decât poate dacă m-aş folosi de limba latină. Cât despre aritmetică, mi-e ruşine s-o spun, dar cred că ’âenevievei n-o să-i intre niciodată în cap tabla înmulţirii.

Domnul de Peyralès rosti ultimele cuvinte pe un ton trist, dar cu toate astea, privirea pe care i-o aruncă în acel moment fiicei lui era plină de mândrie. Părea atât de frumoasă stând acolo, la capătul terasei, în lumina blândă a serii de vară, fragilă în rochia ei neagră din mătase, dar cu toate astea ea nu va şti niciodată cât fac opt ori nouă. Lăsă capul în jos în timp ce râdea, în timp ce ultimele raze de soare aduceau sclipiri roşietice în părul ei întunecat.

— Şi cu toate astea, continuă tatăl ei care, după ce o privi câteva clipe, păru că se trezeşte dintr-un vis, n-am adus nicio învăţătoare cu mine. Nu m-aş fi putut hotărî pe cine să aleg. Şi statutul meu de văduv ar fi fost un impediment… Nu-mi place să-i văd pe copii educaţi de persoane în

vârstă. Geneviève o are pe dădaca ei, care are grijă de ea, dar n-o învaţă nimic nici de rău, nici de bine. O conduce doar duminica la biserică. Apoi îl are pe tatăl ei, care nu mai îndrăzneşte s-o educe. Ce se va alege de ea? Daţi-mi un sfat, domnule Forest.

Tânărul se miră. Probabil că distantul, independentul, orgoliosul marchiz de Peyralès avea foarte multă încredere în el şi era extrem de îngrijorat dacă îi vorbea astfel. Îndrăzni să spună exact ce gândea.

— Domnule marchiz, aş fi lipsit de respect să vă spun eu cum să procedaţi, dar din moment ce îmi faceţi onoarea să mă întrebaţi, cred că e de datoria mea să vă vorbesc foarte sincer. Iertaţi-mă dacă poate mă înşel, sau dacă o să vă par cam înfumurat. Cunoştinţele care stau la baza oricărei educaţii solide şi pe care doriţi cu disperare să le acumuleze domnişoara Geneviève, de ani de zile mă străduiesc să le vâr în minţile mai puţin receptive, mai puţin dotate sau cele mai rebele. Am întors pe toate feţele aceste principii şi m-am

străduit de mult să le fac simple şi atrăgătoare, încât cu greu puteţi găsi pe cineva care să mă întreacă. Vă rog să-mi permiteţi să i le înfăţişez domnişoarei Geneviève. Cred că o să reuşesc să-i devină plăcute. Pentru mine, va fi o îndatorire foarte uşoară, care îmi stârneşte şi entuziasmul. Rămânând sub conducerea dumneavoastră, consultându-vă permanent, înţelegându-vă punctele de vedere, nu voi reprezenta o piedică pentru intenţiile dumneavoastră şi nici n-o să deviez inteligenţa ei crudă de la calea pe care doriţi s-o urmeze.

Domnul de Peyralès luă mâna tânărului şi i-o strânse cu căldură.

— Vă mulţumesc! spuse el. Accept. Începeţi de mâine.

În clipa aceea, Geneviève şi Philippe, care se plictisiseră de răsfoit cărţile, alergau unul după altul pe nisipul galben de pe aleea de sub terasă.

— Geneviève! o strigă marchizul.

Ea urcă scările şi ajunse la el cu răsuflarea tăiată.

— Geneviève, spuse tatăl ei, nu ţi-ar plăcea să-ţi faci lecţiile cu domnul Forest, cât timp stăm la ţară?

— Oh! spuse fetiţa, sigur că vreau. Philippe mi-a spus că dânsul e foarte interesant!

Cei doi bărbaţi zâmbiră.

— Asta se întâmplă pentru că lui Philippe îi place cartea, spuse domnul Forest pe un ton serios.

Frumoasa frunte a Genevièvei se posomori. Dar deodată, îi veni o idee minunată:

— Şi mi-ar plăcea dacă Philippe ar învăţa împreună cu mine.

— Philippe nu poate sta cu tine, îi răspunse marchizul, care îşi recăpătă brusc răceala obişnuită. Philippe ştie tot ce era nevoie să înveţe. Acum, bunicul lui vrea să-l ţină pe lângă el, ca să devină un bun paznic de vânătoare.

Domnul Forest nu interveni, dar îl căută îngrijorat cu privirea pe elevul lui preferat, pe care urma să-l piardă. Philippe se juca vesel cu un câine. Prin împreunarea braţelor, formase un cerc

şi îl fluiera pe micul animal care, fiind dresat să facă acel lucru, sărea prin mijlocul lui.

— Ah! continuă Geneviève, ale cărei buze tremurau de parcă ar fi stat să plângă. Bunicul lui e un ignorant. Nu poate să hotărască el ce să facă Philippe. Mama mereu spunea aşa. Ea l-a convins pe bătrânul Sauval că băiatul nu trebuie să rămână în pădure rară să înveţe nimic, precum un lup... Era foarte mulţumită că Philippe face progrese. Dacă ar mai fi fost printre noi, ce mult s-ar mai fi bucurat că a obţinut medalia şi premiul de excelenţă, şi toate celelalte premii! Şi bineînţeles că i-ar da voie să înveţe cu mine.

Neobţinând niciun răspuns, continuă să-l implore, cu vocea ei subţire şi emoţionată. Atunci când rostise numele mamei ei, îi dăduseră lacrimile. Nu şi le-a şters, ştiind că ele reprezentau o forţă. Domnul de Peyralès căzuse pe gânduri.

— Bine, spuse el în cele din urmă. Dar mai trebuie ca domnul Forest să fie de acord şi să accepte şi moş Sauval. Dar să ne înţelegem bine,

Geneviève: în ziua în care n-o să fiu mulţumit de progresele pe care le faci, o să rămâi fără colegul de clasă.

Nu mai apucă să-şi termine fraza. Geneviève se aruncase deja în braţele lui şi-i mulţumea cu emoţie. Îl săruta, îl mângâia şi făcea nişte promisiuni de care, dacă ar fi fost să se ţină, ar fi dat gata în două luni tot bagajul de cunoştinţe”.

— Philippe, Philippe! O să învăţăm împreună… toată vara! Aşa mi-a spus tata. Domnul Forest e cel care ne va da lecţii. Te bucuri, nu-i aşa? Vino şi spune-i tacei că te bucuri.

Băiatul se opri din joacă şi ridică ochii spre ea, devenind foarte roşu la faţă. Se uită la Geneviève, apoi la domnul de Peyralès. La un semn al marchizului, urcă treptele de piatră. Era vizibil stânjenit.

Dar atunci când înţelese că fata nu glumea, că încă îi mai erau lăsate dragele lui manuale şi va rămâne în compania profesorului pe care-l admira şi a acelei fete superbe, bucuria lui fu atât de intensă, încât deveni foarte palid. Se sprijini de

spătarul unui scaun şi duse mâna la piept, de parcă l-ar fi durut inima.

Domnul de Peryales şi directorul şcolii se uitară unul la altul.

— Nu ţii neapărat să devii paznic de vânătoare, nu-i aşa? îl întrebă deodată marchizul.

Philippe, care începuse să se mai liniştească, ezită câteva clipe. Părea surprins de întrebare, ca şi cum nu şi-ar fi pus-o şi el adesea.

— Bunicul m-a învăţat că cea mai mare datorie a unui Sauval a fost întotdeauna aceea de a-i servi cât mai bine pe marchizii de Peyralès.

Copilul rosti aceste cuvinte cu o oarecare demnitate. Parcă ar fi scos în evidenţă nobleţea familiei lui, făcând referire la un devotament ereditar.

— Dar tu? insistă marchizul.

— Eu? Eu

Nu îndrăznea să continue, dar privirea lui Forest îl făcu să prindă curaj.

— M-am gândit mult la problema asta azi după-amiază şi am ajuns la concluzia că poţi fi de

folos stăpânilor tăi în mai multe feluri şi că paza iepurilor aflaţi pe proprietatea lor nu e cea mai bună metodă.

Indiferenţa şi aroganţa de pe faţa marchizului se transformară într-o curiozitate plină de bunăvoinţă.

— Şi ce metodă ai găsit, micul meu prieten? îl întrebă el. Era posibil ca Philippe să-i poată răspunde, sau dimpotrivă, poate încă n-avea o idee prea clară în minte, în definitiv, nu era decât un copil. Rămase până la urmă tăcut.

Domnul de Peyralès se mai uită la el câteva clipe, aşa cum este privit într-un muzeu un obiect ciudat, căruia nu i se cunoaşte nici provenienţa, şi nici la ce foloseşte. Apoi se ridică în picioare şi spuse, cu asprime în glas:

— Să fii aici mâine dimineaţă la ora nouă. Spune-i bunicului tău că asta e dorinţa mea... Domnule Forest, îmi faceţi un mare serviciu. Ocupaţi-vă de această fetiţă erudită, care nu poate nici măcar să conjuge un verb. Îţi urez ca talentul şi răbdarea dumitale să ducă la cele mai bune

rezultate.

Capitolul 2

Casa în care paznicul Sauval locuia împreună cu nora şi cu nepotul său, era de fapt un pavilion de vânătoare de pe vremea lui Ludovic al XIII-lea. La parter se afla o sală imensă împodobită cu arme şi portrete vechi. Această sală nu se deschidea decât la ocazii mari, pentru organizarea unor vânători care în ultimii ani deveniseră din ce în ce mai rare. Camerele în care locuia familia paznicului se găseau la etaj, unde se ajungea intrând printr-o uşă din spate. În zona aceea, o pajişte, câteva alei şi nişte copaci înalţi constituiau o grădină pe care Philippe se obişnuise s-o considere domeniul lui personal şi cu care s-ar fi putut mândri şi o casă de ţară din împrejurimile Parisului.

Într-o după-amiază foarte călduroasă, Philippe se aşezase între două trunchiuri gemene ale unor platani superbi care umbreau toată

pajiştea. Iarba din jurul lui era foarte deasă, aşa că nu auzi nişte paşi apropiindu-se. Dar când ridică ochii, o zări deodată pe domnişoara de Peyralès.

— Nu spune nimic, îi spuse ea repede. Am venit singură. Poate dacă o să ne vadă mama ta, o să vrea să mă ducă la castel.

Ţinea cu amândouă mâinile un manual şi un caiet.

— Mama nu e acasă, răspunse Philippe, care se ridicase în picioare. S-a dus până în oraş şi nu se întoarce decât diseară. Dar trebuie să vă întoarceţi, domnişoară Geneviève, adăugă el pe un ton serios. Doamna Jaqueline o să fie îngrijorată.

Jaqueline era doica ei. O iubea foarte mult pe Geneviève şi sentimentul era reciproc. Îşi încolăcea adesea braţele în jurul gâtului ei şi-i spunea încet, dar cu foarte mare convingere: „Te iubesc atât de tare, dădăcuţă Jaqueline!”

— Să mă întorc? repetă Geneviève, făcând ochii mari de uimire. Păi atunci, de ce crezi că aş mai fi venit până aici?

Acest gând îi stârni râsul.

— Aşază-te tot între cei doi copaci, continuă ea. Dar fă-mi şi mie un pic de loc. Oh! Ce bine e aici! Ea ca un cuib! strigă ea bătând din palme.

Îşi pusese cartea şi caietul pe genunchi şi îşi scosese pălăria din pai şi o aruncase cât colo.

Cucerit de veselia ei, Philippe râse şi el. Trebuia să se înghesuie puţin unul în altul, ca să încapă amândoi în fotoliul din muşchi de copac.

— Ce ai acolo? o întrebă el prinzând un pic de curaj. Manualul de aritmetică?

Fetiţa căpătă un aer foarte serios.

— Da. N-am reuşit să-mi rezolv problema şi atunci mi-am zis: o să mă ajute Philippe. Mă duc să-l caut. Vrei a mă ajuţi, nu-i aşa?

— Bineînţeles, domnişoară Geneviève.

— De ce îmi vorbeşti şi acum cu „domnişoară”?

— Pentru că sunteţi fiica, marchizului de Peyralès.

— Şi ce dacă sunt? Tu eşti mai ceva ca mine, deoarece ai câştigat medalia şi pentru că am venit

să te rog să mă ajuţi la rezolvarea problemei.

Philippe păru jenat de vorbele ei.

— Domnişoară Geneviève, toată pădurea asta prin care dumneavoastră n-o să îndrăzniţi niciodată să vă plimbaţi singură şi casa asta în care locuiesc, aparţin familiei dumneavoastră. Dumneavoastră sunteţi stăpână aici, iar eu sunt…

Genev ieve nu-l lăsă să-şi termine fraza.

— Taci din gură! Pădurea e a lui Dumnezeu. Nu El e cel care a făcut să crească aici copacii?… Nu există nicio diferenţă între noi şi nici nu vreau să fie vreodată. Când să ne vedem şi noi? Duminica, la biserică, şi în fiecare zi în sala de studii, unde eşti mai tare ca mine. La biserică, tu asculţi slujba, pe când eu n-am reuşit niciodată s-o urmăresc până la capăt. Am încercat, dar atunci când preotul spune: „Amin” mereu se întâmplă să mă gândesc la cu totul altceva.

Philippe deveni foarte serios după ce ascultă mărturisirea feţei.

— Eu nu mă plictisesc niciodată la slujbă.

Apoi, din politeţe, adăugă:

— Eşti prea mică pentru asta…

— Nu cu mult mai mică… Dar spune-mi şi mie, nu e nevoie neapărat să înţelegem slujba? Trebuie doar s-o ascultăm? Pentru că dacă trebuie s-o înţeleg, poţi să fii sigur că eu nu reuşesc niciodată!

— Îmi amintesc că duminică ni s-a vorbit despre faptul că lucrurile frumoase de pe această lume nu au aceeaşi valoare şi în Ceruri. De exemplu, bogăţia n-o iei cu tine după ce mori.

— Aşa este! exclamă Geneviève.

Într-o zi, de curând, la cimitirul Pere Lachaise, pusese pe mormântul mamei sale o coroniţă de imortele. Acela era singurul dar pe care putea să i-l facă şi ştia acest lucru.

— Dar, continuă băiatul cu un aer visător, există totuşi ceva care rămâne, ceva care e mai valoros decât toate celelalte lucruri, care e mai important decât toate comorile, palatele şi coroanele regilor

Preotul nu ne-a spus nimic despre asta.

— Despre ce este vorba?

— Despre geniu!... Despre glorie!... spuse Philippe, cu ochii scăpărând de emoţie.

— Aii! făcu fetiţa, deşi nu prea reuşea să înţeleagă ce voia el să spună.

— Şi acum, explică-mi şi mie problema.

Începură să facă multe calcule. După ce aflară rezultatul corect, începură să se joace de-a v-aţi ascunselea. Geneviève alerga foarte repede, dar Philippe reuşea s-o ajungă din urmă. Atunci, ea scotea nişte ţipete ascuţite, apoi se oprea, obosită de atâta râs şi-şi arunca spre spate cu ambele mâini părul lung. Băiatul observă sub claia de păr negru nişte şuviţe roşcate care începeau aproape de la rădăcina părului.

— Niciodată nu m-am distrat atât de bine! exclamă ea. Pe Champs-Elysées n-aş îndrăzni să alerg atât de tare. În plus, toate prietenele mele sunt mai mari ca mine. Ar râde de mine dacă m-ar vedea făcând aşa ceva.

Cuvântul „Champs-Elysées” îl surprinse pe Philippe, care-l citise în „Telemaque”, premiul lui de excelenţă. Încântată că avea şi ea ceva să-l

înveţe pe el, fata îi vorbi despre Paris. Îi făcu nişte descrieri superbe cu scopul de a-l ului, dar la sfârşit recunoscu că-i plăcea mai mult la Peyralès.

— Aici, măcar mă sinnt liberă! în plus, nu există magazine… Urăsc magazinele…

Lui Philippe îi veni în minte atunci băcănia din sat şi i se păru că pricepe motivele dispreţului manifestat de Geneviève, dar cuvântul „liberă” rostit de fată îi aminti de faptul că era târziu şi că domnişoara de Peyralès plecase de la castel de câteva ore. Devenind brusc neliniştit de urmările acestei escapade, îi demonstră musafirei sale că trebuia neapărat să se întoarcă acasă. Se oferi s-o însoţească.

Înfierbântată de joacă şi ameţită de senzaţia de libertate, ea îi spuse că se va întoarce acasă singură, dar n-o să plece până când n-o să-l audă spunându-i măcar o dată „Geneviève”.

Luată de val, îi ieşise din cap acest gând. Şi Philippe evitase să-i spună pe nume, ca să nu deschidă din nou o discuţie care-l deranja. El se înroşi la faţă şi lăsă capul în jos.

— Dar nu pot, spuse Philippe. Vă rog, domnişoară nu-mi cereţi aşa ceva…

Brusc, expresia de pe faţa fetiţei se schimbă, pe ea zugrăvindu-se o durere sinceră. Părea că era gata să plângă la fel de uşor ca atunci când râsese. Întinse mâna spre nepotul pazniculuide vânătoare şi zise cu tristeţe:

— Am plecat… Adio, Philippe.

Băiatul se uită la ea şi răspunse în şoaptă:

— Adio… Geneviève.

— Oh! Ce bine e, ce bine el strigă ea, veselă din nou.

Plecă ţopăind. Philippe rămase nemişcat, urmărind-o cu privirea. Atunci când ea dispăru, i se păru că revede privirea emoţionată pe care i-o aruncase ea şi se simţi tulburat când îşi aminti marea libertate pe care şi-o permisese faţă de ea.

Trecu şi luna august… Activităţile zilnice ale copiilor alternau din ce în ce mai des cu temele distractive. Progresele înregistrate de Geneviève erau surprinzătoare. Nu se putea spune cu precizie cui i se datorau acestea, lui Philippe sau

domnului Forest, exemplul personal al primului având acelaşi efect asupra ei ca şi lecţiile celuilalt.

Între perioadele de studiu, când Geneviève îşi termina de făcut lecţiile şi căuta să se amuze cumva, se trezea singură în castelul imens. Tatăl său, închis în birou cu un secretar, lucra. Începuse să simtă că deja doica ei nu mai reprezenta o companie plăcută pentru ea. Profesorul coborâse în sat. Atunci, copila spunea:

— Dădăcuţă Jaqueline, vrei să ieşim afară? O să facem o plimbare până jos, la poalele pădurii.

Şi femeia, fiind mereu ocupată, mai puţin sprinţară şi deja neinteresată de excursii lungi, îi răspundea de obicei astfel:

— E nevoie, drăguţa mea, să te duci atât de departe ca să te joci? Ai la dispoziţie tot parcul în care poţi să te joci fără să trebuiască să mă ţin mereu după tine. Eu o să stau jos cu andrelele mele şi dacă o să ne întâlnim cu Philippe, o să te poţi juca în voie cu el.

— Aşa facem. Eu o iau înainte.

Doica o chema înapoi şi adăuga:

— Să nu te duci până la casa familiei Sauval!

Nu era nevoie ca fetiţa să meargă până acolo ca să dea de Philippe. O lua grăbită pe poteca şerpuitoare şi umbroasă care dădea ocol parcului ca să ajungă la pavilion, şi la jumătatea drumului îl zărea pe prietenul ei. Ea nu-i spusese nimic înainte, el nici atât, dar ştia că el se va afla acolo şi o va aştepta. De obicei stătea pe marginea drumului în iarba*» înaltă, cu nişte cărţi împrăştiate în jurul lui. Frumoasele premii, pe care copiii la citeau împreună, erau îmbrăcate în hârtie. Philippe scotea cu grijă semnul de carte din mătase verde… Acolo rămăseseră. Ah! Da! Când Robinson descoperise urme de paşi Dumnezeule! Oare ce urma să se întâmple? Şi în timp ce Geneviève se apropia de el înfiorându-se de spaimă, Philippe începea să citească… Geneviève îl asculta ore în şir, sorbindu-i cuvintele, vrăjită total de farmecul lui.

Sfârşitul verii fu atât de călduros, încât până şi copiilor le venea greu să se mai mişte. De aceea, după-amiezile dedicate lecturii deveniră

din ce în ce mai frecvente pentru domnişoara de Peyralès şi micul Sauval. Jaqueline era încântată. Capricioasa şi dominatoarea ei stăpână n-o lăsase niciodată să se bucure de o linişte atât de deplină. Din când în când, venea până la o cotitură a potecii de unde se uita la copii, asigurându-se că sunt cuminţi, că nu se certau şi nu se căţărau în copaci, după care se întorcea la castel. Câteodată, venea la ei cu fructe sau alte bunătăţi şi sosirea ei era primită cu multă bucurie.

Îi săruta pe amândoi şi pleca mulţumită înapoi. De ce şi-ar fi făcut griji? Geneviève se distra şi dobândea din ce în ce mai multe cunoştinţe. Asta era tot ce-şi dorea domnul marchiz. Referitor la al doilea punct, nici măcar ea însăşi n-ar fi cerut mai mult. Philippe Sauval era cunoscut de toată lumea ca fiind copilul cel mai cuminte din ţinut. Aşadar, totul mergea de minune!

— Nu mă simt prea bine pe iarbă, spuse Geneviève care, sprijinindu-se de Philippe ca să-şi schimbe poziţia, lăsă să-i scape a treia oară cartea

pe care o ţinea în mână.

Crescuse mult în ultima vreme şi uneori avea stări de melancolie sau de nervozitate.

— Am obosit să stau pe pământ, spuse ea ridicându-se.

— Hai să stăm pe o bancă, spuse băiatul, sau să urcăm în sala de studiu, dacă ne dă voie doica ta.

Dar Geneviève scutură din cap. Îi plăcea mai mult în colţişorul lor plin de verdeaţă. Nu exista un loc mai frumos în tot ţinutul Peyralès. Nu lipsea decât un singur lucru: un scaun din muşchi între două trunchiuri de copac, precum pe pajiştea din faţa pavilionului de vânătoare.

— Hai să facem o plimbare. Mergem să vedem păunii pe terasa de jos. Apoi, o să căutăm în grădina mea dacă nu cumva au apărut violetele bătute.

Porniră la drum, prin iarba înaltă până la genunchi. Geneviève culese margarete sălbatice, cu mijlocul verzui şi petale scurte. Ajunseră apoi la castel, îi dădură ocol şi coborâră pe terasele de

pe panta care ducea spre sat. Ultima era locul obişnuit al animalelor preferate ale Genevièvei. Se găseau acolo un coteţ pentru căţeluşa ei, colivii şi borcane pline cu peşti roşii. Doi păuni îşi înfoiau penele sau se plimbau încet, măturând pământul cu coada lor lungă ca o trenă de prinţesă din basme. După ultimele scări din marmură, începea regatul florilor. Mii de specii de trandafiri creşteau acolo din primăvară până-n iarnă, înconjuraţi de violete şi dalii.

Philippe venea rar în partea aceea. Nu fusese niciodată pe terase într-o zi atât de senină şi de liniştită. Câmpurile erau pline de căpiţe înalte. La dreapta, satul era foarte mic şi de la distanţa aceea, casele păreau atât de apropiate, încât parcă erau înghesuite în pereţii bisericii. Una singură, cea mai mare, ieşea în evidenţă: era gara nou-nouţă, deoarece trenul trecea de curând pe la ei prin sat.

Philippe admiră îndelung peisajul, în timp ce Geneviève alerga după păuni. Atunci când se întoarse la el, auzi că el şopteşte ceva.

— Ce faci? îl întrebă ea râzând. Le spui una din lecţiile tale peştilor mei roşii?

— Nu. Admiram valea noastră. E atât de frumoasă! Şi încercam să-mi amintesc nişte versuri pe care le-am învăţat, pentru că mi-au plăcut şi în care e vorba chiar despre o vale.

— Tu înveţi poezii şi din plăcere? se miră Geneviève.

— Da. Şi le recit atunci când sunt singur.

— Spune-mi-o şi mie. Te rog…

Philippe începu să recite „Vâlceaua”, de Lamartine. Era evident însă că n-o înţelegea. Sufletul lui de copil nu putea să priceapă tristeţea sfâşietoare a vorbelor pe care le rostea, aproape la fel de mult ca ritmul şi cadenţa rimei.

— Versurile acestea sunt triste, spuse ea după ce el termină de spus poezia. Nu prea îmi plac poeziile, pentru că am observat că sunt aproape întotdeauna triste. De ce oare?

— Cei care le scriu, poeţii, văd în ei înşişi nişte lucruri… Splendide. Ei cred că aceste lucruri se găsesc şi în jurul lor, dar atunci când se uită

după ele, nu le găsesc. Atunci, probabil suferă îngrozitor.

Această explicaţie nu era prea clară nici pentru cel care o dădea şi nici pentru mica lui prietenă. Dar tânărul aşa îşi închipuia că sunt poeţii şi când îşi imagina măreţele lor spaime, se simţea atras şi parcă ameţit, ca şi cum ar fi pierit într-o prăpastie.

— Cred că acest poet a trăit într-o vale ca a noastră când era mic. Apoi a părăsit-o, a crescut şi a devenit foarte nefericit. Mai târziu, revine aici şi povesteşte vâlcelei sale toate necazurile îndurate departe de ea. Îi spune că n-a găsit nimic pe lume care să fie atât de frumos ca ţinutul în care şi-a petrecut copilăria şi-l roagă să-l consoleze înainte de moarte, făcându-l să uite tot ce văzuse până atunci.

Aceasta era o poveste frumoasă şi Geneviève o asculta cu sufletul la gură, minunându-se că Philippe descoperise ceva atât de interesant în acele cuvinte plângăreţe în care ea nu văzuse nimic.

— Mi-am spus că şi eu poate o să plec cândva din valea mea frumoasă, continuă Philippe. Şi m-am întrebat dacă, atunci când o să revin, peste multă vreme, o să aduc cu mine tot atât de multă tristeţe

— Oh, Philippe! strigă Geneviève. Ce idee ciudată! Vrei să mă faci să plâng? Tu n-o să fii niciodată nefericit, pentru că n-o să te las

Se opri brusc şi, îngrijorată, îl întrebă în şoaptă:

— O să fii şi tu poet?

Se uită la el şi i se păru că vede în ochii mari şi negri ai băiatului o sclipire tandră şi profundă, o expresie pe care nu i-o ştia şi care o sperie. Dar el izbucni într-un râs atât de molipsitor, încât se simţi mai liniştită.

— Eu una n-am stat mereu aici, continuă ea. Am călătorit, am văzut Parisul… Şi uită-te la mine. Arăt eu o fată tristă? Când o să te faci mare, o să vii şi tu la Paris. Trebuie să fii oare mare ca să-ţi placă acolo? O duci numai într-o petrecere, în fiecare seară trebuie să te duci la bal, la concert

sau la teatru. După-amiaza mergi să te plimbi în Bois de Boulogne. Acum, prefer să stau la Peyralès pentru că pot să mă joc, să mă zbengui, să culeg flori şi din cauza păunilor mei. Dar atunci când o să fiu o doamnă, mi-ar plăcea mai mult la Paris, în timpul zilei, o să mă duc în Bois. O să-ţi dăruiesc un cal superb. O să fii un domn fermecător şi o să tropăi pe lângă trăsura mea.

Şi Philippe gândea că va fi aşa. Acum, nu era decât fiul unui umil paznic de vânătoare, dar în viitor va ieşi atât de mult în evidenţă, va înfăptui lucruri atât de importante, încât era convins că într-o bună zi va deveni egalul castelanului de la Peyralès.

Şi în timp ce rumega acele gânduri, încă neclare, copilul ridică privirea, renunţând la spectacolul oferit de valea superbă. Reşedinţa seniorului se înălţa deasupra capului său. Văzu zidurile solide drepte şi albe, colonada şi uşa închisă. Nu se simţi intimidat de ele. Ceva mai măreţ de atât începea să încolţească pentru el din viitorul îndepărtat. Ce era oare? Habar n-avea.

Dar avea doar doisprezece ani. La vârsta asta speranţele, sunt uriaşe.

— Uite trenul de ora cinci. Bunicul e deja la masă. Am întârziat. Adio, Geneviève. Pe mâine.

Şi şcolarul plecă grăbit. Bucuria îi dădea aripi. Tristeţea îi dispăruse, ca şi visurile nesigure care-l bântuiau. Îi spusese: „Pe mâine”. Şi mâine era o zi de noi bucurii… Fuga până la castel prin iarba udă care mirosea frumos, sala de studiu înaltă şi răcoroasă, vocea profesorului său, copila marchizului, atât de graţioasă şi bună, pe care o privea pe furiş în timp ce-i corecta tema, lectura şi jocurile lor… Şi tot mâine era ziua unui nou plan, o idee foarte bună care-i venise, o surpriză pe care i-o va face Genevièvei.

A doua zi, Philippe sosi foarte târziu la lecţie. Intră sfios, roşu la faţă şi, ceea ce era neobişnuit la acel copil, pe care mama lui îl ţinea curat şi îngrijit, avea părul ciufulit căzut pe frunte şi-i era sfâşiată mâneca jachetei.

Domnul Forest şi Geneviève fură atât de surprinşi să-l vadă în halul acela, încât amândoi se

uitară la el câteva clipe, fără să poată vorbi.

— De unde vii, Philippe? spuse în cele din urmă profesorul.

— Îmi cer scuze, domnule. Nu mi-am dat seama cât de târziu e.

— Ce făceai? îl întrebă domnul Forest.

Niciun răspuns.

— Nu cumva ai făcut vreo prostie, băiete? Ar fi de altfel prima oară. Ai măcar curajul de a recunoaşte. Unde ai fost?

— În parc, spuse copilul, ridicând ochii spre el.

— Înseamnă că în parc ai întârziat şi ţi-ai rupt jacheta?

Philippe rămase tăcut. Domnul Forest se supără.

— Bine, domnule, spuse el. În după-amiaza asta o să cobori în sat şi o să fii consemnat în clasă de la ora două la ora patru. O să-ţi dau ceva de făcut în timpul ăsta.

Băiatul se albi la faţă. Geneviève se afla acolo, cu urechile ciulite… Vedea cum era umilit,

pedepsit ca un puştan neascultător! Părea că nu poate suporta aşa ceva. Întâlni privirea îndurerată a domnişoarei de Peyralès şi îşi muşcă buza până îi dădu sângele, pentru că simţea că i se aburesc ochii de lacrimi şi nu voia să plângă.

Toată dimineaţa, profesorul lui se purtă rece cu el şi mica lui colegă se feri să-i vorbească. Îi văzu discutând în şoaptă în timp ce strângeau manualele, apoi Geneviève se apropie de el.

— Să ştii că dacă îi spui domnului Forest motivul pentru care ai întârziat şi ce ai făcut în parc, o să te ierte de pedeapsă. Aşa mi-a promis adineaori.

Exista un uşor dispreţ în vocea fetiţei. Eroul decernării premiilor fusese umilit în faţa ei. Aceea era o greşeală pe care nu i-o va ierta. Totuşi, ea îi fu recunoscătoare pentru răspunsul pe care i-l dădu:

— N-am nimic de mărturisit, spuse el. Îţi mulţumesc, domnişoară Geneviève.

În ziua aceea, când domnul de Pevrafes se ridică de la masa de prânz şi plecă, după ce o

îmbrăţişa pe fiica lui, Geneviève ieşi la plimbare pe terase. Păunii ei care îşi înfoiau penele la soare, o întâmpinară cu strigătul lor oribil cu care natura, vrând parcă să râdă de ea însăşi, le înze strase pe acele păsări superbe.

— Tăceţi din gură, animale necioplite ce sunteţi, le spuse ea.

Domnişoara de Peyralès se aşează pe o treaptă din piatră şi se uită spre sat. După câtva timp, departe de şosea, apăru silueta întunecată a unui copil care ţinea o carte sub braţ. Era Philippe. Geneviève îl văzu traversând curtea şcolii, împingând uşa şi intrând în clădire.

Atunci, se ridică în picioare şi intră în parc. Mergea la întâmplare, cu ochii în pământ, gândindu-se la părul ciufulit al lui Philippe, la figura lui descumpănită, dar mai mult indignată decât tristă.

Ajunse în faţa locului lor preferat, aruncă o privire în frunzişul des şi rămase împietrită de uimire.

La poalele unui castan uriaş, se afla un scaun

rustic. Pe nişte crengi împletite cu mare artă se afla o adevărată pernă din muşchi de copac. Picioarele şi braţele acelui ciudat dar original fotoliu erau înfăşurate în lujeri de iederă şi de jur-împrejurul lui fuseseră plantate de curând nişte margarete sălbatice. Iarba deasă se întindea în faţa lui ca un covor.

Geneviève îşi aduse aminte că îşi exprimase ieri dorinţa de a vedea în colţul lor preferat o bancă din muşchi de copac şi înţelese care era motivul pentru care, chiar în clipa aceea Philippe, scria trist, închis în sala de clasă.

De atunci încolo, când se aflau împreună, Geneviève stătea ca o mică regină pe tronul ei de verdeaţă, în timp ce Philippe rămânea la picioarele ei. Ea îi oferea adesea un loc lângă ea, dar el nu voia să accepte niciodată. Pretexta că scaunul nu era destul de solid pentru două persoane şi se mulţumea să se sprijine cu cotul de el, plăcându-i să vadă deasupra lui, atunci când deschidea ochii, faţa atentă şi înclinată a domnişoarei de Peyralès.

Într-o bună zi, bătrânul Sauval, care venea rareori în parc, trecu prin faţa copiilor pe când se ducea la castel cu nişte vânat. Sprijini patul puştii în pământ şi, păstrând mâna stângă pe ţeavă, începu să se uite la ei în tăcere. Ei, care-l văzuseră, râdeau la el fără să se simtă deranjaţi.

Bătrânul îşi descoperi capul încet, nu ca un servitor care o saluta pe fiica stăpânului său, ci cu respectul unui om evlavios care se afla în faţa unui lucru divin şi de neînţeles. Apoi, fără să spună nimic, îşi puse din nou puşca pe umăr şi plecă.

Cu toate astea, deşi poate tabloul candid îl impresionase, în seara aceleiaşi zile emoţia îi dispăruse, deoarece acesta îi spuse brusc nepotului său:

— Locul unui bărbat nu e jos, pe pământ, chiar dacă ar fi vorba şi despre zece marchize de Peyralès. Ce-o să se aleagă de tine, bietul meu băiat? O să ajungi mai degrabă căţeluşul domnişoarei Geneviève decât viteazul ei paznic de vânătoare?… Ştiu foarte bine că, atunci când încep să deranjeze, câinii sunt alungaţi în şuturi.

Gândeşte-te la ziua în care ţi se va întâmpla acest lucru.

Uluit şi speriat, Philippe simţi că parcă i s-ar fi înfipt un cuţit în inimă. Bătrânul Sauval începu să se plimbe de colo-colo prin cameră.

Deodată se întoarse la copil, îl luă de braţ şi-l duse în faţa unei rame fixate pe unul din pereţi. În acea ramă se aflau nişte diplome, medalii şi panglici decolorate. Acestea erau premiile câştigate de tatăl lui Philippe la concursurile de tir. În jurul ei erau agăţate coroniţele pe care băiatul le câştigase la şcoala domnului Forest.

— Ia-le, spuse bunicul lui scoţându-le de pe perete, poţi să le pui unde vrei. Este oare un omagiu închinat unui mort să pui nişte frunze artificiale, mai potrivite fetiţelor, alături de premiile câştigate prin forţa şi îndemânarea lui? Astea sunt nişte chestii care nu merg împreună. Ia de aici toată bucăţile astea de hârtie şi nu te atinge de rama asta atâta vreme cât n-o să poţi câştiga decât asemenea podoabe.

Margueritte Sauval interveni cu sfială:

— Eu am pus, tată, acolo coroniţele copilului. Credeam că…

— Oh tu! o opri bătrânul, pe tonul rece căruia nora lui nu-i rezistase niciodată Nu mă mir deloc. E o idee de muiere!

Philippe ieşi afară şi porni spre parc, strângând la piept cu tristeţe coroniţele. Se duse direct la scaunul din muşchi de copac şi când ajunse în faţa acestuia, deschise larg braţele şi bietele frunze de laur căzură pe pământ. Copilul se aruncă peste ele, îşi ascunse faţa în mâini şi începu să plângă în hohote.

Se întoarse acasă foarte târziu. Bunicul lui se culcase şi mama lui era foarte îngrijorată. O găsi în pragul uşii, aşteptându-l. Îl sărută de mai multe ori, îl urmă în mica lui cameră, îi vorbi frumos, dar nu făcu nicio aluzie la ceea ce se întâmplase.

Atunci când se aplecă pentru a-l săruta pentru ultima oară înainte de culcare, el o întrebă:

— Mamă, tata semăna cu bunicul?

— Da. Ca două picături de apă… Gândeau la fel în orice privinţă. Vezi tu, Philo, toată viaţa lor

au fost nişte oameni curajoşi şi respectaţi. Sper ca şi tu să le calci pe urme. Aia nu e muncă să hoinăreşti toată ziua cu o carte în mână, aşa cum faci tu. Cărţile sunt pentru profesori şi marchizi.

Când rămase singur, puse nişte haine pe el şi deschise fereastra, în lumina lunii, se putea vedea şoseaua care ducea la castel. În clipa aceea, domnişoara de Peyralès dormea liniştită, fără să aibă habar de suferinţele prietenului ei şi în clipa aceea coroniţele primite în prezenţa ei, zăceau risipite în iarba udă… Geneviève urma să plece curând la Paris. Durerea lui deveni sfâşietoare. I se părea că mâna butucănoasă a bunicului său şifonase ceva gingaş şi necunoscut care exista în adâncul sufletului său. Îşi va pierde colega, profesorul, lecţiile, tot ce iubea mai mult! Mama lui nu putea să-i uşureze suferinţa şi tatăl lui îl mustra de dincolo de mormânt!… Philippe întinse mâinile spre cer şi spuse cu voce tare:

— Doamne Dumnezeule!… Doamne Dumnezeule!…

Apoi se culcă plângând.

Capitolul 3

Domnul de Peyralès nu-şi părăsi domeniul decât prin luna noiembrie, dar în săptămânile care rămăseseră până la plecare, Geneviève şi Philippe se văzuseră din ce în ce mai rar. Începuse deja şcoala. Lecţiile de la castel nu mai aveau loc decât seara sau joia, când domnul Forest putea să vină, dar atunci le ţinu numai pentru fetiţă. Mai mereu, pe când în jurul orei opt era adusă lampa în sala de studiu şi Geneviève se aşeza veselă lângă dascălul ei şi marchizul se întindea într-un fotoliu lângă foc, gata să asculte, Philippe, obosit de mersul pe jos ore în şir prin pământul moale, manevrând puşca şi ţinând câinii de lesă, adormea în cămăruţa lui din faţa poieniţei.

În ciuda faptului că erau aproape total despărţiţi, ziua în care îşi luară rămas-bun a fost tristă pentru amândoi copii.

Era în jurul orei zece când avu loc plecarea. Ceva mai înainte, sosi şi Philippe, dând târcoale

castelului, dar neîndrăznind să intre, şi ţinând în mână câteva ferigi gingaşe şi o crenguţă de iederă. Deja toate bagajele erau înghesuite într-o căruţă pe care o conducea grădinarul, care plecă prima.

Un servitor care cărase un cufăr la căruţă se întorcea fluierând spre casă. Văzându-l pe Philippe, îi spuse:

— Intră. Stăpânii sunt la masă, dar n-are importanţă. Domnişoara o să se bucure să te vadă. Adineauri, întreba de tine.

— Mulţumesc. Aştept să termine.

Dar Geneviève află că băiatul era la castel şi dădu fuga spre el.

— Oh, Philippe! exclamă ea. M-am rugat atât de tare să vii şi tu la Paris cu noi! Tata însă n-a fost de acord. Ce-o să mă fac fără tine?

Îşi făcu apariţia doica ei, cu o pălărie împodobită cu o pană lungă şi o mică pelerină de călătorie.

— Şi fără domnul Forest! continuă fetiţa. Dacă-şi închipuie cumva că o să fac mare brânză

cu alţi profesori... Dacă l-am fi luat cu noi pe domnul Forest, aş fi învăţat tot ce ar fi vrut el.

— Dar şcoala? Trebuie să rămână aici pentru şcoală, spuse el.

Geneviève nu-i spuse că nu-şi făcea niciun fel de griji pentru şcoala din sat. Dădu un bobârnac puternic pălăriei pe care Jaqueline i-o pusese prea pe ochi şi Philippe îi admiră pana albă înfăşurată în jurul calotei acesteia. Borul cenuşiu arunca o umbră asupra ochilor şi feţei îmbujorate a fetiţei. Nu i se păruse deloc aşa pe când se jucau în parc, când purta o pălărie maro din pai şi era îmbrăcată din cap până-n picioare în negru.

— Oh, Geneviève, şopti el vrăjit, eşti atât de frumoasă!

Ea nu păru nici mirată şi nici impresionată de complimentul lui.

— Şi tu eşti frumos, spuse ea în timp ce-l privea pe Philippe.

Şi continuă, ca şi cum ar fi vrut să se apere:

— Da, continuă ea, şi în ziua împărţirii premiilor domnii de pe scenă spuneau acelaşi

lucru despre mine. Dar ce ai în mână?

Erau numai nişte frunze pe care le culesese pentru ea din casa lor verde. Ar fi dorit să-i facă un buchet, dar florile se ofiliseră deja şi ploile de toamnă le distrusese.

Geneviève spuse că buchetul era superb. Îi plăcea mai mult decât florile, pentru că frunzele puteau fi uscate. Le va pune într-o carte şi le va păstra în amintirea lui Philippe.

Trecând de la vorbă la faptă, întinse frunzele fragile pe o filă de album, apoi îl strânse cu o panglică, ca să se preseze mai bine. Păstră totuşi un lăstar de iederă pe care şi-l puse la butonieră, ca să-l poată vedea pe tot parcursul călătoriei. După aceea, îl întrebă cu un aer gânditor:

— Dar eu, ce-aş putea să-ţi ofer ca amintire?

— Domnişoară Geneviève, credeţi cumva că aş putea să vă uit?

— Sper din toată inima că nu, răspunse ea repede. În primul rând, o să mă întorc curând, în primăvară, şi o să învăţăm din nou împreună.

— Eşti gata, Geneviève? Trebuie să plecăm,

spuse domnul Peyralès apropiindu-se de ei.

Oamenii care urmau să-şi petreacă iarna la castel se adunaseră în curte. Ceilalţi se duseseră la gară. Geneviève obţinu aprobarea ca Philippe să vină cu ei până în sat. El urcă pe scaunul de lângă vizitiu.

Gara din Peyralès era situată la un nod de cale ferată. Plecarea marchizului provocă multă agitaţie. După ce-şi luă rămas-bun de la sătenii care se adunaseră în faţa micii gări şi cărora Geneviève le trimitea bezele cu vârful degetelor ei înmănuşate, domnul de Peyralès intră în sala de aşteptare pentru clasa întâi, deschisă special pentru copii. Era însoţit de directorul şcolii. Aceştia statură de vorbă în aşteptarea trenului, în timp ce Geneviève îi spunea lui Philippe:

— Tata m-a luat de la castel atât de repede, încât am uitat să-ţi dau şi eu o floare ca amintire, dar m-am mai gândit în trăsură şi am descoperit un motiv ca să te gândeşti în fiecare zi la mine. O să mergi la casa noastră verde şi o să faci în aşa fel încât banca noastră drăguţă să nu se ruineze în

timpul iernii şi când se va face din nou vreme bună, o să plantezi din nou margarete, ghiocei şi violete de jur-împrejurul ei şi o să ai grijă de ele. Îmi promiţi să faci aşa?

— Oh, da, da! spuse Philippe.

Se auzi un uruit care se apropia şi care apoi amuţi. Fu strigat numele aşezării, bagajele fură urcate în tren, după care acesta se urni din loc. Philippe văzu încă o dată pana albă a Genevièvei. Deci, totul se terminase. Ea plecase. Se întoarse spre domnul Forest, care-l aştepta.

Trecură de barieră şi intrară în sat. Aici, lumea era încă agitată. Cumetrele stăteau pe la porţi, ca să bârfească puţin pe seama tristeţii marchizului.

— Bietul om! Se spune pe bună dreptate că nici toate bogăţiile din lume nu au vreo valoare în faţa morţii!

Atunci când directorul şcolii trecu prin dreptul lor. Se opriră din bârfit pentru a-l saluta.

— Aşadar, chiar îţi pare atât de rău că nu mai poţi învăţa nimic? îl întrebă domnul Forest pe

fostul lui elev.

— Oh! Sunt foarte trist din cauza asta!

— Atunci, dacă îţi dă voie bunicul tău, vino la mine de două-trei ori pe săptămână în afara orelor de şcoală, şi o să te învăţ câte ceva. Crezi că e posibil? **

— Vreţi dumneavoastră să faceţi asta pentru mine? Oh! Cât de bun sunteţi! Oh! Domnul Forest!

În iarna aceea, braconierii şi vulpile au dat mult de furcă pazniculuі de vânătoare din Peyralès. Acesta era încântat. De mult nu mai avusese un asemenea sezon. Zăpada groasă se aşternu încă de la începutul lui decembrie şi dură vreo două luni. Vioi şi vesel ca la douăzeci de ani, Sauval colinda pădurea din zori şi până-n seară, cu puşca pe umăr, urmat de nepotul lui. Acesta începuse să prindă gustul meseriei. Devenea din ce în ce mai puternic, mai îndemânatic şi mai curajos. Curând, învăţă toate vicleşugurile animalelor şi hoţilor. Cu puţin timp înainte de Crăciun, chiar în ziua în care împlinea paisprezece ani, ucise un lup. A fost un adevărat triumf.

Tânărul profită de ocazie pentru a obţine permisiunea de a coborî mai des în sat, la domnul Forest.

Philippe se gândea mereu la studiile şi lecturile sale, dar nu-i displăcea nici viaţa pe care o ducea zi de zi. Îl lega de ea dorinţa de a fi admirat, de a-i uimi pe cei din jurul lui, făcând în orice privinţă mereu mai mult decât se aştepta de la el. Succesele datorate obţinerii premiilor i se păruseră interesante, dar cine îşi manifestase aprecierea faţă de el? Geneviève şi directorul şcolii. Îşi mai amintea şi acum răceala bunicului său atunci când la ieşirea de la ceremonie, marchizul se apropiase de el să-l felicite. Câtă diferenţă exista între acel eveniment şi emoţia bătrânului stârnită de jupuirea unui lup. Să-i smulgă o lacrimă lui Sauval nu era un lucru uşor. Pentru un vânător de vârsta lui, copilul se purtase în mod strălucit. Şi ce de strângeri de mână în sat, ce de sărutări din partea mamei lui şi petrecerea zgomotoasă în cursul căreia s-au închinat pahare în cinstea eroului!… Asemenea clipe îi dădeau lui

Philippe forţa de a învinge apatia înnăscută a trupului său, ca şi tendinţa spre visare a minţii lui. Apoi se simţea superior isprăvii în sine pe care o făcuse. Îşi plimba privirea peste feţele simple şi vesele ale ţăranilor din jurul lui, ridica ochii spre grinzile înnegrite din tavan, privea pielea de animal sălbatic agăţată pe perete ca un trofeu… Şi se gândea la sălile splendide din Peyralès, la Parisul în care trăia Geneviève, la versurile şchioape pe care le mâzgălea pe marginea filelor de carte. Ceva nedefinit părea să-i cuprindă sufletul şi viitorul i se părea atât de frumos, încât îi venea să strige de bucurie.

La începutul anului, avu o surpriză. Primi o scrisoare de la domnişoara de Peyralès. Aflase de la administratorul tatălui său despre faimoasa captură a micului Sauval şi obţinuse din partea tatălui său permisiunea de a-i scrie câteva rânduri fostului ei coleg de clasă.

„Dragă Philippe, ce grozav trebuie să fie pentru tine faptul că ai ucis un lup! Ce mult mi-aş fi dorit să fiu şi eu acolo! Mi-ar fi fost o frică de

moarte şi tu m-ai fi salvat. Atunci, ar fi fost imposibil să mai trăim despărţiţi.

Mă plictisesc enorm la Paris. Aş vrea să văd moşia Peyralès pe zăpadă. Aici, neaua se topeşte imediat şi se transformă într-un noroi nesuferit. Ieri, încă mai rămăsese puţină la Tuileries şi mi s-a părut că ar fi fost foarte amuzant să merg până acolo, dar nu mi s-a dat voie.

De trei nopţi, visez lupi. Spune-mi, nu ţi-a venit s-o iei la fugă şi să ceri ajutor? Ce curajos eşti!

Te rog să ai grijă de casa noastră verde. N-o s-o uiţi pe mica ta Geneviève. Eu nu am nicio prietenă la care să ţin la fel de mult ca la tine, deşi merg la şcoală şi mă întâlnesc cu multe fete. Sunt foarte drăguţe, dar mi se par cam caraghioase. N-aş îndrăzni să le vorbesc despre tine, despre domnul Forest sau despre păunii mei, pentru că sunt sigură că ar râde de mine. Cu toate astea, rochiile lor stau mai bine pe ele decât ale mele şi toate mi-au dat voie să mă duc la croitoresele lor. O să vezi că la vară o să-ţi par mai frumoasă şi o

să fii foarte impresionat.

Adio, scumpul meu Philippe. Mi-aş dori tare mult să fie deja primăvară”.

Băiatul citi de mai multe ori scrisoarea. După ce o învăţă pe dinafară, o ascunse printre comorile lui, între medalie şi o şuviţă din părul tatălui său. Apoi luă un hârleţ şi se duse în parc. Zăpada care începuse să cadă deveni mai abundentă în timp ce mergea. Sentimentul de bucurie pe care i-l stârnise scrisoarea de la Geneviève însă păru să nu reziste în faţa tristeţii provocate de atmosfera de iarnă. Cât de departe era primăvara mult aşteptată!

Ajunse la casa verde şi încercă să cureţe zăpada din jurul ei. Dar în timp ce curăţa într-un loc, în partea cealaltă stratul devenea şi mai gros. Nici măcar nu reuşi să scoată la lumină banca din muşchi de copac. Tot ce reuşi să vadă era spătarul înfăşurat în iederă, format din porţiuni albe şi găuri de un verde-întunecat.

Se sprijini de un copac şi încercă să-şi imagineze noroiul negru de pe străzile din Paris,

grădinile Tuileries şi casele din oraşul imens, care semănau toate cu castelul Peyralès.

Atunci când Philippe, ducându-se într-o zi în sat, începu să transpire şi i se păru că soarele arde ceva mai tare, îşi spuse că în definitiv timpul trecea destul de repede.

Pe crengile copacilor apăruseră deja muguri lucioşi şi întredeschişi. Tufişurile se acoperiseră cu o perdea de verdeaţă firavă şi transparentă. Venise primăvara.

La puţin timp după aceea, castelul intră într-o mare agitaţie. Era aşteptat să sosească marchizul. Administratorul, ţinând o scrisoare în mână, le spusese că evenimentul urma să aibă loc la sfârşitul acelei săptămâni sau la începutul celei de-a doua.

Philippe, care după închiderea sezonului de vânătoare era mai puţin ocupat, îşi petrecu o după-amiază întreagă în casa verde pe care o amenaja foarte frumos. Crengi uriaşe de liliac îşi aplecau peste bancă ciorchinii de flori cu vârfuri mov, violete albe sau închise la culoare erau

presărate prin iarba crudă, zambilele albastre şi ciuboţica-cucului îşi făcuseră apariţia ici şi colo, pe sub tufişuri. Aspectul sălbatic al micii citadele nu se schimbase, doar că acolo unde natura nu pusese decât o floare, acum creşteau patru.

Autorul acelui miracol se simţea în al nouălea cer în timp ce se sprijinea în coada hârleţului. Admira multitudinea de culori şi inspira mireasma lor delicată. Îşi spunea că tot ce cunoştea mai frumos pe lume, Geneviève, copila inteligentă şi blândă căreia îi plăceau cărţile la fel de mult ca şi lui şi care îi va aprecia eforturile va fi în curând acolo, în acel cadru demn de ea, pe care i-l pregătise. Va scoate chiote de bucurie şi-i va mulţumi. Apoi se va aşeza pe bancă. Va dori să audă toată povestea cu moartea lupului, dar el îi va vorbi despre nopţile lui de studiu şi poate îi va arăta… Nu, nu încă… Mai târziu, când îi vor reuşi mai bine.

Şi băiatul scoase pe jumătate din buzunar un carnet plin de rânduri inegale, după care le vârî repede la loc.

Atunci când fu pe deplin satisfăcut de munca depusă, se duse la castel. În timp ce mergea pe aleile parcului, fu impresionat de schimbările şi îmbunătăţirile făcute de grădinari, pentru a-l mulţumi pe stăpânul lor. Nimic nu se puta compara cu pajiştile şi rondurile de flori ale acesteia. Oare fiica marchizului va mai fi încă atrasă de modestul lui cuib din muşchi de copac, văzând aleile acelea mărginite de carpeni şi tufişurile frumos tunse? Ce spunea ea la sfârşitul scrisorii despre acele rochii elegante? Philippe nu dăduse atenţie până atunci acelui aspect. Se simţi cuprins de nelinişte.

Intră în casa ale cărei uşi erau toate deschise şi urcă pe scara cea mare. Un individ ieşea din biroul situat la primul etaj şi Philippe îl recunoscu pe valetul particular al domnului de Peyralès.

— Aşadar, domnul marchiz a sosit? întrebă el fără să-l salute, cu vocea tremurând.

— Ah! Tu eşti? Bună dimineaţa, Philippe! Ce mai faci, băiete?

— Bună dimineaţa. Nu ştiam că domnul

marchiz e deja aici.

— Încă nu este. Eu am venit înaintea lui. O să fac o inspecţie, ca să văd dacă totul a fost pregătit cum trebuie, spuse el în timp ce deschidea uşa dormitorului.

— De data asta nu stă prea mult, continuă el în timp ce băiatul îl urma, curios şi tulburat. Vine să vadă cum stau lucrurile pe aici şi să aibă puţină linişte. Se grăbeşte să se ducă la domnişoara

Geneviève.

— Pleacă undeva?

— O să facă o călătorie superbă. Mătuşa ei a făcut bine că a insistat s-o ia cu ea. Eu cunosc Elveţia.

— Deci, domnişoara de Peyralès n-o să vină?

— Nu anul acesta. Hai să mergem, ce-ai rămas înţepenit acolo?

Abia a doua zi, când îl văzu pe marchiz coborând singur din trăsură şi când îl auzi spunând cu vocea lui înaltă şi rece: „Ai crescut foarte mult, Philippe. Acum eşti aproape un bărbat în toată firea… Şi, din câte am auzit, mai eşti şi

curajos şi bine făcut. Asta e foarte bine!”, simţi că e cuprins de o uriaşă dezamăgire şi începu să plângă.

„Bărbat în toată firea” spusese marchizul. Aşa părea să fie, văzându-l plecând cu fruntea sus şi mersul trufaş, dar nu şi dacă l-ar fi zărit ascuns în pădure şi i-ar fi auzit strigătele copilăreşti şi hohotele de plâns.

Două veri trecură până când domnişoara de Peyralès reapăru pe moşia familiei sale. Atunci când reveni, era însoţită, în afară de tatăl ei, şi de o mătuşă şi o verişoară. Avură loc multe recepţii în anul acela şi la castel se aflau oameni în permanenţă. Atunci când nişte musafiri plecau, locul lor era luat imediat de alţii. Philippe îi întâlnea în timp ce aceştia călăreau şi dacă se apropia seara, vedea ferestrele strălucind şi auzea muzică la castel.

Mătuşa se numea doamna contesă de Lamelouse – Tr*ésigny*, iar verişoara, Bertrade. Acele doamne erau foarte elegante. Fiul paznicului de vânătoare nu le văzu de două ori

îmbrăcate în aceeaşi rochie.

Geneviève urma să împlinească cincisprezece ani. Era foarte frumoasă. Nuanţa neobişnuită a părului său, despre care nu se putea spune dacă era roşcat sau castaniu, ochii mari şi albaştri erau calităţile cele mai admirate. Nu era prea înaltă, dar avea o siluetă subţire şi graţioasă.

Se purta frumos cu Philippe, dar păru să nu fi păstrat nicio amintire despre fosta lor prietenie. Ea trecu pe lângă casa verde fără să arunce măcar o privire în interiorul acesteia şi nu observă că păunii ei muriseră.

Era îmbrăcată simplu, dar cu mult rafinament. Purta şi acum pălării mari şi Philippe o revăzu astfel, dar nu i se mai păru la fel de frumoasă… V într-o dimineaţă, pe când cobora în sat, auzi o împuşcătură venind din apropiere, din pădure. Era mijlocul lui august şi sezonul de vânătoare încă nu începuse. Dintr-un salt, Philippe ajunse la locul de unde se auzise bubuitura. Un tânăr cam între douăzeci şi cinci şi douăzeci şi opt de ani, cu un aer distins, deşi purta o jachetă din

lână şi o beretă, ţinea în mână o puşcă din ţeava căreia încă mai ieşea fum şi strigă: „Aport! Aport!” unui animal care deocamdată era invizibil. Aproape imediat, basetul preferat al domnului de Peyralès trase afară dintr-un tufiş un iepure uriaş şi veni să-l depună la picioarele necunoscutului.

— Cu ce drept vânaţi aici, domnule? îl întrebă Philippe.

Bănuia că acel tânăr era un musafir al marchizului, dar el nu-l văzuse niciodată. În plus, considera că uciderea unui animal înainte de întâi septembrie era un adevărat sacrilegiu.

Vânătorul îl măsură cu o privire plină de îngăduinţă arogantă pe băiatul arătos care-i vorbea.

— Aha! spuse el. Am înţeles. Pălărie pe o ureche, haine de postav verde, e clar… Eşti paznicul de vânătoare al marchizului. Frumoasă meserie, amice. Dă-mi voie să te felicit.

— Domnule, îi răspunse Philippe. Recunosc timbrul vocii dumneavoastră. Sunteţi cu siguranţă un membru al familiei de Peyralès. În cazul acesta,

aflaţi de la mine că sunteţi şi primul din familia dumneavoastră care a jignit un Sauval.

Străinul se înroşi tot la faţă. Păru să şovăie, apoi orgoliul şi furia puse stăpânire pe el.

— Jignit? Pe cine?… Pe un Cum ai spus?

Se apropia de Philippe cu o privire ameninţătoare, ochii mijiţi şi cu înfăţişarea cea mai dispreţuitoare din lume.

Nepotul paznicului de vânătoare se albi la faţă. Rămase câteva clipe tăcut, dar atât de fioros la faţă, încât individul prinse fără să vrea patul puştii.

Philippe îşi încrucişă braţele la piept şi vorbi, simţind că se sufocă de furie: – Domnule, dacă v-aş arunca în faţă cuvântul meritat de cel care deţine o putere oarecare şi care abuzează de ea faţă de acela care nu o are, nu v-aţi mai bătea cu mine. Aţi pune să fiu alungat în mod ruşinos de pe această moşie pe care m-am născut. Acesta este motivul pentru care n-o să vă spun azi acel cuvânt care-mi stă pe buze, dar mai târziu o să-l auziţi.

După care plecă, simţind că îi fierbe sângele

în vene. Ar fi putut face moarte de om.

Peste câteva ore se afla în pădure, împreună cu bunicul lui, când se întâlniră cu grupul de la castel, care pleca în excursie, discutând veseli şi râzând în hohote. Philippe se uită la ei în timp ce treceau prin faţa lui, cu pălăria în mâini, în modul respectuos care-i era specific şi care în loc să-l înjosească, părea să-l imobilizeze. Era încă în căutarea altei perechi de ochi. Deodată, Geneviève apăru după cotitura potecii, cu mult în urma celorlalţi, la braţul unui tânăr care se apleca spre ea pentru a-i vorbi. Era vânătorul de dimineaţă, dar acum nu mai purta jacheta din lână.

O schimbase cu o uniformă de subofiţer de marină care-i scotea în evidenţă toată graţia de cavaler desăvârşit. Forma împreună cu însoţitoarea lui cea mai frumoasă pereche care se putea imagina. Cu toate astea, bărbatului nu i-ar fi stricat să fie ceva mai tânăr. Avea un aer cam ironic şi cam trist, în comparaţie cu prospeţimea şi inocenţa celei care-i stătea alături.

Bătrânul Sauval zâmbi ca un ţăran şmecher

când îi văzu apărând pe cei doi întârziaţi.

Dar zâmbetul îi dispăru repede de pe buze şi-i salută. Ofiţerul văzu semnul amical pe care-l făcuse Geneviève, îl căută cu privirea pe cel căruia îi era adresat şi duse mâna la şapcă. Apoi spuse ceva uitându-se la Philippe şi Geneviève începu să râdă. De la distanţa la care se afla, tânărul Sauval nu putea să audă glumele al căror obiect era persoana lui.

— Cine e ofiţerul acela, bunicule?

— E vicontele Robert de Lamelouse-Tr*ésigny*, spuse bătrânul. Probabil o să se însoare cu verişoara lui.

Capitolul 4

Domnul Forest mai putea încă să-l înveţe unele lucruri pe Philippe, pentru că el continua să acumuleze cunoştinţe şi singur. Dat fiind că elevul lui nu avea prea mult timp pentru studiu, profesorul avea în permanenţă un avans faţă de el, dar făcea acest lucru destul de greu. Era pasionat

de această sarcină dublă să înveţe şi să împărtăşească în acelaşi timp ce ştia cu altcineva. Vedea că eforturile lui erau înţelese şi apreciate. Simţea că e răsplătit printr-o afecţiune deplină, printr-o cunoştinţă adâncă şi sinceră şi se dăruia cu bucurie acelei activităţi. Adevărul e că Philippe îl admira şi ţinea la el foarte mult. Era visul lui cel mai drag să-l facă mândru într-o bună zi pe cel căruia îi datora totul, să vină să-i aducă omagiul succeselor pe care le-ar obţine şi care ar fi opera maestrului său…

Într-o seară, după ce domnul Forest îşi kia rămas-bun de la el, observă că tânărul devenise brusc foarte palid la faţă. Îi spuse acest lucru lui Philippe şi acesta îi răspunse cu o voce uşor tulburată că n-avea nimic, după care plecă. Profesorul lui văzu pe biroul lui o foaie de hârtie împăturită. O deschise şi citi o poezie pe care i-o dedicase elevul lui.

El nu ştia nimic despre încercările poetice ale lui Philippe, aşa că fu destul de surprins. După ce citi poezia, se simţi emoţionat. Era o odă scrisă

după toate regulile, dar prea plină de metafore clasice şi comparaţii. Cu toate astea, sentimentul care i-o inspirase era evident, naiv şi sincer în toate strofele, şi-i merse drept la inimă.

Domnului Forest versurile i se părură remarcabile pentru un băiat de şaptesprezece ani, dar îşi spuse că aceea era chiar vârsta potrivită la care eşti mai mult sau mai puţin poet, aşa că trebuia să aştepte ce va urma şi să se ferească să-i sucească atât de repede capul autorului prin nişte laude nesăbuite. Totuşi, nu-i ascunse elevului său plăcerea pe care i-o făcuse şi-i mulţumi cu emoţie. Philippe se simţi extrem de fericit. Vorbise în versuri nu ca să se facă înţeles, ci pentru că nu mai putea să tacă. Domnul Forest ştia acum ce era în sufletul lui.

În timp ce urca pe deal în noaptea liniştită de august, îşi spunea că viaţa plină de speranţă şi un ţel important e foarte frumoasă şi plăcută. Ridică ochii spre cerul înstelat şi exclamă cu voce tare:

— Creatorule atotputernic, dăruieşte-mi geniu şi voi face bine, voi servi adevărul!

Adevărul!… Îşi închipuia că era de-ajuns să-l doreşti ca să-l găseşti şi să-l pomeneşti ca să fii înţeles.

Deodată, îi ajunseră la urechi nişte acorduri muzicale îndepărtate. Era un vals, care se auzea de la ferestrele deschise ale castelului. Îşi imagină oamenii care dansau în lumina lustrelor şi sclipirea pietrelor preţioase. Oare dansa şi Geneviève? Da, dar ea nu era ca celelalte. Bănuia că între figurile unui cadril, ieşea pe terasă. Îşi întindea faţa spre briza care venea dinspre pădure şi-i şoptea cuvinte mai puţin nesărate decât cele ale cavalerilor ei eleganţi. Când intra înapoi, în ochii ei frumoşi era oglindită sclipirea stelelor.

Oare avea deja vârsta să se mărite? Da, fetele se căsătoreau la cincisprezece ani, dar ea n-o să-l ia pe ofiţerul acela obraznic. Îi vorbea în şoaptă în pădure pentru că era vărul ei şi nu-l văzuse de multă vreme. Acum era sigur că îl cunoştea mai bine şi când or să mai treacă pe sub crengi, el n-o să mai îndrăznească să se aplece spre ea. Nu, domnişoara de Peyralès nu-l va

accepta decât pe bărbatul ales de ea şi acela, oricare ar fi el, o să fie demn de ea.

La sfârşitul lui septembrie, marchizul şi fiica lui rămaseră singuri la castel. Se părea că Geneviève dorise să fie aşa pentru câteva zile, înainte să se întoarcă la Paris. Refuzase s-o însoţească pe mătuşa ei care, având în permanenţă chef să călătorească, urma să meargă prin vreo două-trei ţări şi să stea în vreo şase staţiuni balneare sau situate pe malul mării.

Domnişoara de Peyralès fu cuprinsă brusc de plăcerea pe care i-o oferea singurătatea. Făcea plimbări lungi prin parc, luându-l cu ea numai pe câinele ei preferat, Dick. Până la urmă, se aventură până la marginea pădurii. Philippe o privi de departe şi se ascunse după copaci, ca s-o poată urmări cu privirea.

O revăzu astfel de mai multe ori şi observă că fata se făcuse mai înaltă, că avea obrajii palizi şi mergea din ce în ce mai încet. Într-o zi, Dick veni agitat după el. Philippe presimţi că se întâmplase o nenorocire şi o luă la fugă, condus de câine. O

găsi pe domnişoara de Peyralès întinsă fără cunoştinţă pe puftnele frunze moarte ale toamnei.

Philippe nu ştia cum s-o ajute pe fată. S-o ia în braţe şi s-o ia la goană spre castel... Dar aşa ceva era imposibil. O slăbiciune ciudată îi înmuiase brusc mâinile şi picioarele puternice. Îi ridică încet capul. Mişcarea aceea uşoară fu de-ajuns s-o trezească la viaţă.

Deschise ochii, îl recunoscu pe tânărul paznic de vânătoare şi se înroşi la faţă când îi mulţumi. Apoi se sprijini de el, ca să se ridice în picioare. Rămase însă agăţată de braţul lui, spunându-i că se simţea ameţită şi nu putea merge singură. Valul de sânge care-i înroşise obrajii nu-i dispăruse şi-i provocase o flacără febrilă în ochii mari şi albaştri.

— Oh! şopti ea. Oare ce am? Mi-e frică.

— Daţi-mi voie să vă conduc acasă, domnişoară, spuse Philippe, aproape la fel de slăbit ca şi ea.

Porniră încet la drum, însoţiţi de Dick. După ce făcu câţiva paşi, fata se simţi mai bine. Începu să râdă de aventura ei prostească şi spuse că îi

era ruşine că se simţise rău, că era absurd, că îşi jurase totuşi ca aşa ceva să nu i se întâmple niciodată.

— Şi tu eşti cel care m-a găsit în pădure, ca pe vremea când ne jucam împreună, când eu eram doamna ţinută prizonieră şi tu viteazul cavaler.

Philippe Sauval se uită foarte mirat la fata marchizului.

— Nu-ţi mai aduci aminte? îl întrebă ea.

— Oh! Ba da.

— Te-am văzut adesea în vara asta în pădure, dar nu ne-am întâlnit. Totuşi, zilele astea voiam să-ţi spun ceva.

— Mie? exclamă Philippe, căruia i se părea că visează.

El o sprijinea în continuare. Era evident că merge cu greutate. Cu toate astea, pe când se apropiau de casă, ea vru să meargă singură, temându-se ca nu cumva tatăl ei să se alarmeze şi să n-o certe că se dusese prea departe.

— La revedere, spuse ea, şi îţi mulţumesc. O să stăm de vorbă în una din zilele următoare.

Philippe se întoarse acasă şi mâncă ceva cu un aer absent. Urcă în camera lui, dar nu se culcă. Luă o carte şi o lăsa jos din când în când, ca să se uite prin fereastră la castelul Peyralès. Pe la miezul nopţii, fu cuprins de o nelinişte ciudată şi avu o presimţire. Atunci, se strecură afară, făcu câţiva paşi tiptil, apoi alergă spre castel ca un nebun.

Aici, totul părea liniştit. Imensul şi somptuosul palat era închis şi tăcut. Philippe se uită la el câteva clipe. Arăta ca o pată albă în întunericul nopţii. Obloanele înalte erau închise ermetic. Nu văzu nicio lumină, nu auzi niciun sunet.

— Nu e nimic. Slavă Domnului! îşi spuse el şi se gândi să pornească înapoi. Chiar în clipa aceea însă, uşa de la intrare se deschise. Un bărbat pe jumătate dezbrăcat, cu un felinar în mână, ieşi afară grăbit şi se îndreptă spre grajduri. Philippe alergă după el şi-l întrebă ce se întâmplase cu vocea gâtuită de emoţie:

— N-am timp, spuse servitorul. Trebuie să

pun şaua pe calul domnului marchiz. Vrea să se ducă personal în oraş după doctor. Domnişoara Geneviève e pe moarte.

Geneviève să moară?... Aşa ceva nu era posibil! Dacă i s-ar fi spus că e foarte bolnavă, s-ar fi speriat, dar individul pomenise de moarte şi nu voia, nu putea să creadă aşa ceva. Intră în castel aproape liniştit.

Holul cel mare era cufundat în întuneric. Pe când tânărul începea să urce scara pe pipăite, auzi un zgomot uşor. Aproape instantaneu, se lovi de cineva. Era o cameristă care ieşise ca să plângă. Philippe tresări, de parcă s-ar fi întâlnit brusc cu moartea însăşi. Fără să se vadă unul pe altul, începură să vorbească, îi povesti că domnişoara se dusese la culcare simţindu-se atât de rău, încât doica ei voise să stea cu ea. Deodată, în toiul nopţii.

Jacqueline alergase speriată spre apartamentul marchizului, implorându-l să vină cât putea de repede. O găsise pe fiica lui fără cunoştinţă, respirând cu greutate, gâfâind şi cu

pulsul foarte slab, şi nu reuşiseră s-o scoată din starea aceea în niciun fel.

Deodată, scara se lumină. Se apropie cineva. Se auzi vocea rugătoare a Jacquelinei, cu o notă plângăreaţă:

— Vă implor, domnule marchiz, nu plecaţi de lângă ea! Vai de mine! Oh! Bietul meu înger! Nu vreau să fiu singură… Nu vreau să-mi iau pe suflet o asemenea povară!

— Încă mai am speranţe, spuse marchizul. Nu cred că starea să i se agraveze până mă întorc. Nu am încredere decât în mine şi în calul meu. O să-l aduc pe doctor de două ori mai repede decât oricine. Curaj, buna mea Jacqueline. Tu ştii mai bine ca mine ce trebuie făcut. Întoarce-te repede la ea.

Philippe urcă la primul etaj.

— Domnule marchiz, spuse el, daţi-mi mie calul dumneavoastră şi vă jur că o să merg mai repede chiar şi decât dumneavoastră. Aţi putea astfel să rămâneţi lângă fiica dumneavoastră.

Domnul de Peyralès făcu un pas spre micul

paznic de vânătoare, mirat să-l vadă acolo şi impresionat de pasiunea care făcea să-i tremure vocea. Se uită atent la faţa lui, mijind ochii, după obiceiul miopilor. Văzându-i privirea sigură şi severă, Philippe se înroşi tot la faţă, fără să ştie de ce.

— Domnule marchiz, continuă el. De data asta pe tonul umil al subalternului care nu poate avea niciun interes comun cu stăpânul său, ştiţi foarte bine că Folette este cel mai rapid dintre cai şi că în lipsa dumneavoastră, eu sunt singurul care pot să-l călăresc.

— Du-te, îi răspunse domnul de Peyralès.

Nu mai adăugă niciun sfat. Poate nu mai avusese răgazul s-o facă, deoarece imediat ce-i dăduse aprobarea, Philippe se şi făcuse nevăzut. Marchizul se întoarse lângă fiica lui şi se uită la ea cum zăcea în acea stare de apatie, asemănătoare morţii. Din când în când, se ridica în picioare şi îşi punea urechea la buzele copilului sau mâna pe piept, ca să se asigure că mai trăia. Jacqueline stătea în genunchi la picioarele patului şi se ruga.

Ultima lumânare se stinse. Nu se gândiseră să facă rost de o altă sursă de lumină. O licărire slabă care intra printre perdele anunţa că afară se iviseră zorii. Deodată, domnul de Peyralès scoase un ţipăt. I se păru că sufletul Genevièvei se stinsese. Se repezi la draperii, le trase deoparte şi împinse obloanele care se loviră de zid.

Vreme de un minut, inspiră aerul dimineţii. Din loc în loc, vârfurile copacilor deveniseră roşcate. Venea toamna… Bietul tată încerca să se gândească la acest fapt, pentru că nu îndrăznea să se întoarcă la căpătâiul fiicei lui. Atunci când se hotărî s-o facă, o zări pe Geneviève stând în capul oaselor, uitându-se la el cu o privire rătăcită. Aşadar, îşi revenise… Da, dar numai ca să înceapă curând să se zvârcolească în ghearele febrei şi delirului.

În clipa aceea, pietrişul scârţâi sub paşii cuiva şi Jacqueline, care se apropia de fereastră ca s-o închidă, exclamă: „A venit doctorul!” O văzuse pe Folette, care gâfâia şi din care ieşeau aburi, în timp ce rândaşii o acopereau cu pături.

Într-adevăr, medicul cobora din trăsură în partea cealaltă a castelului şi curând intră în cameră.

Nu aruncă decât o privire spre fată şi făcu un semn, ca şi cum s-ar fi aşteptat să aibă de-a face cu acea boală, apoi spuse pe nerăsuflate:

— Sper că aveţi o gheţărie la Peyralès.

— Da, domnule doctor.

— E nevoie de multă gheaţă. Şi acum cataplasme cu muştar!

Geneviève avea meningită.

Atunci, începură ore în şir de veghe şi nelinişte, şuşoteli şi un du-te-vino permanent plin de mistere. Doamna de Tr*ésigny* dădu fuga la castel ca să aibă grijă de nepoata ei, alături de Jacqueline şi de o infirmieră cu experienţă.

În ciuda devotamentului celor trei femei, domnul de Peyralès nu se putea hotărî s-o părăsească nicio clipă pe bolnavă. Stătea pe unul din fotoliile din pluş roz cu capul în mâini. Toate treburile importante care umpleau viaţa lui de om activ şi ambiţios dispăruseră în faţa bolii copilului

său. Îi repeta numele în şoaptă şi fu surprins de intonaţia vocii lui, întrebându-se dacă nu cumva rostise o rugăciune El, care rămăsese credincios religiei lui numai pentru că ea făcea parte din sistemul lui politic, spre cine ridica mâinile şoptind numele fiicei sale? Cine îi va da înapoi viaţa aceea scumpă? Pe cine implorase?... Cu un zâmbet trist, marchizul îşi îndreptă privirea spre crucifixul alb agăţat pe perete. Dedesubtul acestuia, fata care zăcea pe pernă între cearşafurile îngheţate nu era nici mai puţin palidă şi nici mai puţin ţeapănă. Domnul de Peyralès întoarse capul cu disperare şi groază... Lângă şemineu, o bucată mare din perete era acoperită cu nişte obiecte strălucitoare: panglici în culori vii, flori artificiale, cu vârful ascuţit pentru păpuşi, steluţe galbene, o amuletă cu un animal nedefinit din satin albastru mare cât pumnul. Erau trofee de pe la concursurile de dans, amintiri de la primele ei baluri.

Şi acel bărbat cu faţa împietrită, care ceva mai devreme crezuse că e slab, răzbunându-şi

onoarea printr-o privire plină de dispreţ adresată crucifixului din fildeş, se emoţionă în faţa acelor jucării, nu putu să se uite la ele, ieşi pe coridor şi izbucni în lacrimi.

Nici micul paznic de vânătoare, în sufletul căruia se măsura încet-încet o iubire încă inconştientă, dar imensă, o iubire ideală şi curată, care făcea din Geneviève poezia vieţii lui, nu era mai fericit. Rătăcea mereu pe lângă castel, intra în conac de sute de ori ca să întrebe ce mai era nou, dar brusc, cuprins de un soi de teamă cumplită de ce urma să audă, ieşea din nou afară, se ascundea în tufişul din faţa ferestrei şi tresărea speriat atunci când se mişca perdeaua.

Pândea trăsura doctorului. O vedea încă de când urca încet pe drumul dinspre sat, trasă de calul obosit şi cuminte. Ce repede se mişca Philippe când obţinea favoarea de a căuta un medicament oarecare! Devenea mai puţin îngrijorat atunci când avea ceva de făcut.

Nu mai studia, nu se mai atingea de cărţile lui, nu mai scria versuri… De ce ar mai fi scris?

Mai înainte, nutrea speranţa că într-o bună zi domnişoara de Peyraies, văzându-i numele în vreun ziar sau pe coperta unei cărţi celebre, ar fi spus: „Ia te uită, e Philippe! Scria acele lucruri sublime prin pădurea noastră, foarte aproape de mine, pe vremea când abia ştiam dacă există sau nu!”

Cum ar mai putea să trăiască de atunci încolo, din moment ce nu mai avea acest scop în viaţă? Oare ce voia să-i spună Geneviève în ziua în care se îmbolnăvise? Totul se sfârşise. Nu va mai vorbi niciodată cu el. Dar măcar îi va mai auzi vocea blândă?

Această întrebare plină de tristeţe şi-o puse într-o seară când văzu că era deshămat calul, pentru că medicul voia să rămână la castel peste noapte.

Se aşteptau la o criză. Aceasta se termină cu bine.

Philippe, care adormise într-o casă de ţară, se apropie dimineaţa de conac, cu părul vâlvoi şi faţa palidă, gata să audă orice veste şi dorindu-şi

să rămână calm. În timp ce mergea prin iarba udă, cu capul în pământ, dădu peste una din margaretele pe care fata le iubea atât de mult odinioară. Se aplecă şi o culese, emoţionat.

— Doamne Dumnezeule, nu cumva am luat-o pentru sicriul ei?

Dar în timp ce se ridica, o zări prin crăpătura ferestrei deschise pe Jacqueline, care-i făcu un semn râzând.

Tremurând şi temându-se să nu cumva să deranjeze, tânărul o văzu întorcându-se şi spunându-i ceva, după care dispăru, dar curând îşi făcu apariţia pe treptele din faţa intrării.

— Geneviève se simte mult mai bine, îi spuse doica lui Philippe. Acum, se poate spune că e în afară de orice pericol. N-o să crezi ce mi-a cerut! Floarea din mâna ta! A vrut să ştie cui îi făceam semn. I-am spus că ţie şi că păreai să culegi flori pentru un buchet. Atunci, biata copilă a spus, cu vocea ei slăbită: „Un buchet… pentru mine…?” Spera că n-o să te deranjeze dacă o să-ţi iau margareta. Tu o să mai găseşti şi altele cărora să

le smulgi petalele.

Geneviève îşi recăpătase cunoştinţa! Deci, n-o va mai pierde! De câte ori închidea ochii, dormea adânc, iar când îi deschidea, avea o privire liniştită, din care lipsea flacăra delirului. Vorbea mult şi-şi exprima bucuria de a trăi. Încet-încet, îşi recăpătă forţele şi curând fu în stare să se dea jos din pat.

Convalescenţa urma să dureze mult timp, aşa că în iarna aceea nu se mai putea întoarce la Paris. Îi părea rău pentru tatăl ei. Mătuşa ei îşi făcu bagajele în ziua în care fata sorbi prima ei lingură de supă. Doamna de Tr*ésigny* reuşea să se dedice unei cauze, dar nu pentru mult timp şi în acelaşi loc. În viaţa ei nu mai stătuse o lună de zile la căpătâiul unei bolnave.

Aşadar plecă, deoarece trebuia ca în anul acela să organizeze prima ieşire în lume a fiicei sale, Bertrade. Cele două fete ar fi urmat să meargă împreună la primele lor baluri pariziene, dar pentru Geneviève acest lucru nu mai era posibil.

— E mai bine aşa, deoarece fata e foarte mică, îi spuse contesa cumnatului său. Bertrade ar fi aşteptat-o, dacă ar fi fost de vârsta ei, dar doi ani e cam mult.

Nu acesta era lucrul care-l îngrijora pe marchiz, ci întreruperea lucrărilor sale, impusă de exilul prelungit departe de capitală. Juca un rol politic important, deşi nu făcea parte din Parlament. Nu vorbea, dar scria. Alcătuia lucrări cu un scop nobil şi anume acela de a uni oamenii. „Să nu mai existe dezbinare în Franţa” ar fi putut să fie motoul acestora. Ca sistem, acestea ofereau un fel de eclectism politic, bazat pe studiile lui istorice, filosofice şi sociale, care formau un fel de temelie din granit al acelui templu măreţ. Din nefericire, însuşi templul risca să rămână gol, din cauză că voia ca acesta să adopostească pe toată lumea. Avea o arhitectură prea amestecată şi când o priveau, toţi păreau s-o admire, dar găseau motive s-o critice.

Cu toate astea, domnul de Peyralès, alergând după o himeră, nu semăna cu acei poeţi visători

care fug de realitate şi-şi petrec viaţa admirând imposibilul. Dimpotrivă, el era considerat un om pragmatic prin excelenţă. Opera lui, care în general părea o utopie, îşi arăta roadele prin intermediul detaliilor. Dacă stăteai de vorbă cu autorul, puteai să te alegi cu informaţii exacte, puncte de vedere corecte şi sfaturi sigure. De aceea, marchizul era atât de apreciat şi stimat de oamenii politici din diferite partifte. Acesta era motivul pentru care lumea lor agitată, pasionată, reprezenta mediul în care se simţea cel mai bine. Ei aveau nevoie de el, dar nici el nu se putea lipsi de ei, pentru că le sonda opiniile, le zugrăvea sentimentele şi îşi propunea să le dea sfaturi în interesul lor. De aceea, atunci când fiica lui îşi reveni, se întoarse mai uşurat şi vesel la ziarele, cărţile şi documentele diverse care se acumulaseră lângă biroul lui de când nu mai intrase în el.

În prima dimineaţă în care se ridică din pat, Genevièvei i se întinse un şezlong în salonul cel mic. Ea nu vru să fie anunţat tatăl ei, ca să-i facă o

surpriză. Dar domnul de Peyralès, fiind foarte absorbit de munca lui, veni să o vadă mai târziu decât de obicei. Când intră la ea, o găsi plictisită de aşteptare, nervoasă şi slăbită, plângând întruna.

Această criză îi făcu mult rău Genevièvei şi timp de vreo săptămână nu mai înregistră niciun progres. Marchizul se sperie şi nu mai îndrăzni s-o părăsească aproape deloc.

Prima persoană pe care acceptă s-o vadă fu domnul Forest. Îi făcu multă plăcere să stea de vorbă cu el şi-l întrebă în amănunt cu ce se mai ocupa, ce făceau oamenii din sat şi copiii de la şcoală. Îşi aminti de ceea ce ea numea frumoasele lor lecţii şi îşi exprimă părerea de rău că le întrerupsese prea repede şi că voia să înveţe mai departe în mod regulat.

Atunci, cât se poate de firesc, directorul şcolii aduse vorba despre Philippe. Când Geneviève află că fostul ei coleg scrisese nişte versuri frumoase, se simţi emoţionată, dar nu surprinsă. Ştiuse dintotdeauna, spuse ea, că

băiatul avea ceva extraordinar. Muncea atât de bine, deşi era încă mic!… Avea maniere superioare stării lui sociale şi iată că se dovedea a fi şi poet!… Ce mult se bucura!

Domnul de Peyralès stinse entuziasmul fiicei sale cu apa îngheţată a neîncrederii şi ironiei lui.

— Fii atent, domnule, îi spuse el domnului Forest, nimic nu e mai jalnic decât talentele mediocre, mai ales atunci când profesorul lor nu se poate instrui suficient de bine ca să le ajute să progreseze sau să-şi dea cu părerea despre ei. În vremurile noastre, meseria de poet e foarte tristă. Trebuie să ai de spus lucruri foarte noi şi foarte spirituale ca să îndrăzneşti să le exprimi prin versuri. Sfatul lui Boileau e adevărat mai mult ca niciodată: „E mai bine să fii zidar, dacă acesta e talentul tău”.

Domnul Forest dădu din cap în semn de aprobare. Pe undeva, aşa gândea şi el. Geneviève se încruntase, părând foarte indignată.

— Ştii că avem un peruchier la Agesa şi un tâmplar la Nekers. Pe ei îi cunoşti, fetiţo? spuse

tatăl ei. Atunci când îi vom acorda acelaşi rang şi paznicului de vânătoare, cine va avea de câştigat din treaba asta? Te asigur că acesta nu va fi Philippe.

— Totuşi, cred că unor asemenea oameni le face plăcere să scrie versuri.

— Micul Sauval n-are decât să scrie, n-o să-l opresc eu. Îi va face foarte bine această ocupaţie atâta vreme cât o va face din plăcere şi nu din orgoliu, dar mă feresc foarte tare să-l menajez.

Marchizul era sincer, cu atât mai mult cu cât nu-l agreea pe Philippe. Ideile şi sentimentele acelui copilandru necioplit i se păreau stranii, deşi nu le cunoştea decât vag. Superioritatea lui înnăscută îi provoca o stare de uşoară nelinişte. Spusese ce gândea despre el şi nu era dispus să-l încurajeze, dar o făcu fără voia lui într-un mod pe care-l considera periculos şi care-l indispunea cel mai mult. Dar a fost determinat să facă acest lucru de nişte împrejurări speciale, din grijă pentru apirarea intereselor sale vitale: fericirea fiicei sale şi desăvârşirea operei sale politice.

Capitolul 5

Geneviève dorise să vadă poeziile lui Philippe şi acesta trebui să aducă la castel câteva din ele. Dar pentru asta, fusese nevoie ca ea să-l roage insistent. Lui îi plăcea mai mult să ia din bibliotecă ediţia elegantă a vreunui scriitor faimos şi să se dedice împreună cu fata admirării unei capodopere!

Uneori stăteau de vorbă. Philippe îşi exprima ideile, care erau specifice unui adolescent grec care asista la un spectacol cu o tragedie de Eschil: naive şi exaltate, vibrând de ecouri eroice. Acestea o mirau pe Geneviève. Spiritul ei de tânără aristocrată pariziană care fusese iniţiată într-un singur sezon monden în esenţa subtilă a societăţii, fu impresionată şi derutată în faţa valului său de entuziasm şi avânt tineresc. Simţi că parcă era luată de vârtej şi în orele de discuţii cu tânărul i se păru că se ridică la înălţimea unor aspiraţii necunoscute.

Versurile lui Philippe îi stârneau o admiraţie neţărmurită. Îi prevesti că va obţine faima lui Lamartine, ale cărui „Meditaţii” le citise. Îi aminti tânărului de vremea când el îi recitase „Vâlceaua” cu o emoţie pe care ea n-o înţelesese. Apoi învăţase pe dinafară „Jocul” şi plânsese şi ea la rândul ei. Atribuia înclinaţia ei pentru poezie discuţiilor pe care le purtase odinioară cu el şi voia să-i mulţumească pentru asta în momentul în care se îmbolnăvise.

Ziua în care Geneviève îi povesti toate astea lui Philippe era cea în care ea împlinea şaisprezece ani. Serele fuseseră golite de flori pentru a împodobi încăperea în care stătea. Veniseră buchete şi de la Paris şi Nisa. Şedea întinsă înfăşurată într-un şal de culoarea fildeşului, ameţită de parfumul florilor pe care însă nu prea îl putea suporta. Philippe stătea foarte aproape de ea, pe un scăunel pe al cărui spătar înalt era brodată coroana cu frunze de stejar şi blazonul familiei Peyralès. Trupul lui solid de ţăran, clădit prin muncă fizică şi trăind în

mijlocul naturii era uşor aplecat, lăsând să se cadă peste umerii lui lucrătura artei heraldice de câteva secole.

Afară, cădeau primii fulgi de zăpadă. Era decembrie. Philippe începuse să citească ultima strofă a poeziei pe care o scrisese şi simţea o plăcere divină şi o voluptate desăvârşită formată din căldură, miresme, ritmuri sonore şi priviri pline de admiraţie. Era un vis poetic, amintind de cartea care-i servise drept model: „Meditaţiile”.

Deodată, uşa se deschise şi intră domnul de Peyralès. Fiind foarte ocupat cu activităţile şi lucrările lui, de câteva zile dăduse foarte rar pe la fiica sa. Se retrăsese treptat, lăsând locul lui Philippe, dar o făcu fără nicio plăcere. Îşi spunea mereu: „Gata, o să-l trimit pe puştiul ăsta în pădure”. Apoi însă îi sosea corespondenţa la care trebuia să răspundă şi pana marchizului alerga pe hârtie, umplând zeci de pagini… Dar Philippe rămânea la castel, deoarece altfel Geneviève s-ar fi plictisit, ar fi plâns şi ar fi făcut din nou temperatură.

Totuşi, de ziua ei nu putea să procedeze la fel. Spre seară, tresări la acest gând, îşi adună foile de hârtie şi, după ce-i dădu ceva de făcut secretarei, se duse în bibliotecă.

— Oh, tată! Eşti aici! Te rog să vii să asculţi ce-mi citea Philippe.

— Nu trebuie să te agiţi atât de tare, spuse marchizul, supărat.

Philippe se ridică imediat în picioare şi vru să iasă afară.

— Nu pleca! exclamă Geneviève. Tata o să se bucure să te audă. Da, sunt foarte sigură că nu mă înşel. Versurile tale sunt extraordinare. O să le luăm la Paris şi o să le publicăm.

— Ei bine, îi spuse în cele din urmă marchizul tânărului, citeşte-mi şi mie acele versuri, dacă îi face domnişoarei atât de mare plăcere.

Nu fu invitat să ia loc, dar el nu părea deranjat. Se sprijini de spătarul unui scaun şi începu să recite. Obrajii oacheşi i se înroşiseră uşor şi, după terminarea poeziei, aceasta dispăru. Emoţia lui nu se trădă în vreun alt mod, dar cu

toate astea, i se păru că în momentul acela i se decidea soarta.

Poezia avu un efect uriaş asupra marchizului.

— Bravo, bravo! spuse el după ce poetul tăcu.

Faţa Genevièvei strălucea de fericire.

— Nu-i aşa că Philippe are talent? Nu-i aşa că nu trebuie să rămână paznic de vânătoare?

— Doamne Dumnezeule! spuse marchizul, apoi se opri.

— Tată, hai să-l luăm cu noi la Paris.

— Uite ce e, Philippe, spuse domnul de Peyralès. E evident că ai un har care nu se găseşte pe toate drumurile. Totuşi, nu e bine să-ţi faci iluzii. S-ar putea să scrii mii de poezii ca asta şi să nu întâlneşti vreun editor care să le publice şi nici vreun cititor căruia să-i placă ce scrii. Eşti tânăr şi neştiutor. Pentru a avea succes, ar trebui să pleci din vizuina în care locuieşti, să vezi lumea şi să munceşti foarte mult. Eşti dispus să faci aşa ceva? Eu nu te sfătuiesc să începi o asemenea aventură, dar dacă vrei cu adevărat… o să te ajut.

Ultimele trei cuvinte fuseseră precedate de o pauză scurtă şi era clar că marchizul le rostise cu părere de rău. Totuşi, discursul lui rece deschise în faţa ochilor lui Philippe uşile viitorului. Tânărul pricepu sensul corect şi adevărat al acestuia. Sufletul lui era plin de poezie şi entuziasm pe care voia să le dea şi altora, nu să-i fie sufocate de legile în vigoare. Dar ce nevoie avea să studieze? Ce puteau să-l înveţe oamenii pe el? Nu voia să le ceară acestora nimic, dimpotrivă. Era de datoria lui să le împărtăşească din preaplinul comorilor pe care simţea că le deţine. Ce rost avea să plece din vizuina lui? Natura era de fapt cel mai important izvor de inspiraţie... Dar curiozitatea lui de tânăr şi de artist şi gândul că va putea deveni cunoscut îl împingeau spre Paris. Îşi dorea cu ardoare să pună piciorul în capitală. O iubea deja, pentru că-l citise pe Victor Hugo. Şi, în cele din urmă, aprobarea marchizului era un prim succes, o primă bucurie pentru orgoliul lui şi era mândru din cauza asta faţă de Geneviève.

Domnul de Peyralès îi promise lui Philippe

că-l va lua cu el atunci când se va întoarce la Paris şi că-i va găsi un loc care să se potrivească oarecum cu cunoştinţele căpătate până atunci şi cu talentul său de paznic de vânătoare, un loc prin intermediul căruia să se poată întreţine şi să aibă şi timp liber pentru preocupările lui literare. Tânărul îi mulţumi cu entuziasm, făcu o reverenţă şi plecă.

Ajuns afară, n-o lua în direcţia pavilionului de vânătoare. Făcu un ocol mare şi intră în pădure. Voia să se gândească la fericirea lui, la viitorul care-l aştepta. Ştia foarte bine că această bucurie nu-i va fi împărtăşită decât pe jumătate de mama şi de bunicul lui. „Dar în doi-trei ani, când o să devină celebru, când umilul nostru nume de oameni din popor va fi, datorită mie, rostit mai des decât cel străvechi al familiei de Peyralès, n-or să mai fie supăraţi pe mine”, îşi spuse el. „Ei îi datorez totul, cunoştinţele, succesul, cele mai dragi bucurii ale copilăriei mele. Dacă o să merg la Paris, dacă o să am succes, o să fie numai datorită ei. Datorită ei se ocupă tatăl ei de mine…

Ea e îngerul destinului meu!”

Deodată, fu nevoit să revină brusc cu picioarele pe pământ. Se opri, palid la faţă, privind pământul îngrozit. Pe poteca care mergea, apărură nişte urme ciudate. Zăpada părea brăzdată de o dâră dublă, lăsată de nişte picioare nesigure şi, în ciuda întunericului, din loc în loc observă nişte pete de sânge. Într-un loc apăru amprenta lăsată de doi genunchi, lângă care se întindea o băltoacă de sânge. Philippe simţi cum îl cuprinde spaima, având o presimţire cumplită. Continuă să meargă pe urme, care duceau spre casa lui, întrebându-se ce nenorocire îl aştepta acolo. După o cotitură a potecii, zări departe în faţa lui un bărbat care se târa agăţându-se de crengi şi sprijinindu-se în patul puştii. Grăbi pasul ca să-l ajungă din urmă şi să-i sară în ajutor, dar când să ajungă lângă el, bărbatul căzu la pământ şi rămase nemişcat cu braţele în lături şi faţa îngropată în zăpadă.

Philippe nici nu îndrăznea să se gândească cine putea fi acel nefericit… Se făcuse din ce în ce

mai întuneric. Cum să recunoască pe cineva cu certitudine? Dar atunci când se aplecă asupra trupului căzut, scoase un strigăt şi prinse în braţe corpul lipsit de viaţă.

— Bunicule!

Faţa lui Sauval era plină de vânătăi, hainele îi erau zdrenţuite şi în piept, aproape de inimă, era o gaură din care curgea sânge. Oricine ar fi fost adversarul care-l adusese în starea aceea, bătrânul trebuie să se fi luptat cu cura).

— Braconierii! şopti Philippe. Şi eu n-am fost cu el!

Îl ridică pe bunicul lui şi îşi adună toate forţele ca să-l poată târî până acasă. Dar pe când capul acestuia îi atârna greu pe umăr, tânărului i se făcu îngrozitor de frică. Strigă, plângând o rugăminte disperată:

— Oh, bunicule, nu muri! înţelege-mă, iartă-mă! Doamne Dumnezeule, dau tot ce am visat, da, totul, numai să nu-mi fi ucis bunicul!

Se ridică, purtând povara în spate şi se îndreptă spre casă. Îşi aruncase în zăpadă caietul,

poeziile, orgoliul… Acum, le ura! Pentru ca bunicul lui să deschidă ochii ar fi renunţat chiar şi la harul, la destinul lui pe care imaginaţia i le promisese.

Nu s-a aflat niciodată cu adevărat ce se întâmplase în pădure, dar din semnele paznicului de vânătoare, înţelese că încercase să pună mâna pe un hoţ şi că acesta, simţindu-se mai slab decât el, îl lovise cu un cuţit. Marchizul veni să-l vadă pe credinciosul servitor al familiei sale şi, dat fiind că Sauval se mai învioră puţin de bucurie că-l vedea, domnul de Peyralès reuşi să-l facă să audă şi să priceapă câteva cuvinte. Îi promise o viaţă fericită pentru nora lui şi un viitor strălucit pentru nepotul lui. Muribundul zâmbi cu tristeţe, închise ochii şi nu-i mai ridică decât pentru a răspunde din priviri ultimului rămas-bun al stăpânului său.

După ce domnul de Peyralès plecă, Philippe rămase singur cu bunicul său. Margueritte se dusese să ia nişte fâşii din pânză subţire. Era aşteptat să vină preotul, deoarece Sauval era catolic practicant. Era a doua zi după tragedie, în

zorii zilei întunecate de decembrie. Tânărul se apropie de pat şi spuse încet, dar cu o voce hotărâtă:

— Bunicule…

Rănitul rămase nemişcat.

— Bunicule, sper că n-o să mă blestemi înainte de moarte dacă îţi jur că o să rămân paznic de vânătoare la Peyralès, dacă o să-ţi promit că o să te ascult toată viaţa şi o să te răzbun, bunicule!

Vorbi astfel vreme de câteva minute, cu cuvintele cele mai afectuoase şi mai sincere de care se simţea în stare. Era sigur că muribundul le auzea şi chiar i se păru că vede expresia rigidă de pe faţa lui schimbându-se treptat. Pacea lua locul tristeţii, transformându-se aproape mă bucurie. În sfârşit, bătrânul păru să se învioreze. Deschise ochii, se ridică în capul oaselor, mişcă din buze şi cu un efort uriaş spuse:

— Juri?

— Jur, jur! exclamă Philippe, îngenunchind lângă el.

— Aşa e mai bine, şopti bătrânul.

Căzu înapoi pe pat şi căută cu mâna stângă capul lui Philippe, ca şi cum ar fi vrut să-l binecuvânteze. Tânărul îi ridică mâna şi şi-o aşeză pe creştet.

— Da, aşa e mai bine, repetă bătrânul paznic de vânătoare. Cele două nume, Peyralès şi Sauval împreună… Şi pentru tine, pentru tine e mai bine.

Tăcu, apoi repetă: „Pevrahs, Sauval…” şi îşi dădu duhul.

Philippe însă, neştiind acest lucru, rămăsese în genunchi şi aştepta. Nu se gândea la viitorul lui distrus. Întreaga lui fiinţă nutrea speranţa că va auzi din gura bunicului său câteva cuvinte blânde. Atunci când preotul satului şi Margueritte Sauval intrară în încăpere, îl găsiră astfel, plângând, cu mâna bunicului pe creştet. Ezitară câteva clipe, după care se apropiară de pat şi observară că bătrânul murise.

Tot ţinutul fu în doliu. După marchizul de Peyralès, niciun om nu era mai stimat şi mai iubit decât Sauval. Moartea lui îngrozitoare îi uluise pe toţi şi fiecare din ei ar fi vrut să-l găsească şi să-l

denunţe pe ucigaşul lui. Cu toate astea, acesta nu fu prins. Sperau să fie vorba despre vreun braconier ticălos care urma să se aleagă mai devreme sau mai târziu cu vreun glonţ sau cu cătuşele jandarmilor.

La înmormântare participă tot satul. Marchizul de Peyralès mergea în urma sicriului cu capul descoperit, alături de Philippe. Îl apreciase întotdeauna foarte mult pe Sauval, care-i semăna foarte mult de altfel, fiind ca şi el un om al disciplinei şi al datoriei. Atunci când Philippe, după ce închisese ochii bunicului său, îl anunţase pe domnul de Peyralès de pierderea pe care o suferise şi hotărârea pe care o luase, acesta nu se arătase surprins. Ceea ce-l mirase până arunci, fusese acea monstruozitate de ţăran-poet pe care slăbiciunea lui faţă de Geneviève îl forţase s-o recunoască. De acum încolo, totul revenea la normal şi el se simţea mai uşurat.

— Bineînţeles că îţi încredinţez slujba bunicului tău. O fac cu plăcere. Ai acţionat ca un fiu bun şi băiat cu scaun la cap. O să am grijă să

nu-ţi pară niciodată rău că ai procedat aşa.

Philippe ascultase vorbele lui ca pe un dangăt de clopot care anunţa îngroparea tuturor speranţelor sale. Spiritul de sacrificiu pe care un cuvânt de laudă sau de părere de rău l-ar fi înviorat, dispăruse brusc şi rămăsese numai cruda realitate. Acest sentiment îl făcea să se simtă şi mai disperat, în timp ce mergea pe şosea în urma sicriului negru. Ţinea fruntea sus, cu ochji în bătaia vântului care-i usca lacrimile de pe faţă. Era în doliu după înmormântarea visurilor, ambiţiilor, iubirii şi fericirii lui îndepărtate, a cărei perspectivă aruncase nişte raze de soare asupra tinereţii lui întunecate şi singuratice. Când trecu pe lângă şcoală, întoarse repede capul şi după ce termină rugăciunile lângă groapă, îngenunche ca să-l roage pe Dumnezeu să-l ia la El. Dar o vibraţie păru să-i străbată tot trupul şi-l făcu să sară în picioare.

— În definitiv, o să fiu bărbat, îşi spuse el. O să-mi construiesc o viaţă nobilă pentru mine şi Dumnezeu. Vreau să progresez, şi simt că durerea

mă împinge înainte. Binecuvântată fie durerea! Da! Vreau să trăiesc!

Imediat ce Geneviève se simţi în stare să suporte călătoria, domnul de Peyralès se hotărî s-o ducă la Paris. Convalescenţa ei risca să se prelungească la nesfârşit în castelul imens a căror tristeţe şi solitudine o copleşeau. Se înfiora când se uita pe fereastră, crezând că zăreşte pe zăpadă cadavrul însângerat al paznicului şi printre copaci umbra ucigaşului care fugea. Acestei spaime imaginare, care era urmarea unui creier încă nevindecat, se adăuga unei suferinţe reale, respectiv despărţirea definitivă şi totală de Philippe şi dezamăgirii de a-l vedea abandonând scrisul şi retrăgându-se în izolare. Ea îşi reluă lecturile prin care o fermecase. Vru să înveţe şi crezu că dispreţuieşte frivolităţile mondene care i-ar fi ocupat tot timpul, dacă n-ar fi împiedicat-o îmbolnăvirea subită. Tatăl ei fu surprins s-o găsească într-o zi cu o traducere din Plutarh în mână şi s-o audă spunând că prefera „Gândurile” lui Pascal în locul celui mai reuşit roman. Îndrăzni

să-i vorbească şi despre politică. Şi, în timp ce el zâmbea, ea îi spuse pe un ton foarte serios că nu era ridicol pentru o femeie să fie interesată de nişte probleme de care depindea fericirea societăţii în care trăieşte, dar că bărbaţii făceau din ele câmpul de bătălie pentru interesele şi ambiţiile lor personale şi că din acest punct de vedere politica devenea o armă în care o fată n-avea ce căuta. Privirea din ochii ei mari şi albaştri îl făcu pe marchiz să cadă pe gânduri.

Geneviève nu se mulţumea însă să reflecteze şi să dea sfaturi, ci şi acţiona. Fu văzută coborând în sat în trăsură, cu Jacqueline alături. Sărea de pe scara acesteia pe pietrele ascuţite din care era făcut pavajul din faţa celor mai sărăcăcioase şi mai umile case. Urca scările înguste din lemn pentru a vizita vreo bătrână neputincioasă sau câte un copil bolnav şi, cu răsuflarea tăiată, accepta recunoscătoare scaunul din nuiele care i se oferea. Când află despre toate aceste lucruri, domnul de Peyralès fu nevoit să se folosească de toată forţa autorităţii sale pentru ca fata să

înceteze să-şi mai pună în pericol sănătatea obosindu-se din cale afară sau intrând în nişte case murdare. Era mulţumit de schimbările care aveau loc în caracterul feţei şi-şi dorea ca noile tendinţe să fie de durată, dar nu voia ca acestea să fie atât de exagerate. Observând însă că lecturile serioase şi drumurile cu scop caritabil n-o ajutau să-şi recapete forţele şi culorile din obraji, îi ordonă Jacquelinei să facă bagajele şi curând doamna de Tr*ésigny* putu să-şi strângă în braţe nepoata.

Atmosfera de pe Champs-Elvsees şi plimbările zilnice în jurul lacului îi redară domnişoarei de Peyralès strălucirea şi sănătatea pentru care tatăl ei se rugase în zadar pe vremea când se aflau la moşie. Peste câteva săptămâni, dispăruse orice urmă de boală: obrajii ei îşi pierduseră paloarea şi ochii expresia tristă. Din părul ei, crescut acum destul de lung, camerista ei îi făcea un coc greu, aşezat la baza cefei, lăsând să se vadă forma delicată a gâtului. Nişte şuviţe scurte şi dese îi înconjurau fruntea, fără să

formeze de fapt nicio frizură şi niciun breton, graţia lor naturală dând feţei ei un farmec cam îndrăzneţ, dar irezistibil.

Cei din cartierul de lux Saint-Germain o criticară pe această obrăznicătură care, fiică de marchiz fiind, avea tupeul să adopte moda vulgară a părului scurt. Păcat că era atât de distinsă şi de frumoasă! Era evident că fata era îndrumată de contesa aceea zăpăcită, doamna de Tr*ésigny*.

Lucru total neadevărat… Contesa n-o îndruma pe fată, deoarece Geneviève avea un gust mai evoluat, mai multă minte şi voinţă decât ea. Dar e adevărat că fata era influenţată de ceva, influenţă căreia nu i se putea opune. Avea un suflet zburdalnic, dar maleabil şi slab. Avea simţul frumosului, dar nu era în stare să-l folosească decât la combinarea toaletelor sale sau la alegerea echipajelor cu care călătorea. Ar fi putut să fie o eroină de roman sau o artistă; dar devenea o stea mondenă. Părul scurt de pe frunte nu era decât primul pas.

Influenţa care pusese stăpânire pe ea imediat

după ce sosise la Paris, care o domină în întregime, care determină cursul vieţii ei viitoare avea o altfel de putere asupra ei decât discursurile unui băiat de ţăran. Era şi mai puternică decât paginile sublime pe care le întorcea încet în singurătatea de la Peyralès. Într-adevăr acestea păreau austere şi reci ca moartea, în timp ce atracţia căreia îi cedase îi oferea o viaţă splendidă şi ameţitoare.

Era vorba despre atracţia permanentă şi copleşitoare exercitată asupra ei de către mediul şi vremurile în care trăia.

Mediul era Parisul. Nu numai cartierul Saint-Germain, dar şi înalta burghezie, proaspeţii îmbogăţiţi lipsiţi de titluri nobiliare unde doamna de Tr*ésigny*, mai puţin rigidă şi căutând un ginere, le ducea pe Bertrade şi pe Geneviève. Era un mediu superb, în care dorinţa de distracţie explodează alături de mândria de a părea cineva, în care aurul atotputernic e la el acasă şi acumulează, şi nu fără gust, deoarece îşi permitea să plătească oricât pe obiecte de artă şi de lux

vechi de douăzeci de secole.

Apoi, mai erau şi vremurile… Ce vremuri? Era vorba despre un an anume? Ultimii zece, douăzeci de ani? Nu, ci despre fiecare nouă epocă: cea a pălăriei cabrioletă, alungată de cea a lui Gainsborough, epoca culorii albastru, violet, galben, de culoarea creveţilor sau a ceaunului, epoca ultimei opere comice, a unui anume pictor la modă sau a unei loterii de caritate. Acestea erau vremurile, cu o evoluţie ameţitoare, în care trăia Geneviève. Ea era făcută să-i placă acea viaţă, acea lume, şi să strălucească în mijlocul ei.

Încă nu ştia nimic despre toate astea când într-o zi mătuşa şi verişoara ei îi aduseră o invitaţie şi-i spuseră să nu-şi facă alt program pentru joia viitoare, când va merge la primul ei mare bal dat de doamna Portet, soţia agentului de bursă, bal care avea loc într-o clădire superbă de pe strada Galilee, foarte aproape de Arcul de Triumf.

— Tata e de acord să merg? le întrebă ea.

— Bineînţeles, spuse Bertrade. Ne însoţeşte

unchiul şi fratele meu. Trebuie să mergem împreună, deoarece mama e cea care o să te prezinte.

— La doamna Portet? spuse Geneviève, mirată şi uşor dispreţuitoare. Credeam că membrii familiei de Peyralès nu-i vizitează decât pe cei egali cu ei.

— Chiar aşa crezi? Oh! Ce aristocrată înrăită eşti! exclamă doamna de Tr*ésigny* cu râsul ei uşor gâtuit, din cauza burţii mari. Uite ce e, micuţo, diferenţele astea sunt valabile teoretic la sute de kilometri de aici, la Peyralès, în conacul tău, care parcă e un bârlog de lupi! La Paris însă, e cu totul altceva. Trebuie să ţii pasul cu vremurile sau să te mulţumeşti cu statutul de mumie! Să înţeleg că nu cunoşti ideile tatălui tău referitor la problema asta? Vederile lui sunt foarte largi. Ar vrea o împăcare generală, o apropiere între toate părerile şi toate clasele sociale După părerea mea, asta e o utopie. Dar el are nevoie de toate partidele pentru asta. Eu, care sunt total lipsită de prejudecăţi şi care am avut de-a face cu fel de fel

de oameni în viaţă, am încercat să-l fac să pătrundă în lumea marii finanţe. Era exact ceea ce-şi dorea.

— O să vezi ce tare o să ne distrăm la doamna Portet! exclamă Bertrade.

— Egali ei, unui marchiz de Peyralès şi a unei contese de Tr*ésigny* există peste tot! Geneviève, continuă râzând mama ei. Nici nu ştii cât de repede sunt fabricaţi în ziua de azi. Uite unul care se plimbă chiar acolo

Geneviève se uită pe fereastra care dădea spre grădina clădirii. Văzu pe partea cealaltă a pajiştei un ajutor de grădinar care trecea, îmbrăcat în nişte pantaloni din doc albaştri, tricou maro şi cu papuci în picioare. Ţinea o greblă într-o mână şi în cealaltă un coş plin cu frunze moarte şi muşcate ofilite.

— Mătuşă, nu sunt deloc mândră de ce am spus, spuse ea încet. E adevărat că toţi oamenii sunt egali, dar credeam că… în societate…

Rămăsese nedumerită şi puţin tristă. Petrecerea promisă n-o tenta. După ce le conduse

la uşă pe doamna şi pe domnişoara de Tr*ésigny*, se întoarse încet şi se aşează pe acelaşi scaun pe care stătuse mai înainte.

Salonul imens părea gol, în ciuda prezenţei fotoliilor în stil Ludovic al XVI-lea şi a consolelor înalte din marmură. Portretele întunecate, panourile cu picturi vechi abia de se mai vedeau în semiîntunericul acelei seri de iarnă.

Geneviève se gândi cu teamă la salonul din strada Galilee, care era sigură că e vopsită în roşu şi galben, cu nişte picturi ţipătoare pe pereţi, unde şi-ar da coate cu nişte mici-burgheze cu talia îngroşată, vocea stridentă şi volănaşe de prost gust. Nu avea încredere în părerile mătuşii sale şi o considera pe Bertrade cam ignorantă, deşi în general părea a fi o fată bună.

Ea s-ar fi închis cu plăcere în casa tatălui ei, conacul din strada Varennes, între pereţii plini de amintiri nobile. Uitase tremurul de plăcere care o cuprinsese la un moment dat, la debutul ei în acea lume, şi nu se mai gândea decât la nesfârşitele zile de boală, apoi la trezirea care urmaşe în mijlocul

naturii agitate şi sălbatice, într-o atmosferă poetică, în lumea visurilor nemărginite ale unui adolescent.

Tatăl ei o găsi acolo, cu bărbia sprijinită în palmă şi privind în gol.

— Scumpa mea Geneviève, fereşte-te cât poţi de firea ta, plină de exagerări şi contradicţii. Anul trecut pe când dansai, ai fi vrut să dansezi mereu. Nu puteai fi smulsă de acolo. Astă toamnă, la Peyralès, ai căpătat gust pentru lectură. Nu te mai dezlipeai de cărţi. Atunci, datorită interesului mare pe care ţi-l stârneau ţăranii şi nepotul pazniculuide vânătoare, nu vorbeai decât despre egalitate. Acum, după câteva zile de singurătate petrecute între pereţii acestor ziduri de închisoare, ai căzut într-o melancolie foarte periculoasă, din care îi sunt profund recunoscător mătuşii tale că vrea să te scoată. După aceea, cine ştie?… Peste o lună, poate n-o să mai visezi decât succese mondene sau bijuterii frumoase Aşa eşti tu. Fii atentă! Nu e bine ce faci. În ceea ce priveşte luxul burghez, să ştii că nu e chiar aşa

cum crezi tu, respectiv mult sclipici şi poleială… Toate lucrurile astea dispar sub tapiserii vechi, din satin, în culori discrete. Totul se ascunde sau se imită. Le este atât de teamă să nu se prăvălească, încât copiază în draci. N-au imaginaţie, dar se fac afaceri bune cu ei, pentru că fac cumpărături cu toptanul. Un negustor de bijuterii care se pensionează îi comandă tapiserului său să-i reproducă dormitorul lui Ludovic al XIII-lea sau al lui Henric al II-lea.

Capitolul 6

Trăsura cu blazon a familiei Peyralès întoarse în curtea conacului Portet în seara balului şi se opri în faţa treptelor de la intrare. Geneviève şi Bertrade, cu feţele curioase care se iţeau dintr-un nor de pene albe de lebădă coborâră primele, după care urmă mai încet doamna de Tr*ésigny*. După ce închise portiera, valetul se grăbi spre birja care sosise aproape în acelaşi timp. Marchizul şi nepotul lui, Robert de Tr*ésigny*, le

urmaseră pe doamne în acea trăsură modestă.

După ce-şi scoaseră hainele de blană, fetele îşi făcură apariţia, foarte frumoase amândouă, îmbrăcate în rochii albe şi decoltate, uşor speriate, lipindu-se ca două păsări înfricoşate de uniforma de culoare albastru-închis cu galoane de aur a tânărului ofiţer de marină, în timp ce domnul de Peyralès o conducea pe contesă.

Când ajunse în pragul marelui salon, la feiceput fu orbită de lumină şi nu văzu nimic clar în faţa ochilor. Un domn gras şi chel se înclina pe când o femeie blondă, cu o faţă drăguţă, arătând superb în rochia ei lungă din catifea neagră, le întindea mâna zâmbind. Erau doamna şi domnul Portet. Catifea neagră! se miră fata. Se aştepta s-o vadă îmbrăcată în cel mai bun caz în satin de culoarea păpădiei!

După ce se aşează, se uită în jurul ei şi fu uluită de ce văzu.

Nu era lumea pe care o cunoştea ea. Toaletele pe care le văzuse până atunci, femeile pe care trebuise să le ia drept model. Nu existau aici

rochiile din moar vechi şi din mătase cu pliuri ţepene, atitudini emfatice, specifice cărţilor de rugăciuni gotice pe care le văzuse până atunci la petrecerile din cartierul Saint Germain. Era prezentă în acea sală o armonie de nuanţe rafinate, nişte unduiri de stofe extrem de scumpe, modele noi de rochii şi podoabe originale despre existenţa cărora, ea, mica aristocrată uşor sălbatică, habar n-avea. Şi coafurile nu numai că nu erau construite în mod dizgraţios pe înălţime, ci erau cârlionţate, uşoare, făcând toate femeile cuceritoare şi pline de farmec.

Deja începuse dansul. Valsul lipea trupurile zvelte şi valurile de mătase în vârtejul unor mişcări lascive care-i erau total necunoscute până atunci Genevièvei. Surprindea în treacăt vioiciunea unei priviri, provocarea unui zâmbet... Şi, foarte curioasă şi mirată, dar plăcut impresionată, îşi deschidea ochii, inima, întreaga ei fiinţă receptivă şi pătimaşă acestei revelaţii bruşte.

Citise despre mirarea şi încântarea de care

fusese cuprinsă Veneţia când trecuse brusc, în artă, de la mozaicarii bizantini, la pictura cea mai strălucitoare şi mai voluptuoasă care existase vreodată, adică la Veronese şi Tiţian şi ea simţea ceva asemănător. Şi decorul care o înconjura se potrivea cu tablourile respective: tufe uriaşe din plante care urcau până în tavan, valuri de lumină răspândită de lustre ca un praf de aur, draperiile scumpe ridicate, lăsând să se vadă alte saloane sau misterul unui birou, al unui budoar, al unei sere, cu scaunele lor joase din satin creponat, vaze de flori sau câte o statuetă albă şi gânditoare.

— Verişoară, spuse înclinându-se locotenentul de marină, vicontele de Tr*ésigny*, vrei să dansezi cu mine?

Dădu o dată ocol salonului, apoi, lăsându-se uşor pe umărul cavalerului său, îl opri şi-l trase mai la o parte.

— Hai să ne oprim şi să privim. Nu mă mai satur să admir tot ce văd aici.

— E mai distractiv decât în Saint-Germain, nu-i aşa? spuse tânărul cu modul lui uşuratic şi

obraznic care o amuza pe Geneviève, dar uneori o şi şoca. Ce se întâmplă aici, parcă te face să mai uiţi de muzeul de antichităţi care se deschide în fiecare marţi la prinţesa de Laşidreville sau de mumiile pe care poţi să le vezi fără să plăteşti la seratele bătrânei ducese de Severac, nu-i aşa?

— Parcă ar fi ca-n basme şi toate femeile par foarte frumoase. Cum de le reuşeşte aşa ceva?

Tânăra făcuse mari ochii ei verzi ca safirele, fiind ea însăşi extrem de frumoasă, neavând nevoie decât să-şi piardă din stângăcia ei de aristocrată şi de adolescentă ca să devină regina acelei petreceri, simţind că aşa va fi şi nedorindu-şi nimic altceva.

Vărul ei se uită la ea ca un expert în materie. Înainte să fie marinar, fusese parizian. Sceptic şi blazat la douăzeci şi şase de ani, nu era un om care-şi făcea iluzii. Căsătorindu-se cu Geneviève, trebuia să găsească o minunată ocazie de a deveni extrem de bogat fără să-i scadă rangul şi de aceea îi făcea curte domnişoarei de Peyralès.

Evident că graţia şi farmecul acesteia, care

puteau creşte în timp, nu stricau deloc planurile lui Robert. Stătea lângă ea cu un aer de învingător şi privirea lui mulţumită şi triumfătoare aducea o tentă uşor neplăcută pe faţa lui cu trăsături rafinate.

— Conacul Peyralès, amenajat ca acesta, cred că ar arăta superb şi ce baluri s-ar putea da acolo! Ţie îţi revine datoria.

Geneviève, să revoluţionezi bătrânul Saint-Germain şi să-l readuci la viaţă.

— Şi eu care mă gândeam să mă îngrop de vie între zidurile mucegăite ale grădinii!

Râdea la acest gând, cuprinsă atât de tare de bucuria tumultuoasă a momentului pe cât fusese mai devreme doborâtă de melancolia amară şi amintirile ei austere.

Continuară să danseze şi mai ales să privească. Cu mintea ei încă necoaptă îşi lua notiţe şi ceea ce îşi aminti a doua zi ar fi putut să constituie un material bun pentru gazeta „Echo de Paris”, adică un fel de tablou al toaletelor la modă, dacă nu chiar al moravurilor vremii.

Doamna Portet avea mai multe fiice, cele mai mari fiind numai bune de măritat. Ele deveniră prietenele Genevièvei şi primele care o învăţară noţiunile elementare despre ceea ce ele numeau „eleganţă”. Curând însă, domnişoara de Peyralès îşi depăşi profesoarele. Datorită unui bun-gust înnăscut, o viziune asupra toaletelor care ţinea de artă şi talent, într-un singur sezon deveni una din fetele cele mai căutate din înalta societate. Într-adevăr, nu era depăşită decât de cinci sau şase stele ale vieţii de noapte şi ale teatrului. Îşi propusese însă să le întreagă după ce se va căsători şi să le domine de la înălţimea demnităţii incontestabile a feminităţii ei. Deoarece avea şi ea un ideal: ghicise existenţa răului, îl văzuse chiar la faţă, i se păruse că e josnic, hidos, şi-şi spusese că rolul ei era acela de a pluti pe deasupra lui. Pe scurt, îşi dorea să fie plăcută de oameni şi să domnească asupra lor şi, fără să ştie, din instinct, să ia de la rău şi de la bine tot ce aveau mai atractiv aceste două elemente.

Era văzută adesea la dreapta marchizului,

privind în jur cu dispreţ, extrem de frumoasă, cu tenul ei mai, profilul delicat, părul lung şi negru, cu reflexe roşcate, încreţit pe frunte şi răsucit la ceafă. De obicei purta una din acele pălării largi cu pene, semănând oarecum cu cea pe care i-o admirase Philippe şi care-i împodobea atât de bine capul drăgălaş. Talia zveltă îi era încinsă în nişte bluze cu o croială sofisticată. Nişte mănuşi lungi îi acopereau mâinile mici şi tot ce ar fi putut fi văzut în afară de rochie. În funcţie de anotimp, purta un manşon în care abia putea să-şi vâre vârful degetelor, sau o umbrelă care ar fi putut servi şi drept acoperiş la trăsură. Purta în permanenţă pe genunchi un buchet de violete sau boboci de trandafiri. Deşi era în mod voit provocatoare, găsea totuşi mijlocul de a fi profund respectată şi a ţine curtezanii la distanţă. Cavalerii ei obişnuiţi o acuzau că e cam fandosită, fapt pentru care se simţea flatată. Marile doamne din Saint-Germain clătinau din cap şi spuneau:

— Biata copilă! Nu mai are mamă, iar marchizul nu se prea interesează de ea, deoarece

politica îi ocupă tot timpul şi i-a luat minţile. Vrea să pregătească fericirea generaţiilor viitoare şi în timpul ăsta o lasă pe fiica lui s-o ia pe căi greşite. Din fericire, nu există niciun pericol: ea e o Peyralès şi nu va uita acest lucru. Dar ce ridicol şi scandalos se poartă! Şi e frumoasă ca o cadră! Ah! Ce păcat!

Feţei însă nu prea îi păsa ce cred hoaştele bătrâne. Geneviève voia să fie adorată de toţi bărbaţii, dar să nu iubească decât unul căruia să-i fie credincioasă.

Îl alesese pe vărul său Robert. Într-o frumoasă zi de primăvară, la optsprezece ani şi jumătate, se logodi cu el. Data nunţii fu fixată peste două luni. Domnul marchiz şi Geneviève doriră ca aceasta să aibă loc la Peyralès, conform tradiţiei în familia lor, lucru care fu imediat acceptat.

În capătul celălalt al domeniului Peyralès, opus faţă de sat, în locul în care pădurea se opreşte brusc deasupra unei pante lungi de optzeci de metri care ducea până în vârf, doi

bărbaţi admirau un spectacol făcut parcă să le stârnească emoţii.

— Vezi tu, Sauval, vijeliile din ultimele nopţi au răsucit toţi copacii aceia mari… Nu mai aveau pământ sub rădăcini. Parcă sunt nişte gheare de animale care n-au de ce să se agaţe. În plus, ploile…

— Au săpat prea adânc, cărând cu ele nisipul… E groaznic, spuse Philippe.

Avusese loc o surpare. Lucrările la cariera de nisip, împinse prea adânc în trupul dealului, formaseră un fel de capac uriaş deasupra cavităţii şi acesta împreună cu copacii de deasupra lui, se prăbuşise în vâlcea. Evenimentul se produsese cu o zi înainte, cu un zgomot înăbuşit de explozie, care a speriat întreg ţinutul. Acum, o mulţime de oameni stăteau jos, dar la distanţă, fără să spună nimic. Ceva mai sus, rana roşcată se deschidea pe versantul dealului. O potecă ce se răsucea în serpentină se oprea brusc fiind întreruptă de prăbuşirea pământului. Continua apoi de partea cealaltă a găurii, printre ultimii copaci şi ajungea

la şosea, pe care soseau mereu alţi curioşi, în vârful acelui soi de faleză formată în urma accidentului se aflau administratorul şi primul paznic de vânătoare al marchizului. Păreau foarte nedumeriţi. Silueta lui Philippe arăta înaltă şi zveltă, strânsă în vestonul din postav verde pe care-l purta ca un militar după ce se întorsese din armată. Intendentul, scund şi îndesat, gesticula.

Philippe Sauval îşi făcuse „datoria de voluntar” ca un bun cetăţean ce era. Evident că era destul de bine instruit ca să treacă examenul şi domnul de Peyralès, căruia curajosul şi iscusitul servitor îi era indispensabil, plătise suma necesară. Nu trecuseră nici două săptămâni de când schimbase chipiul şi pantalonii roşii cu jambierele înalte şi şapca de paznic de vânătoare.

Unul din verii lui îi îndeplinise sarcinile în lipsa lui de la Peyralès şi-l păstrase în slujba lui. Găsise însă vânatul într-o stare proastă şi era sigur că acea surpare n-ar fi avut loc dacă s-ar fi aflat acolo, ca să doboare câţiva din stejarii uriaşi sub care nu mai era pământ şi mai ales pentru a

împiedica săparea dealului într-un mod atât de primejdios.

Domnul Rochet, administratorul, simţea că trebuie să se justifice.

— Eu aveam de lucru la castel, la culturile din vale. Am lăsat întotdeauna pădurea în grija paznicului de vânătoare, încă de pe vremea bietului tău bunic

Fu oprit de dangătul unui clopot care se auzea în depărtare.

— E semnalul de la Peyralès. Sunt chemat acolo, spuse el. Oare ce-o fi atât de important? Mă duc

Clopotul bătea din ce în ce mai tare.

— Mă duc! repetă Rochet, care plecă grăbit cu un aer îngrijorat pe faţă.

Philippe rămase singur, privind îndelung în vale. Se aşeză pe marginea prăpastiei, scoase din buzunar un carnet şi un creion şi începu să scrie. Din când în când, ridica privirea.

— Cred că e un raport pe care trebuie să-l facă pentru domnul marchiz, spuse ceva mai jos

un sătean foarte convins vecinului său.

Altul spuse:

— Scrie repede, nu-i aşa? E un băiat învăţat. Nu degeaba e atât de mândru de el domnul Forest.

Însă ceea ce scria Philippe Sauval erau nişte strofe din patru versuri a câte opt silabe, într-un stil alert, mai precis decât scria altă dată. Era însă un poem cam exagerat, plin de inversări clasice, prea duios, prea trist şi lipsit de originalitate.

Făcuse totuşi şi unele progrese. Citise şi văzuse câte ceva. Dar prea puţin.

Îşi satisfăcuse serviciul militar în Bretagne, în apropierea oceanului. Landele, valurile, casele din granit, întunecate şi închise, călugăriţele care mergeau cu ochii în pământ şi cu mătăniile în mâini, gărzile făcute noaptea sub cerul înstelat făcuseră să se nască sau să se trezească în sufletul lui nişte aspiraţii fără sfârşit şi irezistibila nevoie de a scrie care credea că-l părăsise. Viaţa, atât cât îi fusese dat s-o cunoască, îl dezgusta şi crezu că e o imensă greşeală. Îşi închipui că mai târziu, dacă

vorbea, va interveni o schimbare. Fu cuprins din nou de dorinţa care-l tulbura încă din copilărie, aceea de a dărui bucurie şi de a fi încununat de succes, în ochii camarazilor lui trecea drept un om ciudat, deşi nu împărtăşise nimănui ce gândea. Se ascundea ca să mâzgălească versuri, dar nu reuşea mereu să păstreze în el entuziasmul frenetic pe care-l simţea. Atunci, recita cu privirea scăpărând de exaltare câteva fraze comparabile cu Psalmii sau Apocalipsa. Îl lăsau să le spună. Îl iubeau. Nu era nimeni care să nu-l simpatizeze. Numai că atunci când se oprea, câte un mic voluntar parizian, adesea mai mic decât el, naiv ca şi Philippe, îi spunea cu o linişte plină de bunăvoinţă.

— Să fim serioşi, amice Sauval! Aşteaptă puţin să mai cunoşti şi tu viaţa. Atunci, o să-ţi mai pierzi din iluzii!

Uneori, soldatul catadicsea să-i explice acelui adevărat sălbatic, ceea ce el, născut în apropierea bulevardului Italienilor, înţelegea prin „viaţă”. Philippe se ferea să-l creadă. Abia dacă-l asculta.

Îşi dădea frâu liber imaginaţiei care se întorcea la Peyralès, în nobilul castel, în faţa micuţei convalescente cu ochi de înger... Se gândea la fiinţa aceea pură şi simţea că şi el era la fel ca ea. Ce-l interesa pe el ce se spunea despre femei? Pentru el exista cel puţin una, divină ca în visele lui. O va adora de la depărtare, de undeva de jos. Nu va şti nimeni asta şi va fi extrem de fericit!

— Ei bine, Philo, cred că ai avut noroc că te-ai întors de la regiment chiar acum.

— Da, mamă, spuse tânărul, care nu înţelesese despre ce era vorba. Mă bucur foarte mult. Duceam o viaţă stupidă.

Îi păru rău aproape imediat pentru ceea ce spusese.

— A fost o datorie de îndeplinit. N-aş fi vrut să mă eschivez, nici dacă aş fi putut.

Mama lui îl privi mirată. Mai îmbătrânise puţin, era mai adusă de spate şi-i făcea plăcere să ridice ochii foarte sus ca să-şi admire fiul.

— Înseamnă că n-ai aflat vestea?

— Ce veste?

— A sosit un curier de la Paris. Trebuie să se facă toate pregătirile… Vin aici pentru căsătoria domnişoarei Geneviève cu domnul viconte.

Philippe nu spuse decât atât:

— Deci, de aceea l-au chemat pe Rochet. *

Ah! îngrozitoare clipă! Dar oare ce speranţe îşi făcuse? Asta trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu. Era nebun de legat… După ce mâncă, dădu fuga la castel.

Era adevărat. Totul se pusese deja în mişcare. Curierul, un individ arogant aflat de puţin timp în serviciul marchizului, era un fel de administrator, camerist şi majordom în acelaşi timp, care dădea ordine tuturor şi chiar lui Robert, care era indignat la culme. Când sosi Philippe, cei doi se certau. Noul-venit, cu favoriţi roşcaţi, mers drept şi aere de servitor englez, îl strivea sub dispreţul lui pe provincialul scund şi bondoc care transpira din belşug.

— Ce s-a întâmplat? întrebă paznicul de vânătoare.

Datorită poziţiei speciale pe care o avusese

întotdeauna faţă de stăpânii săi, Philippe se bucura la Peyralès de o oarecare autoritate. Rochet îl respecta foarte mult. Celălalt crezu că băiatul frumos cu un aer distins e vreun nobil de ţară. Îi explică despre ce era vorba. Problema era cum distribuiau apartamentele. Nu se înţelegeau sub nicio formă, dar trebuia să recunoască faptul că era ceva complicat din cauza familiei şi a musafirilor care urmau să fie numeroşi.

Se aflau la primul etaj o lampă care avea montată deasupra o statuie din bronz era aprinsă şi toate uşile stăteau deschise larg. Se vedeau un şir de camere întunecoase, mobile acoperite cu huse, paturi uriaşe, fără perdele.

Deodată, Philippe se năpusti spre o uşă şi o închise repede cu zgomot, ecoul bubuitului umplând apartamentele pustii.

Era cea de la camera Genevièvei. Acolo fusese gata-gata să moară. I se păruse că se comisese un sacrilegiu.

Dar servitorul cu favoriţi roşcaţi îi spunea că el primise anumite ordine. Camera aceea nu intra

în discuţie. Domnişoara însăşi îşi alesese un apartament în aripa dreaptă, lângă doamna contesă şi domnişoara Bertrade. Fosta ei cameră era prea mică şi, în plus, se afla în imediata vecinătate a domnului viconte, aşa că, date fiind regulile de bună-cuviinţă…

Şi valetul obraznic, care recunoscuse blazonul familiei Peyralès pe nasturii uniformei paznicului de vânătoare, nu se mai jenă în faţa unui egal al său şi sublinie cu un zâmbet plin de subînţelesuri fraza neterminată.

Philippe se albi tot la faţă şi-i aruncă o asemenea privire individului, încât acestuia îi pieri zâmbetul de pe buze.

— Nu asta ne încurcă cel mai tare, continuă el repede, ci faptul că de cazarea invitaţilor domnul marchiz m-a însărcinat să mă ocup numai eu, dar domnul Rochet…

— Descurcă-te cum ştii, îl opri Philippe.

Şi plecă imediat.

Familia sosi totuşi înaintea musafirilor. Castelul de Peyralès avu un oaspete care nu mai

venise de foarte multă vreme, şi anume pe viceamiralul conte de Tr*ésigny*, tatăl mirelui. Fusese aşteptată sosirea lui dintr-o lungă călătorie, deoarece vârsta îl forţa să se pensioneze. Era foarte nefericit din cauza asta, urând apucăturile societăţii vremii lui şi simţindu-se umilit că nu putea adăuga strălucirii numelui său o avere pe măsură, temându-se mai ales ca nu cumva sărăcia din casa lui şi ifosele soţiei lui să nu-l forţeze să-şi ia drept ginere pe cine ştie ce ţărănoi necioplit, dar foarte bogat. Căsătoria dintre fiul şi nepoata lui însă îi provoca o bucurie imensă şi îngrijorarea în legătură cu Bertrade îi mai trecuse puţin.

Robert şi Geneviève păreau foarte mulţumiţi unul de altul, dar nu erau îndrăgostiţi şi nu încercau nici să pară astfel. Tânărul o păzea pe verişoara lui adorabilă, dar acesta nu era un motiv ca el s-o adore. Ea, care citise câteva romane la modă şi ascultase cu atenţie când se discutase în jurul ei despre acest subiect, pe undeva dispreţuia iubirea, nu credea în ea şi spunea prietenilor ei că

ştia multe în acest domeniu. Ce naivă era! În plus, credea că e de bun-gust să investeşti în căsnicie cât mai puţin posibil. În afară de aceste considerente, amândoi erau încântaţi să se căsătorească şi se pregăteau să rostească plini de voie bună cuvântul care avea să-i unească.

Philippe Sauval se uita la ei extrem de mirat. Îi întâlnea pe când cei doi tineri făceau plimbări lungi prin pădure împreună cu cei care urmau să le fie domnişoare şi cavaleri de onoare: Bertrade, micuţa prinţesă Landreville, cei doi fii ai ducelui de Severac şi în centrul acelui grup aristocratic, una din domnişoarele Portet, mult mai elegantă decât ceilalţi şi foarte mândră că se afla acolo. Se vedea schimbând priviri pline de prietenie sinceră şi era uluit, el care simţea cum îi ardeau ochii la apropierea lor şi se ascundea repede în vreun tufiş ca să nu-i privească în faţă. În timpul tuturor peregrinărilor prin frumoasa pădure pe care primăvara începea s-o împodobească cu haine minunate, nicio întâmplare nu-i despărţi măcar pentru o clipă pe cei doi logodnici de restul

grupului, niciodată mâinile lor nu se întâlniseră ca să culeagă aceeaşi floare. Eticheta riguroasă le făcea plăcere, aceasta potrivindu-se cu principiile lor. Totuşi, Geneviève îşi etala toate resursele ei de bun-gust şi de lux ca să fie în fiecare zi frumoasă din nou, dar altfel decât cu o zi mai înainte. Nu te puteai uita la ea fără s-o admiri.

Tânărului paznic de vânătoare i se păru că nici Genevièvei, nici vicontelui nu-i făcea plăcere să dea ochi cu el. Poate că fata nu putea uita că, deşi fusese bună cu el, până la urmă Philippe o jignise, aşa că el evita tot mai des să le stea în cale, ceea ce era destul de uşor, deoarece avea multă treabă din cauza surpării de la cariera de nisip.

Domnul de Peyralès dăduse ordine şi fuseseră aduşi nişte muncitori. Erau doborâţi copaci, erau tăiate crengi şi se făcea curăţenie în carieră. Toţi oaspeţii voiră să vadă „bulibăşeala”, aşa cum îi spuneau ei, înainte să se intervină cu sapele şi cu lopeţile. Se apropiaseră de marginea gropii, scoţând ţipete speriate. Foarte îngrijorat,

marchizul îi lăsase să se ducă o dată, dar le interzisese să mai meargă pe acolo. Poteca de jos îl speria cel mai tare, cea care era tăiată brusc. Nu se ştia de fapt până la ce distanţă se putea merge în partea aceea, fără să fie expuşi pericolului şi dat fiind că înainte de prăpastie era o cotitură bruscă, ar fi putut să cadă oricine, deoarece nu putea vedea nimic.

— Trebuie să punem o pancartă la intrarea pe poteca aceea, ca să interzicem accesul, spuse domnul de Peyralès.

Puseră una foarte vizibilă, între două crengi de copac, dar până la urmă frunzişul care creştea o acoperi.

Într-o după-amiază, Philippe avusese treabă la castel. Pe când ieşea din incinta acestuia, auzi gălăgie dinspre grajduri şi se duse să vadă ce se întâmplase.

Acolo, o găsi pe doamna Tr*ésigny*, dând din braţe, rugându-se, ameninţând şi aproape plângând. Nişte prieteni încercau s-o liniştească. Bertrade abia îşi stăpânea râsul şi Geneviève,

foarte calmă şi uşor palidă, privea în mod ciudat drept în faţa ei.

Ceva mai departe, un servitor ţinea pe loc un cal pe care urma să-l încalece vicontele Robert.

— Ah! E Folette, îşi spuse Philippe, care recunoscu iapa murgă şi înţelese. Sunt sigur că o să se întâmple o nenorocire.

— Te implor, fiule! strigă contesa plângând, nu urca pe animalul acela sălbatic! *

— Te asigur că nu e nărăvaş, mamă.

Puse piciorul în scară şi-şi luă având. Rândaşul îi dădu hăţurile.

— La drum, Folette…

Doamna de Tr*ésigny* ţipă de trei ori, apoi se lăsă să cadă pe o bancă ducându-şi mâna la ochi, ca să nu vadă ce se întâmplă. Cei din faţă, cu excepţia lui Philippe şi a Genevièvei, se împrăştiară în toate direcţiile.

Folette, ridicată pe picioarele din spate, se răsucise furioasă în jurul ei. Era o minune că cel care o călărea nu-şi zdrobise creierii de dalele de piatră. Dar Robert, foarte priceput, sărise rapid

jos.

Acum, se pregătea să urce din nou în şa. Nimic nu reuşi să-l împiedice. Scena care avea loc îl enerva la culme. Nu reuşea să rămână politicos faţă de mama lui.

— Ţipetele tale îl sperie de moarte pe acest animal! Ştiam că e agitată. A fost ţinută prea mult în grajd în lipsa stăpânilor lui.

— Îmi cer scuze, domnule viconte, spuse tânărul Sauval. O scoteam la plimbare în fiecare zi. Nu mă suportă decât pe mine. Pot să vă spun că e un cal periculos.

— Te rog, Robert, nu insista! spuse atunci Geneviève.

— Să fim serioşi, verişoară Din moment ce Sauval se foloseşte de ea ca să alerge după iepuri

Râse uşor furios, privindu-l cu dispreţ pe băiatul frumos cu ochi semeţi. Ce aere îşi mai dă şi paznicul ăsta de vânătoare! Parcă şi titlul şi domeniul Peyralès ar fi ale lui.

Robert îi întoarse spatele, plesnind din cravaşă. Logodnica lui nu mai spuse nimic. Îl

văzuse pe Philippe înroşindu-se la faţă. Întorcându-şi privirea spre viconte, nu se putu împiedica să observe ce înfăţişare ştearsă şi banală avea tânărul îmbrăcat în civil.

Urcă pentru a doua oară în şa. Iapa sări din nou în două picioare. El o însângeră cu o lovitură de cravaşă, îşi înfipse pintenii în burta ei şi o făcu să plece în galop. Curând, îl pierdură din vedere. Un rândaş începu să alerge în direcţia în care plecase.

Grupul de prieteni deveni uşor neliniştit. Aşteptau în tăcere.

Apoi, gemetele contesei se auziră din nou. O văzuse la capătul aleii pe iapă întorcându-se singură, cu scările bălăngănindu-se pe lângă ea, condusă de rândaş.

— Haide, mamă, spuse Bertrade enervată, linişteşte-te. E pe picioarele lui.

Într-adevăr, Robert apăruse şi el, cu o faţă ruşinată.

— Mi-a făcut aceeaşi figură acolo, jos, la gard.

Apoi, după ce fu întrebat în glumă dacă va mai face o încercare, răspunse:

— Niciodată! strigă el. Nu mai încalec o asemenea scorpie!

Se întoarseră toţi spre Folette. Servitorul o dusese în curtea cu nisip pe jos, după zid. Se auzi o comandă foarte blândă şi imediat, vioaie dar liniştită, iapa reapăru cu Philippe în şa. Doamnele se dădură la o parte din calea ei. Ca să ajungă mai aproape de ele, el reuşi aproape s-o facă să meargă la pas.

— Mă duc s-o obosesc la pădure, spuse el calm dar uşor obraznic.

— Philippe spuse domnişoara de Peyralès.

El o opri din mers pe Folette. Vicontele, fără să se uite la ei, poruncea să i se dea un alt cal.

— Ar trebui să-i dai drumul, Philippe, continuă Geneviève. De multă vreme domnul marchiz vrea să scape de ea. Mi-e teamă să nu se întâmple ceva.

Se apropiase de el. De sus, Philippe privi drept în ochii pe care-i evita de atâta timp. Simţi o

emoţie în suflât, care i se urcă la cap ca un vârtej. Pe moment, uită că era un simplu Sauval, paznic de vânătoare, că făcea munca unui rândaş la cai şi o avea dinaintea lui pe fata stăpânului său şi pe logodnica unui viconte. O privi câteva clipe pe Geneviève fără să-i răspundă, cuprins de o tulburare extremă.

Domnişoara de Peyralès făcu un pas înapoi. Nimeni nu observă valul de sânge care-i coloră brusc gâtul, obrajii şi fruntea. Nu erau atenţi decât la cai.

— Vino cu mine, Sauval, spuse Robert de Tr*ésigny*, călărind un cal roib pe care-l mânuia cu dibăcie, făcându-l să fornăie. Trebuie să-mi arăţi drumul prin pădure până la şosea.

Ordinul fu dat pe un ton intenţionat obraznic. Philippe trase uşor de dârlogi şi iapa, plecând foarte repede, aproape şterse coapsa roibului său.

— Ţine distanţa! strigă vicontele.

Întinse apoi mâna şi atinse uşor cu cravaşa botul Folettei. Uitase probabil pe moment că acel animal se speria uşor. Acesta se ridică pe

picioarele din spate şi călăreţul fu surprins, fiind cât pe ce să cadă.

Philippe suferi un şoc dublu, moral şi fizic. Mai întâi, din cauza umilinţei cumplite suferite în faţa aceleia care-i furase inima şi apoi a zguduirii neaşteptate, care-i putea provoca unui animal disperat dorinţa de a ucide. Merse la pas în spatele calului vicontelui, încercând să-şi stăpânească dorinţa de a-l ataca pe Robert şi a-l forţa să se bată, de a-l trânti la pământ şi a-i zdrobi faţa insolentă.

Deodată, fu străbătut de un fior. O luaseră pe poteca ce ducea la prăpastie. Robert nu văzuse pancarta. Va merge încă trei minute pe cărarea aceea îngustă, apoi drumul va coti, copacii vor dispărea şi pământul îi va fugi de sub picioare…

Philippe începu să se uite la el fix, fără să încetinească pasul. Cu bărbatul acela arogant, impertinent, nedrept şi plin de ifose avea să se mărite Geneviève fără să-l iubească, înainte măcar să afle ce este dragostea… Îşi imagina nefericirea tinerei, urmând să creadă că de fapt amărăciunea

propriei lui sorţi făcea din el un criminal.

Dar nu, nu putea să facă aşa ceva! Să fie oare atât de laş încât să comită o asemenea crimă?… Iată poiana dintre copaci… Dumnezeule! Prăpastia era chiar acolo…

— Domnule viconte! Pentru numele lui Dumnezeu, opriţi-vă!

Folette se năpusti drept înainte. Preţ de o clipă, Philippe nu mai fu stăpân pe el însuşi. Scoase un strigăt, se lovi de calul lui Robert şi vru să pună mâna pe dârlogii acestuia.

— Iar faci asta? spuse nobilul întorcându-se spre el cu cravaşa ridicată şi furios la culme.

Îl lovi în umăr pe Philippe, dar deodată vicontele de Tr*ésigny* văzu două lucruri îngrozitoare. La un metru în faţa lui se afla o margine de pământ crăpat, după care urma o gaură neagră şi aproape de capul lui văzu faţa palidă şi nişte ochi îngroziţi de ură.

Paznicul de vânătoare lovi însă cu cravaşa în calul vicontelui. Animalul icni de durere. Se întoarse puţin, se ridică în două picioare, se dădu

înapoi, dar simţi cum pământul se scufundă sub el. Atunci, disperat, se agăţă cu picioarele dinainte de marginea prăpastiei, dar pământul cedă sub greutatea lui. Avu loc o alunecare, urmată de o cădere bruscă… Şi Philippe nu mai văzu decât acea margine sinistră, a cărei configuraţie îşi schimbase puţin înfăţişarea…

Capitolul 7

— Fiţi atenţi la cap…

Lucrau la scoaterea din fundul prăpastiei a trupului neînsufleţit al tânărului viconte. Operaţiunea era dificilă. Deoarece exista încă o pantă abruptă între locul în care căzuse şi înălţimea la care se afla cariera, era lăsat să alunece încet, legat cu nişte funii. Marchizul şi contele, cu feţele palide şi supărate, asistau la spectacolul acela trist. Sperau ca doamnele să nu fi aflat încă despre accident.

În cele din urmă, îl aduseră jos. Îi pipăiră braţele, picioarele, dar nu reuşiră să observe nicio

rană.

— În interior însă, situaţia ar putea fi mai gravă…

Până să vină doctorul, mai dura ceva timp. Era ciudat faptul că nu reuşeau să-l facă să-şi recapete cunoştinţa. În sfârşit, apăru Jacqueline cu nişte săruri, alcool camforat şi bandaje. I se spălă faţa lui Robert şi acesta deschise ochii.

— Spune-mi unde te doare, îi strigă tatăl lui.

El făcu semn că nu-l doare nicăieri, dar cu toate astea, închise din nou ochii.

— Poate este numai ameţit, spuse domnul de Peyraics, plin de speranţe.

— Marea minune e totuşi că n-a murit calul. Ba se află chiar la oarecare distanţă de el.

— Probabil a simţit că o să cadă şi a avut prezenţa de spirit de a sări din şa.

— Ce cădere groaznică!

Cei de faţă ridicară privirile. Sus, pe povârniş, se vedea forma întunecată a calului care încerca din când în când să se ridice, dar cădea la loc.

— După ce o să plecăm, trebuie ca cineva să împuşte bietul animal, spuse marchizul.

— Vă rog să mă iertaţi, conaşule, dar noi o să mergem să-l ridicăm de jos pe Philippe Sauval, care nici el nu pare să se simtă prea bine acolo, sus.

Ţăranul vorbise pe un ton foarte aspru. Era totuşi prea de tot ca marchizul să nu se gândească deloc la bietul paznic de vânătoare. El îşi riscase totuşi viaţa în timp ce încercase să-l ajute pe viconte.

— Duceţi-vă repede, băieţi

Marchizul se înroşi uşor la faţă. Gândindu-se atunci la Philippe, se miră că nu văzu calul pe care călărise acesta:

— El n-a căzut la fel ca domnul viconte, îi spuse unul din muncitori.

Bărbatul lucra la curăţarea carierei şi văzuse întreaga scenă. Cum căzuse vicontele şi apoi cum un alt om a sărit din şa, a dat fuga la marginea prăpastiei şi a încercat să coboart*. Dar a căzut şi el în hău.

— Bietul băiat! Dar era o nebunie! Ce putea să facă el singur? Era călare pe cal, n-ar fi fost mai bine să alerge spre castel şi apoi după medic?

— Da, dar probabil că ar fi durat prea mult, din cauza potecii, spuse Jacqueline. S-ar spune că toate astea s-au întâmplat şi din vina lui.

— Aşa este, spuse contele. Cine ar putea să cunoască mai bine pădurea dacă nu un paznic de vânătoare?

Aceste cuvinte părură să facă o impresie deosebită asupra domnului de Peyralès. Şi-l amintea pe Philippe în copilărie, stând în sala de studiu alături de Geneviève. Şi mai târziu, ca adolescent, citindu-i versuri scrise de el. Făcu o mişcare de parcă ar fi vrut să alunge din minte un gând prea dureros. În clipa aceea, oamenii terminaseră de improvizat o targă.

Vicontele nu avea nicio rană gravă, aşa că îşi reveni foarte repede, numai că nunta fu amânată cu douăsprezece zile. Philippe, însă avea un picior rupt şi trebuia să rămână şase săptămâni în pat. În cazul în care vicontele vorbise şi un muncitor

văzuse de jos cumplita scenă, probabil toţi credeau despre el că e un ticălos şi Geneviève se gândea la el cu groază. Era posibil să fie chiar aşa. Veneau puţini să-l vadă din sat sau de la castel. Gândindu-se la dispreţul tuturor faţă de el, îi veni greaţă de el însuşi. Se dojenea şi rânjea cu voce tare când îşi amintea de vechea lui dorinţă şi de iubirea umilă de care fusese în sinea lui atât de mândru.

— Unde sunt toate aceste visuri? îşi spunea el. Sărmane înfumurat…

Într-o zi, mama lui s-a speriat de tristeţea lui şi de faptul că slăbise foarte mult.

— M-au uitat, îi spuse el. Nu vine nimeni să mă vadă. Am crezut totuşi că le eram oarecum simpatic.

Ea, care nu era decât o ţărancă primitivă şi ignorantă, neputând să facă nimic pentru susţinerea moralului fiului său, spuse totuşi lucrurilor pe nume: toată lumea era ocupată cu pregătirea ceremoniei care se apropia.

— Deci, o să fie curând? întrebă Philippe.

— Da, curând. Mâine, pe opt. Poate o să te poţi ridica din pat, dar n-o s-o vezi pe mireasa noastră, sărmanul meu băiat.

— Şi o să plece imediat după aceea?

— Sigur că da. Îşi vor face luna de miere într-o ţară muntoasă… mi se pare în Anglia.

— Ba chiar mai departe, doamnă Sauval, în Scoţia, spuse o voce răspicată.

În încăpere intră domnişoara de Peyralès.

— Ştiu că te simţi mai bine, Philippe. Primesc tot timpul veşti despre starea sănătăţii tale. Aş fi venit mai demult, dar nu mi-a dat voie marchizul.

Îl privi intens în ochi pe rănit. De când fusese ea însăşi bolnavă, Philippe nu-i mai văzuse acea expresie serioasă şi plină de întrebări. Se simţi tulburat şi nu spuse nimic.

Era clar că domnul de Peyralès ştia ce crimă comisese. Dar oare Geneviève ştia?

Cu toate astea, văduva îşi exprimă întreaga ei recunoştinţă pentru bunătatea domnişoarei.

— L-a durut tare? întrebă ea.

— Da, mai ales din cauză că s-a agitat prea

mult. Medicul l-a ameninţat că o să rămână şchiop şi a avut mereu febră. Ce bine ar fi dacă domnişoara l-ar putea convinge să fie mar «raţional!

— Aşa este, dar ştiu foarte bine că e nevoie de multă răbdare şi că e foarte greu.

Vorbea fără să se uite la el, ca şi când n-ar fi fost de faţă.

— I-ar plăcea să primească nişte cărţi? O să i le trimit.

Până şi ţăranca fu impresionată de jena care domnea între ei. Îi spuse fiului ei:

— Zi şi tu ceva. Nici măcar nu i-ai mulţumit domnişoarei.

El nu putu decât să îngâne decât două cuvinte:

— Aii! Domnişoară Geneviève!

După care vocea i se frânse. Aceea a fost ultima oară când ea veni să-l vadă.

În ziua nunţii, Philippe se târa păşind nesigur, sprijinit în cârje. Mama lui, cu o bonetă dichisită pe cap, întinerită şi foarte veselă, venise

să-i povestească totul.

Îi spuse că mireasa semăna cu un înger şi că mai mulţi ţărani îngenunchează în faţa ei ca în faţa unei năluci atunci când intrase în mica biserică. Avea rochia albă şi lungă şi voalul o învăluia ca un nor. O văzuseră din nou după ce se măritase, când era gata de plecare, luându-şi rămas-bun, îmbrăcată în costum de călătorie. Se apropiase de doamna Sauval, îi făcuse onoarea de a i se adresa ei în mod special, şi văduva era mândră că-i răspunsese fără să greşească: „Da, doamnă vicontesă”.

— Ce ţi-a spus? întrebă Philippe, cu ochii arzând şi înfundaţi în orbite.

— Mi-a zis că o să se întoarcă la toamnă şi că speră că o să te găsească vioi şi puternic cum erai odată. Mi-a mai zis să te îngrijeşti şi să te laşi vindecat. Mă rog… tot felul de vorbe frumoase.

Fireşte că noua vicontesă de Tr*ésigny* făcuse la plecarea din casa părintească daruri tuturor servitorilor. Îi dărui şi lui Philippe nişte cărţi, dar de fapt, era o mică bibliotecă. Majoritatea erau noi

şi tânărul recunoscu câteva pe care le răsfoise odinioară la picioarele şezlongului Genevièvei.

Curând, se simţi mai bine. Începu să meargă, să respire aerul pădurii şi redeveni Philippe cel de altă dată. Totuşi, nu-l revăzuse pe marchiz. Într-o dimineaţă însă, domnul de Peyralès trimise după el.

Acum, bărbatul pe care-l zări când intră în birou era deja un om bătrân. Luptele politice şi recenta despărţire de fiica lui grăbiseră acea schimbare prematură. Avea părul rar, favoriţi scurţi şi cărunţi. Privirea însă îi rămăsese pătrunzătoare şi aspră.

— Sauval, spuse el fără nicio introducere, sunt convins că meseria de paznic de vânătoare nu ţi se potriveşte.

Bietul băiat se clătină pe picioare când auzi acea frază care suna ca un act de acuzare.

Era pregătit de orice, cu excepţia acelei mustrări bruşte, îngăimă câteva cuvinte referitoare la bunicul lui.

— Ştiu asta, spuse marchizul. Dar dacă cu

sunt acela care te eliberez de promisiune, nu mai ai ce să-ţi reproşezi.

Ironia ultimelor cuvinte era extrem de evidentă. Concedierea lui era pecetluită.

— Ţi-am găsit o slujbă la Paris, spuse marchizul.

— Domnule marchiz, spuse Philippe cu voce tremurândă, vă implor, nu mă văduviţi cu totul de stima dumneavoastră. Mi se pare că n-aş avea curajul şi forţa de a reuşi acolo.

E adevărat că poate am fost vinovat, dar aşa a fost situaţia... O mişcare furioasă...

— Nu înţeleg, îl opri domnul de Peyralès.

— Ah! Visam totuşi la o viaţă nobilă.

— Visai, da, visai! exclamă marchiziM ridicându-se şi plimbându-se de colo-colo prin cameră. Chiar asta făceai! Ce nenorocire! Ţi-am zis eu şi i-am zis şi domnului Forest. De vină sunt toate studiile, poeziile şi prostiile acelea! Acum însă regretele, nu mai au niciun rost.

Drept urmare, te afli într-o poziţie tare nu ţi se potriveşte şi căreia nici nu-i corespunzi. Cu

toate astea, ştii să tragi bine cu arma, dar mânuieşti şi mai bine…

Urma să spună „cravaşa”! O sudoare rece apăru pe fruntea lui Philippe.

— Mânuieşti mai bine condeiul. Vrei să fii secretar?

— O să fiu, domnule marchiz.

Era vorba despre un post modest în biroul domnului de Gastre, avocat la Curtea de Casaţie.

Primi pe loc o scrisoare de recomandare scrisă dinainte. Văzu adresa: Strada Ville-l’ Eveque, Paris… Şi mâna îi tremură de emoţie.

Peste câteva zile, îşi lua rămas-bun de la mama lui pe peronul gării.

Nu voise să vină cu el, deşi domnul de Peyralès se oferise să plătească şi cheltuielile de călătorie şi instalare. Parisul o speria… Gândul că băiatul ei trebuia să-şi părăsească ţinutul, satul, castelul, îi provocase o stare de nelinişte cumplită. Bucuria pe care o simţea pentru faptul că scăpase de acea temere, o făcea parcă să uite de durerea despărţirii de fiul ei. De altfel, era mândră de

Philo al ei. Vedea în hotărârea marchizului o onoare pe deplin meritată, de parcă s-ar fi făcut în sfârşit dreptate. Era convinsă că acolo el va deveni bogat şi celebru.

Prin geamul trenului, Philippe văzu dispărând satul şi castelul care-i erau atât de dragi şi fu cuprins de tristeţe. Scene din copilărie, cuvinte dureroase şi naive, versuri acide îi pluteau vag prin minte, slăbind în intensitate şi revenind apoi cu şi mai multă forţă, pe măsură ce se schimba peisajul. Pădurea, câmpia, povârnişurile, casele se succedau, apăreau şi dispăreau. Apoi, totul deveni întunecat şi din profunzimea acelei tristeţi, Philippe simţitotuşi că renaşte o nouă speranţă.

— E bine să trăieşti şi să lupţi

Şi, lăsându-şi capul pe perna prăfuită şi cenuşie, în timp ce era zgâlţâit de mersul vagonului, aţipi cu un zâmbet pe buze.

Capitolul 8

Piesa de teatru se terminase. Tinerii actori, emoţionaţi şi zâmbitori, ieşiseră din salon, dar erau chemaţi înapoi cu ropote de aplauze. Ezitară puţin, apoi se întoarseră pe scena improvizată, toţi patru, aşezaţi unul lângă altul şi ţinându-se de mână, îşi salutară spectatorii.

Jucaseră într-adevăr foarte bine. Cele două fete care locuiau în acea casă, care-şi făcuseră debutul cu acea ocazie, se descurcaseră de minune. E adevărat că Blanche râsese la scena declaraţiei de dragoste şi că Marie fusese gata să cadă pentru că se împiedicase în coada rochiei. Dar toţi erau de acord că îşi interpretaseră rolurile într-o manieră surprinzătoare. Şi cei doi tineri îşi meritau partea lor de laude, dar succesul lor părea mai firesc. Nimeni nu părea să creadă că trebuiseră să se lupte cu tracul mai mult decât partenerele lor.

Şi piesa scrisă în versuri era foarte bună. Era plină de spirit, de vioiciune şi moderat de sentimentală. Câteva pasaje, puţin cam bombastice, dovedeau faptul că autorul era tânăr.

Era un autor pe care acum toată lumea dorea să-l cunoască. Invitaţii căutau în zadar numele acestuia pe cartonaşele de culoare verde-deschis pe care era tipărit programul.

Câţiva domni strigară: „Autorul, autorul!” Curând, strigătele se înmulţiră şi doamnele le susţineau bătând din palme. Apoi se făcu tăcere. Maurice Portet, tânărul solid care jucase în rolul principal şi care, exagerând puţin, o făcuse să râdă pe verişoara lui, Blanche, apăruse pe scenă.

Se apropie de rampă, deoarece exista şi o rampă, respectiv vreo treizeci de lumânări aşezate în spatele unui reflector din tablă. Belloin era cel care făcuse totul şi nu lipsea absolut nimic, nici măcar cuşca sufleorului.

— Doamnelor şi domnilor, spuse Maurice, piesa pe care am avut onoarea s-o prezentăm în faţa dumneavoastră, e scrisă de minunatul nostru coleg şi prieten Philippe Sauval.

Spectatorii începură să aplude şi mai tare şi vorbeau între ei:

„Cine e? îl juca pe bătrân… Dar avea o voce

de tânăr Versurile lui sunt foarte bune... S-ar părea că e doar de vârsta vărului Portet... Serios? înseamnă că e un băiat de viitor..."

Toţi doriră să-l vadă. Strigară din nou: „Autorul! Autorul!" Era un entuziasm general.

În fundul apartamentului, în biroul în care se pregătea să-şi schimbe costumul de actor cu cel de seară, Philippe asculta. Stând cu peruca albă în mână şi părul negru lipit de tâmple, ciulea urechea la aplauzele şi strigătele spectatorilor.

Deodată, în încăpere intră Maurice.

— Auzi cum te aclamează şi te cheamă? Trebuie să te întorci şi să saluţi publicul.

— Aşa crezi? în halul în care mă aflu?

— N-are nimic. Pune-ţi la loc peruca şi du-te.

— Nu, nu. O să arăt caraghios... Deci, a avut ceva succes modesta mea piesă?

— A fost un succes trăsnet! Nu ţi-am spus eu? Ia ascultă! Or să demoleze casa mătuşii!

— Tu şi verişoarele tale aţi jucat foarte bine! Pe voi vă aplaudă.

— Ca să vezi! mai eşti modest! Asta e o

calitate pe care nu ţi-o cunoşteam şi tocmai pe asta o apreciez cel mai mult!... O să-ţi punem o violetă pe blazon.

— Blazon! repetă Philippe zâmbind. Blazonul unui ţăran!

— Ascultă! în seara asta parcă au înnebunit cu toţii. Succesul o să ţi se urce la cap, amice! Dumnezeule mare! Se aude deja primul vals? Şi eu care nu sunt încă gata!

Când Maurice se întoarse peste zece minute în costum de seară, cu cravată albă la gât, îl găsi pe Philippe stând liniştit în fotoliu, în faţa şemineului. Tânărul era adâncit în gânduri. Chipul lui frumos părea ridicol sub fardul aplicat cu stângăcie şi pe care nu intenţiona să şi-l şteargă. Nici măcar nu începuse să se dezbrace. Maurice se înfurie la culme.

— La ce te gândeşti? Ai de gând să dormi acolo? Crezi cumva că există vreo şansă să dansăm cu domnişoarele prezente până nu le vei fi prezentat tu? Aşa că, grăbeşte-te, ce mai stai! Şi demachiază-te ca lumea. Eşti groaznic de urât.

Philippe începu să se îmbrace, dar se pregătea să meargă la bal cu părere de rău. Ar fi preferat să iasă afară, să se închidă în cămăruţa lui sau să se plimbe în noapte cu acea mare bucurie în suflet. Îşi perie absent părul, îşi înnodă cravata şi îşi puse mănuşile în mâini. Din când în când însă, se oprea şi şoptea cu vocea tremurând de emoţie:

— Sunt poet… Sunt poet…

În saloane se vorbea despre el. Stăpânii casei şi nepotul lor, Maurice, erau bombardaţi cu întrebări. Nimeni dintre invitaţi nu-l cunoştea şi deoarece fusese văzut numai pe scenă, cu păr alb şi riduri de moşneag pe faţă, se mirau când aflau că n-are decât douăzeci şi trei de ani.

Domnul şi doamna Portet îl lăudau foarte tare, dar fără prea multă căldură. Erau mulţumiţi de succesul piesei, dar începeau să se teamă că nu cumva cea mai mare parte a acestuia să-i revină autorului şi ca versurile lui Philippe să nu pună în umbră talentul, graţia şi costumele frumoase ale Mariei şi ale lui Blanche. După toată osteneala de

a le pune pe fete să repete versurile şi de a confecţiona acele costume, aşa ceva li s-ar fi părut prea de tot.

Maurice însă îl lăuda pe prietenul lui cu toată sinceritatea. „Nu-i aşa că e talentat? Ai reţinut scena cu biletul? Şi deznodământul e foarte bine adus din condei! Absolut original! Sunt sigur că Sauval va ajunge celebru!”

Cu toate astea, uneori valul de entuziasm al acestuia era întrerupt de întrebări referitoare la familie şi statutul social al tânărului autor. Atunci, faţa sinceră a lui Maurice se posomora brusc. Evita să răspundă sau o făcea într-un mod evaziv: „Provine dintr-o familie bună din provincie, dar sărăcită. Tatăl lui a avut o funcţie importantă pe lângă marchizul de… Contele de…” Numele îi scăpa întotdeauna. Se grăbea să schimbe vorba sau să-i părăsească pe curioşi.

E supărător, îşi spunea el, să ai o origine cu mult sub talentele sau chiar sub calităţile tale fizice! Nici nu ţi-o poţi recunoaşte într-un salon ca acesta. Şi asta n-ar fi nimic, dar mai e la mijloc şi

sărăcia, nevoia de a munci în fiecare zi, care-i pune piedici şi-i întârzie progresele…

Dar Philippe nu era bântuit de asemenea gânduri. Se afla sub influenţa totală a unui prim succes şi i se părea că avusese în seara aceea revelaţia geniului său. Totuşi, ca să scape de curiozitatea şi de laudele oamenilor, tânărul dansa frenetic. „Ce minunată e piesa ta!… Ai mai scris şi altele? Sper că vor fi jucate la Comedia Franceză, pentru că acela este singurul teatru la care am voie să merg”.

Comedia Franceză! Acest cuvânt îi producea ameţeli lui

Philippe.

Imediat ce i se păru că poate părăsi holul fără să fie considerat lipsit de politeţe, plecă.

Între conacul Portet, din strada Galilee şi strada Parma, unde locuia Philippe, era o distanţă mare. Tânărul mergea repede şi curând sună la uşa uneia din acele case fără magazine la parter, de pe o alee îngustă, cu scară din lemn ceruit. Era casa unor mici rentieri, în care accesul cu câini

era strict interzis, dar în care uneori apăreau capete de maimuţe la balconul de la etajul cinci.

Philippe închiriase o cameră în pensiunea foarte modestă, dar respectabilă, a domnişoarelor Meriquier. Erau două surori care, venite din Rochefort în urmă cu vreo douăzeci de ani, pe când deja nu mai erau prea tinere, păstraseră neatinse la Paris obiceiurile şi ideile din ţinutul lor. Primeau puţini chiriaşi, numai din cei cu recomandări serioase. Se aflau în casă câteva tinere sau fete bătrâne din Suedia sau Anglia venite să înveţe limba franceză şi trei sau patru tineri foarte mândri că trăiau primul an de independenţă în Paris.

În general, mesele de seară erau foarte vesele. Toţi tinerii adunaţi acolo întâmplător din toate colţurile Europei, în jurul feţei albe de masă, se simpatizau reciproc. Exista mai ales la un capăt al acesteia un mic colţ în exclusivitate francez, în care se discuta în permanenţă. În acel loc, Philippe se aşeza în fiecare seară lângă Maurice Portet.

De la balurile Prefecturii din tinereţea lor, domnişoarele Meriquier nu avuseseră o zi mai frumoasă decât cea în care îl înscriseseră pe domnul Portet în rândurile membrilor chiriaşilor lor. Era un tânăr care închiriase cea mai bună cameră fără să se târguiască şi care accepta majorarea treptată a sumei fără să pară că observă ceva! mai întâi, fuseseră interesate de aspectul material al afacerii, dar apoi, bătrânele lor inimi încă sensibile fură şi ele cucerite de apucăturile generoase, buna dispoziţie, pasul lui apăsat care cutremura mica scară din strada Parma atunci când se întorcea de la birou pentru masa de prânz. Ele exclamau, întotdeauna în cor: „Ah! Uite-l pe dragul nostru Portet!” când vedeau apărând în pragul uşii capul de băiat bun şi umerii lui de sportiv. Maurice fu foarte răsfăţat de ele şi se simţea bine în camera lui mare cu mobile din lemn de mahon, pe care o împodobi cu tigve colorate câştigate la bâlciul de la Neuilly, pistoale, săbii şi măşti de scrimă. Legă o prietenie strânsă cu Philippe Sauval şi atunci când, devenind major,

nu mai locuia la domnişoarele Meriquier, continua să vină să ia cina la de aproape în mod regulat.

Îşi pierduse de curând tatăl, un mare proprietar de fabrici din Rouen. Fraţii acestuia rămăseseră la conducerea familiei în care părea să-şi facă un viitor şi nepotul lor. Dar pe Maurice nu-l interesa prelucrarea bumbacului. Educaţia lui fusese făcută oarecum la întâmplare, fiecare din membrii numeroasei sale familii aducându-şi contribuţia în acest sens. Cel mai puţin se amestecase în această problemă mama lui, a cărei fire neliniştită şi schimbătoare era receptivă la toate influenţele posibile şi înclina urechea la toate sfaturile. Fusese şase ani la un colegiu şi doi ani la altul. Avusese şi profesori particulari. Fusese trimis în Saxonia ca să înveţe germana, la Manchester ca să studieze procesele de fabricaţie din industria engleză şi la Paris pentru a se perfecţiona în domeniul bancar şi mai ales pentru că voia el să meargă acolo. Petrecu un an în strada Parma, ducându-se în fiecare zi la birou şi duminica la curse, unde-l lua şi pe Philippe, atunci

când reuşea să-l smulgă din meditaţiile şi lecturile lui.

În sfârşit, ajunsese şi la vârsta majoratului. Aştepta cu mare nerăbdare clipa fericită care urma să-l elibereze de tutela multiplă şi pisălogeala mamei, unchilor, cunoştinţelor şi prietenilor de familie.

Intră în posesia averii lui şi părăsi pensiunea domnişoarelor Meriquier, dar nu ca să se întoarcă la Rouen. Nu spusese familiei sale ce groază îi stârnea viaţa de provincie şi că ar dori să rămână la Paris. Pretextă însă că n-avea nicio înclinaţie spre cariera tatălui său, dar că o prefera pe cea a unchiului, agent de bursă, şi după ce studie domeniul bancar, se arătă interesat de funcţionarea Bursei. Fusese o lovitură de trăsnet. Maurice nu-şi făcuse griji însă. Totuşi, se străduí puţin s-o consoleze pe mama lui, a cărei tristeţe îl cam necăjea. Până la urmă, doamna Portet îi dădu pe deplin dreptate fiului său unic, care în acelaşi timp era şi cel mai mic dintre copiii săi.

Ea veni la Paris, îi căută un apartament şi-l

instală cât mai confortabil cu putinţă. Maurice suportă toate atenţiile şi răsfăţul mamei sale, îi ascultă sfaturile cu o răbdare pe care în sinea lui o consideră demnă de stimă. O conduse apoi înapoi la Rouen, mai petrecu câteva zile cu ea, apoi în sfârşit îşi luă rămas-bun cu multă afecţiune. Se urcă în compartimentul lui de la clasa întâi şi, după ce rămase singur, îşi aprinse o ţigară. Dar când trenul se urni din loc, când bătrânul oraş înţesat de clopotniţe gotice dispăru deodată din faţa ochilor lui, Maurice îşi duse mâinile la ceafă şi se răsturnă pe pernă, aproape urlând de bucurie:

— Liber! Sunt în sfârşit liber!

— Ah! Aţi venit, dragă domnule Portet! Bună seara! Ce mai faceţi?

Domnişoara Antoinette vorbea cu gura plină, în timp ce aranja pe farfurii un număr fix de prăjiturele pentru desert, din care se servea fără nicio rezervă.

— Bună seara, domnişoară. Philippe e acasă?

În clipa aceea, se deschise o uşă şi apăru cealaltă soră.

— Ah! Iată-l pe scumpul nostru domn Portet! De domnul Philippe ai întrebat? Vreţi să vorbiţi cu el?

— Aşa se pare, domnişoară, spuse Maurice ironic.

Începea să nu i se mai pară simpatică figura aceea gălbejită căreia zâmbetul permanent îi provoca nişte mici riduri pe care nervozitatea i le accentua şi mai tare.

— Dar o să staţi de vorbă cu el la cină. Sper că luaţi cina cu noi.

— O să vă spun imediat, domnişoară. Mă duc să văd dacă Philippe e în camera lui.

Domnişoara Antoinette se făcu roşie la faţă. Încă i se mai întâmpla asta. Îşi păstrase o anumită prospeţime a tenului.

— Ba da, ba da, o să iei cina cu noi! Avem ceva bun, astă-seară! O surpriză…

— Ce anume? întrebă Maurice, care se întoarse râzând spre ea.

— Friptură de porc cu compot de mere. O reţetă englezească pe care ne-a dat-o domnişoara

Trundall. O să vezi, dragă prietene, e delicioasă.

Lui Maurice i se lungi faţa şi cu această figură scârbită intră în camera amicului său.

— Ce ţi-e şi cu fetele astea bătrâne! Ai chef să mănânci din compotul lor? Atunci, vino să iei masa cu mine. Aş vrea să putem şi noi sta de vorbă o dată, fără să fim auziţi de toată pensiunea.

Philippe avea ceva de scris, aşa că nu acceptă decât cu condiţia să se întoarcă acasă devreme. Tinerii se duseră la Lathuile.

Trecuseră două zile de la spectacolul de teatru din casa doamnei Portet. Fusese o serată plăcută, bine organizată, foarte elegantă, după părerea lui Maurice. În plus, reprezentase un adevărat triumf pentru mâzgăliciul acesta de Sauval.

— Iar versuri… Cum poţi să-ţi petreci timpul făcând aşa ceva? Mă rog, văd că ţi-a cam reuşit, până acum. Mie mi-au plăcut cele scrise pentru rolul meu. Au fost mai uşor de ţinut minte, datorită faptului că rimau… Adică ceva de genul: „râsul – plânsul”, „dragoste – pacoste” etc.

— Dar mi-ai oferit nişte rime foarte bune, spuse Philippe amuzat.

În cele din urmă, tânărul se hotărî să spună de ce venise.

Doamna Portet dorea să se joace pentru a doua oară piesa, cât mai curând posibil, cât timp decorul încă nu fusese demolat şi costumele nu-şi pierduseră prospeţimea. Dorea ca astfel să facă o plăcere unor prieteni care, fiind în doliu, nu putuseră să participe la spectacolul anterior.

— Trebuie să ştii, spuse Maurice, că aceştia sunt nişte oameni pe care mama ţine foarte mult să-i distreze puţin. E vorba despre o familie nobilă, înţelegi tu, nooobilă şi singura cu care e înrudită!

Pentru scumpa mea mătuşă, această familie nobilă reprezintă mândria vieţii ei.

— Despre ce familie este vorba?

— Habar n-am, amice, şi nici nu-mi pasă. Ştiu numai că face parte din „high life”.

Maurice pronunţase „higlife”.

— O să ne distrăm, spuse Philippe. Pentru mine, este o mare onoare. Nu pot s-o refuz pe

doamna Portet.

— La urma urmei, continuă pe un ton serios Maurice, n-ar fi deloc rău pentru tine ca oamenii să-ţi asculte piesa. Probabil că au bun-gust şi influenţă Va trebui s-o joci ca lumea, chiar mai bine decât ultima oară, să ne autodepăşim

Era o seară frumoasă şi răcoroasă. Tinerii se plimbară pe bulevarde. Niciunul din ei nu era parizian. Maurice îşi bătea joc de marele oraş în care totul era lipsit de simplitate. Philippe râdea de glumele lui şi nu spunea nimic. El voia să convertească acel Babilon, să-l transforme într-un Ierusalim plutitor pe care nici măcar el nu-l vedea prea clar din cauza slovei milostive şi purităţii cu care-l învăluia.

Deodată, Maurice rămase încremenit, arătând cu degetul spre o firmă.

— Asta e, spuse el.

Felinarul lumina o faţadă albă pe care erau scrise nişte litere albastre: „Lăptărie. Ouă, brânză, unt de Isigny”.

— Cine? spuse Philippe.

— Asta e: doamna d’Isigny. Acesta e numele doamnei din „higlife”. Tu n-ai de unde să ştii, dar o bănuiesc pe mătuşa mea că ar vrea să mă însor cu cineva din familia asta… În rândurile nobilimii, de! Ce onoare ar fi pentru familie!

— D’Isigny, repetă Philippe. Eşti sigur? Nu ctamva e vorba despre „Tr*ésigny*?”

— S-ar putea. Tr*ésigny*, Isigny, pentru mine e tot aia.

Dar pentru Philippe nu era acelaşi lucru. El nu mai auzi, nu mai vorbi şi nu mai râse până când prietenul lui nu-l readuse la realitate oprindu-se drept în mijlocul trotuarului.

— Compui cumva o odă?

— Nu… Adică… Mi-ai dat de gândit, trebuie să mă întorc acasă. Ţi-am spus că trebuie să mă întorc devreme. Mă scuzi, da? La revedere.

— Noapte bună, om cu capul în nori, poet dat naibii ce eşti! îi răspunse Maurice pe un ton glumeţ.

Şi plecă încruntat, călcând apăsat. Nu-i plăcea să fie singur nicio clipă şi nu mai vedea

nimic distractiv în jurul lui.

Philippe intră grăbit în camera lui. Îşi aruncă pălăria pe un scaun şi se aşează în întuneric, căzut pe gânduri. O va revedea… Ea îi va auzi opera… Va constata că are talent… Va aplauda! Probabil l-ar încuraja, apoi l-ar proteja, ar redeveni drăgălaşa şi zâmbitoarea lui binefăcătoare, creatura divină care i-ar călăuzi destinul. Ar sta de vorbă cu el în timp ce s-ar afla în înalta societate, purtând aceleaşi haine ca şi el şi având aceleaşi maniere. Dar el ar fi mai frumos ca ei, ar avea mai mult spirit şi Geneviève ar spune: „El e Philippe! Iată deci ce zăcea în el şi ce a ajuns!”

Oare cum i-ar vorbi? I-ar spune „domnule”, sau Philippe, ca altă dată? îl va recunoaşte travestit într-un bătrân, machiat ca un actor, cu riduri false şi perucă albă? Ar afla că este el până la sfârşitul piesei, dacă nu i s-ar spune numele actorului? Ce-ar fi să-l vadă intrând brusc, pe el, fostul paznic de vânătoare, îmbrăcat în haine de seară, arătând ca un gentilom! Dar oare era vorba despre ea? Da, era sigur de asta. Acum, îşi

amintea că numele de Portet era rostit adesea în conacul Peyralès.

Iar doliul era o altă dovadă. Geneviève era în doliu după tatăl ei, care murise cu niciun an în urmă. Da, ea era! Tânăra va fi martora succesului său! Era poet şi ea va afla acest lucru. Pentru asta se născuse, muncise, visase şi suferise atât de mult! Era în culmea fericirii!

La începutul piesei, Philippe trebuia să fie singur în scenă şi să joace rolul unui tată în vârstă, tiranic şi crud, care ulterior urma să se mai îmblânzească. Atunci când se ridică încet cortina, el se uită în sală cu inima bătându-i puternic în piept şi începu să-şi joace rolul cu o voce tremurată, spectatorii considerând că aşa trebuia rostit textul de către un bătrân senil. Totuşi, nu i se vedea faţa prea clar, scena nefiind luminată decât de o lampă. Nici măcar nu ştia dacă ea se afla într-adevăr în sală, dar atunci când intră în culise, nu vru să ceară informaţii despre acest subiect.

Abia atunci când intră în salon, îmbrăcat

elegant şi pieptănat, arătând bine pentru prima oară, se trezi faţă în faţă cu ea.

— Domnul Philippe Sauval, tânărul nostru poet… Vicontesă de Tr*ésigny*…

Prezentările erau făcute de domnul Portet.

— Domnul Philippe Sauval? Asta-i bună! Dar noi suntem cunoştinţe vechi. Imaginaţi-vă domnule Portet, că strămoşii noştri şi-au făcut servicii unii altora. Am copilărit împreună.

Ce fiinţă bună şi fermecătoare! Era şi acum o copilă, cu ochii mari şi nevinovaţi şi părul încreţit pe frunte. Lui Philippe i se păru că o vede ca pe vremea când era doar o fetiţă, îmbrăcată tot în doliu, dar după mama ei, alergând pe pajişte.

Dar agentul de bursă era foarte mirat. Emoţionat, tânărul corectă vorbele amabile ale doamnei de Tr*ésigny*.

— E o onoare pentru familia mea că se află de câteva secole în slujba marchizilor de Peyralès

Geneviève şi Philippe se aşezară unul lângă altul şi stătură de vorbă. El cu respect şi umilinţă, ameţit de fericire şi de mândrie. Ea, mirată,

şocată, curioasă. Trecând de la întrebări la amintiri, vorbindu-i despre pădurea lor bătrână, tatăl ei decedat, directorul şcolii, apoi despre Paris, poezie, teatru şi marea lui carieră literară.

— Trebuie să ţi se editeze şi să ţi se joace piesele, să te întâlneşti cu scriitori. Vino în strada Varennes, o să te prezint eu lor. Nu cunoşti vechiul palat? Nici măcar cum arată în exterior? O să te descurci tu. Acum nu mai e vesel, nu mai au loc petreceri… Bietul meu tată nu mai este… Domnule Philippe, n-o să-mi treacă niciodată durerea provocată de moartea tatălui meu. Nu voi mai iubi niciodată vreo fiinţă umană aşa cum l-am iubit pe tata.

El tresări. Cel pe care-l vedea şi acum prăbuşit pe pământul roşiatic, cel pe care-l luase de soţ fără să-l iubească, nici pe el nu-l iubea mai mult acum?

— Le-ai recunoscut pe contesă şi pe Bertrade? îl întrebă tânăra. Sunt tot timpul cu mine. La fel şi unchiul meu. Vicontele e şi acum pe mare…

El îngăimă ceva despre dificultăţile vieţii ofiţerilor de marină, despre exilul permanent al acestora… Ea întoarse capul cu un zâmbet forţat şi ironic pe buze. Apoi vorbiră despre Bertrade care, aflată la doi paşi de ei râdea zgomotos cu Maurice Portet.

— Verişoara mea nu s-a măritat încă. Socrul meu nici nu vrea să audă de o căsătorie cu cineva de un rang inferior şi din nefericire, cei din familia Tr*ésigny* stau cam prost la capitolul avere… În vremurile astea, se pune mereu accentul pe bani. Dar Bertrade nu e forţată de nimeni să aleagă pe cineva. Şi ca să fiu sinceră, cred că are perfectă dreptate.

Rămase câteva clipe tăcută, având întipărită pe faţa ei frumoasă o expresie extrem de serioasă. Philippe se uită la domnişoara de Tr*ésigny*. Tânăra se dezvoltase frumos, era înaltă şi bine făcută şi arăta mai femeie decât verişoara ei.

— Ah! Domnule Philippe! spuse deodată Geneviève privindu-l cu ochi strălucitori, ce fericit eşti! Poezia e atât de frumoasă! Ar fi atât de uşor

să aducem puţină poezie şi în vieţile noastre!

Philippe îşi spuse în sinea lui că într-adevăr era fericit, că nu se înşelase. Geneviève era cu adevărat fiinţa serioasă şi plină de idealuri pe care o cunoscuse dintotdeauna şi pe care o înţelesese. Acea perioadă de nebunie mondenă, acea căsătorie banală fusese doar o criză cauzată de influenţa doamnei de Tr*ésigny* şi de anturajul din Paris. Dar ce urmări avusese acea criză! Un lanţ nemilos care o făcuse să simtă că are vânătăi la mâini. Biata copilă! Ei bine, îşi va dedica întregul lui talent poetic consolării ei. Va compune cântece frumoase care să-i aline pentru totdeauna sufletul rănit. Însă dat fiind că se născuse pe o scară socială prea joasă, nu i se putea dedica pe faţă. Atingerea aripii poeziei lui se va produce de la distanţă. Între ei va exista o legătură admirabilă. Îi va dărui orice va dori Va juca pentru ea rolul naturii, al dragostei şi al lui Dumnezeu.

— De ce stă pe băncuţă vicontesă? îl întrebă veselă Blanche Portet.

— Poftim?… Ah! Scuzaţi-mă… Aţi spus ceva,

domnişoară?

Nu observase că se organizaseră nişte jocuri de societate. Fata repetă întrebarea numindu-l „tată denaturat”, ca în piesa de teatru.

Curând, vicontesă reveni din sala pentru fumători unde se ascunsese, se aşeză în mijlocul cercului de tineri şi începu să asculte ce se spusese despre ea cât lipsise. Fu mai mult lăudată decât criticată. Geneviève protestă la fiecare frază rostită de Blanche, intrând în jocul lor şi râzând cu poftă. Philippe pur şi simplu n-o mai recunoştea şi deşi i se părea că tânăra avea un farmec nebun, se simţea stânjenit şi era supărat să vadă că Geneviève se schimbase atât de repede de la un minut la altul.

— Domnul Maurice e cel care a spus că inima mea a fost şlefuită dintr-un diamant. Asta înseamnă că e foarte dură, nu-i aşa? Uiţi însă că diamantul nu e decât cărbune, o substanţă inflamabilă folosită drept combustibil.

— Doamnă, îi răspunse Maurice pe un ton prefăcut, nu mă refeream decât la transparenţă,

claritate şi valoare... Cum de mi-aţi ghicit gândurile?

— Pentru că n-ai putut să mai rosteşti şi celelalte fraze, care probabil erau prea răutăcioase sau prea favorabile.

Aşadar ea a încercat să-i ghicească lui Maurice gândurile. Oare de ce? se întrebă Philippe. De unde până unde atâta cochetărie faţă de el?

Acum, ea îl dădea afară în glumă şi cuprinsă de entuziasmul general, îi spuse pe numele mic.

— Pleacă, Maurice. Stai pe băncuţă. Acum, vom putea să spunem cu adevărat ce gândim despre tine

Atunci însă când, ceva mai târziu, ea se aşează lângă nişte persoane mai în vârstă, îşi recapătă aerul gânditor, care-i plăcea cel mai mult lui Philippe.

Capitolul 9

— Antoinette, fii bună şi vino te rog până aici,

spuse domnişoara Clotilde deschizând o uşă.

— Ce s-a întâmplat, draga mea? spuse aceasta dând fuga la ea.

— Închide uşa, draga mea. Ia uite, ce părere ai despre asta?

Corespondenţa chiriaşilor era întinsă pe muşamaua galbenă de pe masa lungă din sufragerie. Erau acolo scrisori şi ziare, aşezate în ordine, ca pentru o inspecţie. Dar domnişoara Clotilde, care învăţase să le cunoască forma, timbrele, scrisul şi parfumul, scoase din rând una sosită de curând, a cărei prezenţă o emoţionase.

— Uită-te cu atenţie la ea, îi spuse ea surorii ei.

Era un plic mic din hârtie albă pe care era scrisă adresa lui Philippe Sauval cu litere alungite şi fine, în stil englezesc. Când o întoarse, văzu pe spate în loc de ştampilă, o coroană neagră cu nouă perle de jur-împrejur.

Antoinette şi Clotilde începură să facă fel de fel de presupuneri, dar, neajungând la nicio concluzie, se hotărâră să ducă scrisoarea în

camera tânărului.

Atunci când Philippe intră în cameră şi o văzu, se simţi în al nouălea cer. O aştepta şi nu îndrăznea să creadă că va veni vreodată. De când o reîntâlnise pe Geneviève, care-l primise acasă la ea, stătuseră adesea îndelung de vorbă şi nu mai trăia decât pentru ea. Adoraţia de la distanţă se transformase în veneraţie. Se gândea atât de mult la ea, încât încetase să mai scrie versuri.

Ea voise să-i vadă manuscrisele şi ei i le dusese pe toate. Geneviève îi spusese că după ce le va termina de citit, îi va scrie.

— Or să te plictisească, îi răspunsese tânărul. Dar sper că o să-mi spui părerea ta sinceră.

— Părerea mea nu contează prea mult, aşa că o să mi-o spun.

— Îţi mulţumesc. Nu-mi pasă decât de ce gândeşti tu. Dacă n-o să găseşti nimic de valoare în paginile astea, o să cred că m-am înşelat, le voi arunca în foc şi nu voi mai scrie niciodată.

— Dar asta e nebunie curată! Mă faci să-mi asum o responsabilitate prea mare…! De fapt, eşti

sigur de ce o să spun… Mai întâi, eşti sigur pe tine şi apoi ştii foarte bine cât de mult îţi apreciez talentul. Pe undeva, ai dreptate când afirmi că dacă n-o să te înţeleg eu, nu te vor înţelege nici alţii.

— Nu vorbi aşa. Te implor să fii necruţătoare. Vreau să fac ceva măreţ în viaţă, sau nimic. O să-ţi mulţumesc dacă o să mă împiedici să fiu mediocru.

Aşadar dimineaţa, îmbrăcată numai în capot de casă, ea se aşezase în micul ei salon, în faţa unui birou din lemn de trandafir, pe care deschidea manuscrisele lui Philippe Sauval. Lua un creion, făcea notiţe pe margini, cruci, consemnând propriile ei idei din când în când. Se oprea adesea şi se uita gânditoare la focul din şemineu. Apoi se lăsa absorbită de bucuria gândurilor înălţătoare, a rimelor sonore de rolul ei de protector şi sfătuitor, de apriga tentaţie a unei iubiri sublime şi imposibile, de toate acele sentimente care o trezeau la viaţă, o reinventau.

După ce sublinie cratimele, acoladele şi

semnele de exclamaţie din versurile albe ale poetului, îi scrise acestuia precizând ora la care avea plăcerea să-l primească, făcându-l să spere că se va bucura de o părere dintre cele mai favorabile.

Philippe trebuia să se afle în strada Varennes a doua zi pe la ora unu. Pentru asta, era nevoit să se învoiască de la domnul Gastre, unde era angajat ca secretar de dimineaţa până seara. Pretextă că are de rezolvat o problemă de familie şi, în ciuda aerului rece al avocatului care nu-şi vedea capul de treabă, o şterse repede, în culmea fericirii, deoarece urma să se afle în preajma ei, după două săptămâni, în salonul ei cochet.

Alergă să ia masa de prânz în strada Parma, mâncă pe nemestecate, neobservând că mânca friptură de raţă, spre uimirea domnişoarelor Meriquier, mândre că-i ofereau o asemenea delicatesă.

La Domul Invalizilor bătea de ora unu atunci când lovi cu ciocănelul în poarta palatului de Peyralès. Portarul îl recunoscu şi-l anunţă sunând

din clopoţel. Un servitor îşi făcu apariţia şi-l conduse la primul etaj.

În micul salon, Geneviève stătea cu spatele la uşă. Punea în ordine caietele groase de dictando acoperite cu rânduri regulate. Ea tresări şi sări în picioare.

— În sfârşit, ai apărut, domnule poet!

Şi în timp ce servitorul închidea uşa, ea se» apropie de el, îl luă de ambele mâini şi-l privi drept în ochi.

— E frumos, e foarte frumos, spuse ea.

Genele tânărului se umeziră de emoţie. Se simţi cuprins de o tulburare intensă şi se apropie de masă. Când zări mâzgălelile vicontesei, redeveni stăpân pe el.

— Văd totuşi că ai foarte multe notiţe pe margine.

— Dar acelea nu sunt corecturi... Nu mi-aş permite să fac aşa ceva. Sunt numai nişte idei ale mele, care nu ştiu dacă-ţi vor servi la ceva. Mi-au venit în minte în timp ce citeam. M-a amuzat să ţi le fac cunoscute, să vezi puţin din ceea ce simt eu,

deoarece tu mi-ai pus pe tavă în versurile tale tot sufletul tău. O să-ţi fie foarte uşor să le ştergi. Te-ai supărat pe mine?

Să fie supărat pe ea? Şi-ar fi dorit mai degrabă să-i vorbească stând în genunchi.

Deodată, ea bătu din palme şi, cu faţa strălucind de bucurie, îi împărtăşi un plan la care se gândise. Voia să stea de vorbă cu el îndelung, dar nu aici, la palat, unde locuiau rudele ei. Era o după-amiază frumoasă şi trebuia să facă o vizită în cartierul Saint-Germain, aşa că-l invită s-o însoţească.

Ea plecă după el cu trăsura şi se întâlniră amândoi la gară. Era îmbrăcată într-o rochie din stofă închisă la culoare, cu guler din catifea, pe cap avea o pălărie cu pană de fazan, o voaletă îi acoperea pe jumătate faţa, în mâini purta mănuşi lungi, trase peste manşete şi o umbrelă cu mâner din baga. Traversă emoţionată sala de aşteptare în care până şi oamenii foarte grăbiţi întorceau capul după ea.

Philippe alergă în întâmpinarea ei. Geneviève

îl prinse de braţ şi-i spuse:

— Am luat bilete… Dar să urcăm în vagon… Dacă aş fi văzută aici!… Oare oamenii vor crede că vom face doar o escapadă într-un vis, într-un poem?

— Nici nu se poate bănui cât respect poate inspira o femeie! spuse Philippe cu convingere.

— Ah, amice! Cât de nobil şi de bun eşti! Ştii oare că în loc să fiu îngrijorată, să simt vreo remuşcare, dimpotrivă, sunt mândră de ceea ce fac acum?

În compartimentul de clasa întâi, unde se instalară, nu erau singuri. Vorbiră în şoaptă despre poeziile lui Philippe, apoi priviră peisajul care se derula prin faţa ochilor lor. La Pecq, rămaseră singuri. Ochii li se întâlniră. Nu mai ştiau cum să continue discuţia începută ceva mai devreme. Atunci, Philippe scoase din buzunar un ziar, citi cu voce tare câteva pasaje dintr-un articol de critică literară. Geneviève îl asculta iţindu-şi faţa între foaia de hârtie tipărită şi umărul lui. Din când în când, ridica ochii spre el ca să se uite la

privirea lui serioasă şi intensă şi la mişcarea hotărâtă a buzelor lui cărnoase. În sfârşit, ajunseră la destinaţie şi Philippe şifonă ziarul pe care-l închise brusc. Geneviève era nerăbdătoare să ajungă în pădure.

Curând, aleile lungi care pătrundeau prin verdele-crud al copacilor se aşternură dinaintea lor. Geneviève şi Philippe culeseră violete şi margarete şi făcură nişte bucheţele. Apoi, lăsându-se fermecaţi de eterna forţă a întineririi naturii, cele două fiinţe renunţară la convenienţe, se purtau simplu şi firesc şi pentru o clipă fură perfect puri. În colţul acela de pădure nu mai exista vreo vicontesă sau un biet amărât şi niciun poet naiv şi o femeie de lume. Nu mai erau decât doi copii care culegeau flori. Atunci când se simţiră obosiţi, se aşezară pe un trunchi de copac prăbuşit la pământ.

Geneviève, cu obrajii îmbujoraţi şi cu un aer vesel, îşi împrăştie florile pe genunchi. Pe când se apleca asupra lor şi le aduna cu vârful degetelor înmănuşate, Philippe fu primul care o readuse cu

picioarele pe pământ.

— Dar parcă spuneai că ai treabă în Saint-Germain. Tare mi-e teamă că ne aflăm departe de acel cartier.

— Treaba mea pentru azi era să culeg multe violete şi să te anunţ că eşti un mare poet.

Ridică ochii spre el, scutură din cap şi râse din nou. Şi cum el nu ştia ce să-i răspundă, fiind emoţionat la culme, ea adăugă pe un ton foarte serios:

— Uite ce e, Philippe. Eu era gata-gata să mor. Da, să mor… Pierderea tatălui meu, tristeţea, plictiseala, dezgustul faţă de oameni, singurătatea îngrozitoare… Toate astea mă făceau să mă gândesc la moarte. Mi s-a spus că sunt foarte inteligentă şi simt că am un suflet, dar aceste calităţi erau goale de conţinut. Tu ai adus celui dintâi, poezia ta minunată şi celeilalte nobila ta prietenie… Tu îmi dăruieşti tot ce-mi doream mai mult. M-ai făcut să renasc. Niciodată n-am fost mai fericită ca în dimineaţa asta…

— Dar tu ştii ce însemni pentru mine? Ce ai

fost întotdeauna? Nu, nu pot să-ţi spun!… Ai fost însăşi poezia mea, sursa mea de inspiraţie, totul!

— Am fost?… Cum aşa, vorbeşti deja de trecut?

El nu-i răspunse, temându-se să nu spună prea mult. De jur-împrejurul lor se întindea pădurea întunecată, tăcută şi nemişcată, aflată parcă în aşteptare.

— Am putea zice că suntem la Peyralès, spuse Geneviève.

Atunci, vorbiră despre copilăria lor. Satul şi şcoala, împărţirea premiilor, lecţiile luate împreună şi lupul ucis iarna de Philippe, banca rustică şi păunii ei, boala gravă care fusese cât pe-aci s-o ucidă de mică, dar de care nici nu-i era prea teamă. Nu voia să trăiască decât de dragul tatălui ei. Şi acum, se dusese şi el dintre cei vii! Tânăra plânse, se revoltă împotriva diferenţelor de poziţie socială. Dar fără să sfideze societatea în care trăise, va şti să se situeze deasupra ei. De acum încolo, va manifesta cel mai mare interes faţă de lucrările lui Philippe, punând cel mai mare

preţ pe prietenia lor.

Şi tânărul plângea, o admira, o adora… Acum, când ea însăşi îi cerea să îndeplinească acel rol pe care şi-l dorise atât de mult, acesta i se părea extrem de greu! Nu contează!… Îşi va ascunde iubirea faţă de ea. Ar fi fost un ticălos dacă i-ar fi răspuns printr-o figură la semnul ei de încredere. Da, va fi poetul şi prietenul ei, deşi ea nu va şti niciodată ce preţ va trebui să plătească pentru asta. El îi jură că aşa va face şi ea tăcu, privindu-l îndelung şi uşor mirată.

Porniră repede înapoi spre gară, ca să nu piardă trenul pe care voiau să-l ia. La un moment dat, se prinseră de mână ca s-o ia la goană de-a lungul potecilor. Geneviève se împiedică de o creangă şi Philippe, în timp ce o sprijinea, exclamă fără să vrea:

— Ah! Scumpă prietenă!

Ea puse pe talia ei mâna pe care tânărul i-o întindea şi spuse cu un zâmbet tulburător.

— Aşa rămâne. Să-mi spui mereu în felul acesta.

Când ajunseră la gara Saint-Lazare, se despărţiră. Vicontesă îi spusese vizitiului său să vină s-o ia şi ei recunoscură trăsura care oprise sub arcade. Îşi dădură mâna. Ea coborî scările, urcă în trăsură şi un valet închise portiera acesteia. Caii porniră imediat. El se uită cum dispare în mulţime acel echipaj luxos, dar care i se părea prea banal şi vulgar ca să fie demn s-o ducă pe iubita lui. Oare de ce nu era şi ea un copil al pădurilor, ca el? Ce mult s-ar fi putut iubi! Ce fericiţi ar fi fost!

Dar între ei exista o prăpastie uriaşă!... Întreaga bucurie a acelei zile fericite păru să se risipească în momentul în care trăsura dispăru brusc printre platanii de pe strada Tronchet.

Philippe Sauval simţi că i se umezesc ochii. I se făcu ruşine. Când îşi coborî pleoapele ca să-şi stăpânească lacrimile, văzu că are mâinile pline de violete. Ieşi din gară şi se îndreptă spre casă. Merse repede, deoarece era târziu şi probabil cina luase sfârşit la domnişoarele Meriquier.

Slujnica îi spuse tânărului că mâncarea era

caldă încă şi că va fi servit îndată. Intră în camera lui ca să-şi lase pălăria, dar mai înainte se ocupă de flori. Printre bibelourile lui de copil se găsea întâmplător o casetă japoneză din lemn preţios, în care puse bucheţelele. Ezită însă înainte să închidă capacul care urma să le sufoce Fu cuprins de o milă superstiţioasă de genul aceleia care apare repede, ca un fel de nelinişte, la cei care suferă din anumite cauze, sau le e teamă să nu sufere.

— Bietele floricele, şopti el, parcă le-aş fi pus într-un sicriu... Muriţi... Muriţi în timp ce se revolta împotriva emoţiei care-l cuprinsese, se aplecă să le sărute, dar bătu cineva la uşă şi el dădu fuga în hol.

Domnişoarele Meriquier se purtară cam rece cu el. Întârziase foarte mult şi nu le dăduse nicio explicaţie! Maurice Portet citea cu voce tare un fapt divers dintr-un ziar, povestirea unui naufragiu cumplit. Probabil ceilalţi chiriaşi se duseseră deja în salon, dar el, ca un copil răsfăţat ce era, îşi răsucise o ţigară şi stătea la taclale cu

domnişoarele bătrâne înainte de a pleca acasă.

— Deci, au murit cu toţii? Mi se face pielea de găină, zău aşa, exclamă domnişoara Clotilde.

— Dar şi marinarii aceia au fost neglijenţi! auzi tu, să dea cu fundul vasului prin stâncile de sub el... Nu s-ar fi întâmplat aşa ceva dacă ar fi stat mereu cu sonda în mână!

— Vii cu mine la Long Champs? îl întrebă Maurice, dând buzna într-o dimineaţă în camera prietenului său, pe la ora zece.

Maurice devenise într-adevăr foarte parizian, dar în ciuda hainelor comandate la un croitor la modă, avea totuşi un aspect cam greoi. Călare pe cal sau în trăsură, arăta superb. Privirile pe care le vedea în cursul plimbărilor lui începuseră să-i cam afecteze gândirea sănătoasă de până atunci. Când era bine dispus sau pilit, râdea adesea de el însuşi!

— Hai, vino! insistă el. Dacă vrei, te iau după masa de prânz.

— Nu, spuse Philippe. Eşti drăguţ că mi-ai făcut o asemenea propunere... dar cred că

prezenţa mea o să te plictisească. De o vreme, nu sunt prea vesel.

— Ăsta e un motiv în plus să încerci să te distrezi… Ce naiba ai? Te-a părăsit muza? Hai, mărturiseşte, drăgălaşă salcie plângătoare.

— Ei bine, ştii că am fost la directorul acela de teatru cu o scrisoare de la domnul conte de Tr*ésigny*, ca să-mi servească drept recomandare…

— Ca să-i prezinţi piesa pe care am jucat-o noi?

— Nu, nu pe aceea, ci alta, mai mare.

— Şi?

— Directorul o s-o citească şi o să-şi formeze o părere despre ea. Trebuie să-mi dea un răspuns peste cincisprezece zile.

— Şi ce e atât de rău în asta?

— Nimic, dar stau ca pe ace.

Maurice îl bătu pe umăr.

— Să fim serioşi, amice! Asta e o copilărie! Piesa ta trebuie să fie bună. O să primeşti un răspuns favorabil.

Şi în timp ce Philippe clătina din cap spunând

că nu avea încredere în el însuşi, Maurice continuă:

— Dar ăsta nu e un motiv să te închizi în turnul tău de fildeş. Dimpotrivă, trebuie să-ţi ocupi timpul cu ceva. Astăzi cumpărăturile vor fi foarte interesante. În plus, e şi o ocazie bună să te vezi cu familia Tr*ésigny*, care întreabă mereu de tine.

— Cum? Familia Tr*ésigny*… La cumpărături?

Maurice îi explică pe îndelete că era vorba despre o acţiune pusă la cale dinainte, împreună cu mătuşa şi verişoarele sale.

— Sunt sigur că vor să mă determine să mă însor cu Bertrade, adăugă el cu un aer ţanţoş.

Philippe îl întrebă dacă îi plăcea de ea.

— Păi… Da, cam aşa ceva… Nu atât de mult ca de verişoara lor, dar că veni vorba de ea, pot să spun că îl compătimesc pe soţul ei… Stă mereu departe, pe mare.

— Ce vrei să spui? spuse tânărul poet, albindu-se la faţă.

— Ei, ştii tu… O femeie de douăzeci de ani, de o asemenea frumuseţe… plină de viaţă…

— Taci din gură… Tu n-o cunoşti.

— Nu, din nefericire, spuse Maurice, începând să se învârtă prin încăpere fluierând o melodie.

Philippe rămăsese cu coatele sprijinite de masă, cu părul ciufulit şi se uita la tânărul atât de elegant şi bogat, cu o viaţă uşoară, care înota în fericire ca peştele în apă. Îi părea extrem de frumos, cu părul lui roşcat scurt şi ondulat şi mustaţa răsucită. Credea că e inteligent, sincer, îndrăzneţ şi îşi spunea că de fapt poate Maurice avea toate motivele să dispreţuiască poezia. Ce se alesese de el însuşi, cu hainele lui vechi de anul trecut, visele ciudate şi sacoul lui uzat prin birourile unui avocat?

— Bine, fie! spuse el scuturând brusc din cap. Sunt un mare idiot! Vino să mă iei după masa de prânz. O să-mi facă plăcere.

— Pe curând! strigă Maurice, foarte fericit.

Ajunseră destul de repede la hipodrom. Trăsura se opri pe marginea pistei, în primul rând, şi cei doi tineri îi studiau pe cei care soseau.

Maurice critica femeile şi caii folosind aceleaşi expresii puţin măgulitoare. Philippe, căruia i se părea ridicol că suferă din cauza acestor comentarii, gândindu-se de fiecare dată la vicontesă ca şi cum vreo jignire i-ar fi fost adresată ei, încercă totuşi să-i cânte-n strună, glumind pe acelaşi ton. Dar adesea fraza începută se oprea brusc şi se termina cu un vers şchiop.

— Deschide ochii, spunea Maurice. Trebuie să vezi lucrurile aşa cum sunt în realitate.

— Sunt aşa, pentru că toţi vă complăceţi în situaţia asta. Să zicem că eu mă înşel şi că-mi petrec viaţa visând… Dacă acest vis mă încântă şi dacă îi place şi măcar unui singur suflet în afară de al meu, acesta valorează mai mult decât toate faptele banale ale realităţii tale.

Maurice Portet izbucni în râs. Niciodată Philippe nu-i spusese atât de multe. Îi mărturisi că nu-şi închipuise că prietenul lui gândea chiar în halul acela… Râdea şi poetul, molipsindu-se de veselia celuilalt, simţind că e bine să mai uite de griji şi de permanentele lui frământări şi îndoieli,

în lumina blândă a acelei după-amiezi de sărbătoare în mijlocul hipodromului fremătând de oameni, a rochiilor superbe şi a agitaţiei trăsurilor.

Prima cursă nu fu interesantă. După ce se termină, Maurice se duse la locul unde se cântăreau caii. Philippe coborî din birjă ca să-şi mai dezmorţească picioarele. Aproape imediat văzu sosind familia Portet, împreună cu vicontesă de Tr*ésigny* şi domnişoara de Tr*ésigny*, în două trăsuri. Geneviève venise în propria ei caleaşcă, având pe portieră pictat blazonul său nobiliar. Agentul de bursă stătea în stânga ei şi Bertrade Portet pe strapontină. Domnişoara de Tr*ésigny* călătorea lângă doamna Portet, într-o trăsură deschisă.

Philippe, care se amestecase în mulţime, putu s-o admire pe îndelete înainte să fie zărit de cineva. Fireşte că privirea i se fixă asupra aceleia care, în secret, se legase de el prin nişte fire misterioase şi plăcute… dar în acelaşi timp atât de copleşitoare! N-o mai revăzuse după întâlnirea de la Saint-Germain. Atunci când se dusese să-şi ia

manuscrisele înapoi, deşi alesese cu multă atenţie ora, ea nu era acasă.

Vicontesă nu mai purta doliu. Îmbrăcată cum era într-o rochie în tonuri aurii şi albastru-deschis, pălărie de fetru cu pene, parcă ar fi descins dintr-un portret istoric din secolul al şaisprezecelea. Avea sprâncenele negre, obrajii îmbujoraţi că ai unui copil şi o gură mică şi foarte roşie. Arăta extraordinar.

Trăsurile se apropiară şi găsiră cu greu un loc bun. Apoi, doamnele trecură în revistă echipajele. Berthe îi arătă vicontesei birja vărului său căptuşită cu postav alb şi goală, cu valetul stând lângă cal. Doamna de Tr*ésigny* duse repede lornionul la ochi, astfel că Philippe nu fu sigur dacă tânăra roşise sau nu.

Când se întoarse Maurice, tânărul se duse la el.

— Doamnele sunt deja aici, îi spuse el.

— Ai vorbit cu ele?

— Nu încă. Te-am aşteptat pe tine.

Se duseră şi se aşezară în dreptul portierelor.

După ce o salută pe vicontesă, Maurice rămase lângă roata caleştii şi-i făcu curte lui Bertrade. Îi spusese numele cailor, puse pariu cu ea şi-i aduse un program pe care făcu nişte semne cu creionul. Geneviève stătea de vorbă cu Philippe şi-l întrebă cum decursese întâlnirea cu directorul de teatru. Domnul Portet se amestecă şi el în vorbă.

Atunci, tânăra rămase tăcută o vreme privind atentă în faţă, spre cealaltă trăsură.

— Unchiule, vii la cântarul cailor?

— Da, e o idee foarte bună. Numai că eu nu mă prea pricep la chestii de astea, pentru că nu pariez.

Coborî, urmat de fiica lui, Berthe. Se plictisise să tot asculte discursul serios al lui Sauval. Curând, fu văzută cocoţată pe scaunul caleştii. Bertrade urcă şi ea lângă ea. Ce bine era acolo sus! Nu pierdeau niciun metru din cursă!

— Urcă şi tu, îi spuse doamna de Tr*ésigny* lui Philippe. Am putea să stăm un pic de vorbă.

El se aşeză fericit lângă ea. Tânăra îi spuse că se gândise mult la el, îi povesti ce făcuse de

când nu se mai văzuseră. Îl compătimea că are o viaţă plictisitoare şi-i spuse că lucra la un plan prin care să-l răpească din nou, ca data trecută şi să pornească într-o expediţie plină de neprevăzut.

— Ah, ce amabilă sunteţi! spuse el. Asta o să-mi dea bucurie şi curaj pentru multă vreme de acum înainte!

Stabiliră o dată şi o oră, apoi rămaseră tăcuţi şi plini de emoţie, privind la ceea ce se întâmpla în jurul lor.

— Vă distrează ce vedeţi, doamnă? continuă Philippe după o vreme.

— Nu prea… Dar mă bucur că te-am întâlnit aici… Uite că se întoarce Maurice Portet. El de exemplu se distrează foarte bine. Parcă nu l-ar interesa decât caii. Sunt sigură însă că poate mai mult de atât.

— E un băiat foarte bun, foarte inteligent şi generos, exclamă Philippe cu afecţiune în glas.

Apoi îi cedă locul domnului Portet şi cei doi tineri urcară din nou în birjă. Maurice, cu ochii la tunicile dungate ale jocheilor, se agita, striga şi-i

aplauda pe învingători. Philippe încerca să facă şi el la fel, dar atenţia îi era mereu distrasă fără să vrea de femeia aceea adorabilă, cea mai frumoasă, cea mai spirituală şi cea mai elegantă din mulţime şi care-i promisese lui, tocmai lui, o întâlnire. Ea, care ar fi putut obţine iubirea oricărui bărbat, preţuia numai prietenia lui…

Iubire, prietenie!… Sărmanul visător se lăsa cuprins de înflăcărare bazându-se pe o himeră, aşa cum recunoştea singur. Nu mai vedea tribunele înţesate până la acoperiş, echipajele aliniate, pâlcurile de cai care făceau o cursă nebună. Nu auzea strigătele, şuieratul cravaşelor, tot acel vacarm exaltat şi luxos. Măcar dacă ar fi privit-o mai bine! Dacă i-ar fi văzut buclele spălate cu borax, făcute cu fierul, aranjate o oră de către cameristă, linia sprâncenelor trasă cu creionul, îmbrăcămintea excentrică, privirile pline de admiraţie mută ale tuturor celor din tribune! Dar el n-o vedea aşa. Poate că cea pe care o vedea era doar Geneviève de Peyralès, fetiţa muribundă care-i citise primele versuri.

Cea de-a doua întâlnire a lor avu drept martori grădina Luxembourg şi fântâna Medici, unde la umbra răcoroasă a platanilor, în clipocitul apei, se află doi iubiţi îmbrăţişaţi pândiţi de un ciclop. Geneviève îl rugă pe Philippe să-i explice mitul în cauză. Povestirea lui o emoţionă şi în timp ce se depărtau, ea suspină.

Vizitară galeriile muzeului, dar nu zăboviră prea mult, de teamă”, 1 să nu se întâlnească din întâmplare cu oameni cunoscuţi. O luară pe strada Soufflot, intrară în Pantheon şi se opriră gânditori în faţa coloanelor lui Puvis de Cheavannes care făceau să dispară zidurile, lărgeau biserica, deschizând în faţa lor orizonturi mistice îndepărtate.

După aceea, statură de vorbă în şoaptă în biserica Saint-Etiennedu-Mont, întunecoasă şi pustie. Se ţineau de braţ, se lipeau unul de altul şi atunci când îşi vorbeau, ochii lor păreau mai mari şi mai întunecaţi. Buzele aproape li se atingeau.

— Cât este de interesant! Câte lucruri m-ai învăţat, prietene! spuse Geneviève după ce ieşiră

afară.

— Nu cunoşti deloc acest cartier?

— Nu, absolut deloc.

— E foarte ciudat, dar nu îndrăznesc să te duc mai departe prin labirintul acesta de străzi întunecoase. O să ţi se facă frică.

— Ba da, ba da! Să mergem! îmi face o mare plăcere să văd din nou… Mai ales vechiul Paris.

— Pătrundem acum în domeniul istoriei. O să ne întoarcem cu câteva secole înapoi. Ai auzit de palatul Colbert?

— Da, bineînţeles.

El o conduse în acel loc. Fuseseră construite aici ateliere, înconjurate de nişte cocioabe, dar ici şi colo descopereau câte o faţadă cu ferestre împodobite cu sculpturi colorate în verde. Urcară pe o scară cu trepte joase şi balustradă din metal lucrat cu mare măiestrie. Într-o curte, văzură o coţofană uriaşă care-şi răsfira penele la soare pe un pervaz de piatră.

Philippe avusese dreptate. Era un cartier ciudat. Ajunseră în cele din urmă pe cheiul Senei

şi salutară apariţia catedralei Notre-Dame.

— Notre-Dame din Paris, şopti tânărul. O catedrală şi o carte. De o parte o întreagă lume, de cealaltă un scriitor. E sanctuar! Şi ce poet!

Geneviève plânse de milă personajului Claude Frollo.

— Cum adică? exclamă Philippe. N-o simpatizezi pe Esmeralda, biata ţigăncuşă?

El însă îl admira pe Quasimodo, considerându-l pe poet un monstru sălbatic şi senzual.

— Nu e iubirea lui Apollo de o mie de ori mai frumoasă decât capriciul insolent al prostovanului de Quasimodo?

Philippe era uluit. Cu ce înflăcărare vorbea! Ce bine înţelegea ea iubirea! Dar ce ştia ea despre asta?

— Quasimodo n-o iubea mai puţin decât Frollo, spuse el. El însă a tăcut. A salvat-o pe cea pe care o iubea, pe când arhidiaconul a trimis-o la pierzanie.

— Nu, Quasimodo n-a tăcut. Adu-ţi aminte de

cântec, de florile lui… Crezi că e posibil ca cineva să tacă în aceste condiţii?

— Da, ca să-i asigure liniştea şi să păzească onoarea celei pe care o iubeşte.

Discuţia încetă brusc. Geneviève se simţea obosită după atâta mers pe jos. În plus, nu se putea întoarce în Parisul ei la braţul lui Philippe Sauval. Chemă o birjă. Îşi luară rămas-bun pe trotuarul cheiului, în apropierea tarabei unui vânzător de cărţi. Se ţinură de mână câteva clipe.

— La revedere, spuse în cele din urmă Geneviève. Pe curând. Luăm cu noi acasă încă o amintire, câteva ore smulse de la viaţă… O să te gândeşti cândva la aceste clipe, nu-i aşa?

El îi răspunse numai din priviri.

— Rămas-bun, Philippe, dragă prietene.

— Rămas-bun, doamnă, şi îţi mulţumesc mult de tot.

Birja se depărtă şi, în timp ce el se uita după ea, ferestruica din spatele acesteia se lumină şi văzu doi ochi zâmbitori care voiau să-l mai zărească încă o dată.

După ce se întoarse acasă, găsi un bilet de la directorul de teatru, prin care-l ruga destul de politicos să treacă a doua zi pe la el, pentru că avea ceva de discutat cu el.

Din mesaj răzbătea o anumită grabă a expeditorului, prevestind un succes. Acesta era într-adevăr un sfârşit potrivit pentru o zi atât de frumoasă. O să fie mândru să-şi anunţe victoria la viitoarea întâlnire cu Geneviève!

Capitolul 10

— Domnul director e ocupat. Sunteţi amabil să aşteptaţi puţin?

Philippe se aşează pe o banchetă într-o încăpere de la mezanin cu tavanul jos, luminată de nişte ferestre cu arcade, pe care tavanul le tăia în două. Omul care-i răspunsese se aşează din nou în faţa unui mic birou la care ar fi fost normal să scrie, dar acesta îşi petrecu timpul morfolind pana şi privind pe fereastră.

Câteva persoane aşteptau deja: un om din

popor cu un aer posac, un bătrân zdrenţăros, ţinând pe genunchi un sul de hârtie pe care-l fixa cu o privire plictisită şi o femeie, probabil actriţă, îmbrăcată într-un talmeş-balmeş de zdrenţe negre, lipsit de orice formă. Înfăţişarea jalnică a acelor fiinţe îl indispunea pe Philippe. El venise cu autobuzul, pe o ploaie torenţială, dând peste tot de feţe crispate şi obosite, cu expresii speriate de oameni aflaţi în întârziere, umbrele ude şi haine murdare. Se simţea parcă impregnat de scârba pe care i-o stârnea mereu hidoşenia vieţii de zi cu zi.

Uşa biroului se deschise şi apăru directorul care condusese pe cineva la ieşire. Aruncă o privire asupra persoanelor care se aflau acolo, apoi îi făcu semn lui Philippe să intre. Nu-l urmă însă pe tânăr şi rămase mult timp în sala de aşteptare, pentru a-i da afară pe ceilalţi. Vorbea tare, punând întrebări scurte şi repezite, care li se păreau îngrozitoare celor care-l ascultau. Philippe auzea totul, dar nu era atent la sensul frazelor lui. Zărise manuscrisul lui pe biroul plin de broşuri şi caiete. Trecură câteva minute.

În sfârşit, directorul îşi făcu apariţia. Sauval se ridică în picioare, dar nu fu îndemnat să se aşeze la loc. Cu un aer grăbit, individul dădu ocol biroului uriaş, luă manuscrisul şi-şi trecu degetul prin dreptul teancului de file. Deodată, toate foile defilară cu zgomot prin faţa lui Sauval.

— Ei bine, domnule, ţi-am citit eu însumi piesa. Există în ea lucruri foarte bune... E evident că nu e lucrarea unui începător. Nu putem însă s-o jucăm aşa cum se prezintă acum Nu. Conţine multe naivităţi şi lungimi. Trebuie să fie modificată.

— Dar e foarte proastă? Pentru că în cazul acesta, n-o să mai fac nicio încercare... Nu mă mai simt în stare să fac ceva mai bun de atât.

— Doamne fereşte, nu, nu! îţi repet că sunt şi lucruri bune în ea Eşti foarte tânăr. Ai toată viaţa înainte, dar trebuie să munceşti mai mult. Citeşte-i pe autorii noştri.

— Dar versurile în sine?

— Versurile nu sunt rele, sunt bine scrise, au cursivitate, dar sunt prea multe. Totul e prea

greoi, nu circulă aerul prin ele… În plus există nişte pasaje…

O mişcare a limbii cu care termină fraza indica faptul că acele fragmente nu aveau nicio valoare.

— Ai nişte tirade despre religie, de exemplu. E adevărat, prietene, că ai dreptul să ai o opinie. Te priveşte dacă o păstrezi sau renunţi la ea. Ar trebui să mai aştepţi însă puţin ca să capeţi oarecare prestigiu ca scriitor înainte să critici atât de aspru vremurile în care trăieşti. N-o să ai succes apărând nişte cauze pierdute. Ar fi mai bine dacă o să devii campionul acelora care încă n-au fost câştigate.

— Nu pot să apăr decât cauzele în care cred.

— Nu trebuie să aperi absolut nimic, ce dracu'! Ai ratat toată piesa! Acţiunea mergea foarte bine şi dacă ai fi conceput o operă mai literară şi mai puţin moralizatoare, ai fi avut şanse să ai succes. Acum însă, trebuie s-o scurtezi, s-o modifici!

— Mai degrabă aş încerca să scriu alta, spuse

tânărul pe un ton atât de descurajat, încât directorul, mirat, îi zâmbi.

— N-ai decât. Îţi urez succes. Eşti un om cu adevărat talentat, dar citeşte. Citeşte-i pe Augier, pe Dumas… Pune-te la curent cu teatrul modern. La revedere.

Îi întinse mâna şi-i dădu manuscrisul, pe care Philippe îl luă acasă aşa cum era, fără coperţi, ascunzând titlul acestuia la piept şi aplecând umbrela ca să-l apere de ploaie.

Îl lăsă acasă, aruncându-l pe masă şi dădu fuga să se apuce de lucru la cabinetul domnului de Gastre, unde ajunse foarte târziu.

Avocatul îl luă deoparte, îl certă, şi-i spuse că acea situaţie nu mai putea fi tolerată. Philippe s-ar fi bucurat să-i poată spune patronului său, un om distins: „Scuzaţi-mă, dar a fost vorba despre o problemă importantă. Mă ocup cu scrisul, am avut succes şi am o piesă acceptată la un teatru”.

Dar în loc să procedeze astfel, lăsă capul în jos şi luă loc pe scaun cu sentimentul penibil că-l supărase pe cel care-i plătea leafa şi spaima

cumplită că poate într-o zi va rămâne fără pâine.

Seara, observă absenţa lui Maurice de la masa de seară. Totuşi chiriaşul cel bogat nu anunţase că va lipsi, deoarece tacâmul lui era pe masă. Domnişoarele îşi făceau griji în privinţa lui.

— Drăguţul domn Portet e întotdeauna atât de punctual! Şi atunci când nu vine, ne anunţă întotdeauna.

Philippe rămase să scrie până noaptea târziu în cămăruţa lui, pe măsuţa îngustă acoperită cu o carpetă, acea măsuţă pe care mâzgălise atâtea versuri până atunci. Lumina lumânării îi dansa pe paginile albe ale hârtiei de scris, deoarece nu compunea o piesă, şi la sfârşit îl usturau ochii. Neglijent, ca orice tânăr lipsit de îngrijirea unei femei, nu se gândise niciodată să-şi facă rost de o lampă, sau, dacă voise s-o facă, se trezise la sfârşitul lunii, când nu mai avea bani. Îi scria doamnei de Tr*ésigny* şi mamei sale. Celei din urmă nu-i spuse nimic despre ceea ce-l frământa la acea oră. Îi povesti doar câteva bârfe, pe un ton vesel, despre familiile Portet şi Tr*ésigny*, şi despre

pensiunea în care locuia.

— Draga de ea! O să se bucure de toate astea, îşi spuse el.

Genevièvei însă, îi povesti eşecul lui, lăsând-o să înţeleagă că era trist şi dezamăgit, dar că acele sentimente ar fi fost şi mai accentuate dacă n-ar fi fost ea să-l încurajeze şi să-şi manifeste simpatia şi prietenia faţă de el. Şi în stilul lui presărat cu fraze frumos modulate, curgând ca un râu de lapte, îşi deschise inima lui tulburată, îndurerată şi naivă, dar mai ales îndrăgostită.

Atunci când Maurice auzi rezumatul vizitei lui la director, acesta fu extrem de indignat. Ar fi trebuit să accepte piesa prietenului său. Apoi însă, după ce află ce obiecţii avusese individul, îşi schimbă puţin tonul şi-i spuse lui Philippe:

— De fapt, poate are şi dreptate… Poate ar fi trebuit să-i duci cealaltă piesă, cea pe care am jucat-o noi la mătuşa mea. Pun pariu că pe aceea ar fi acceptat-o din prima.

— Da, dar nu mi-ar fi făcut nicio plăcere s-o pun în scenă pe aceea… Era o banalitate, o

ridicare de cortină şi atâta tot... Ce legătură are arta cu convingerile mele personale?

— Lasă-le încolo de convingeri personale! încearcă să placi publicului şi nu încerca să impui cu forţa ceea ce-ţi place ţie!

Philippe se revoltă în numele demnităţii lui de scriitor. Dar argumentele lui aveau mai puţină forţă ca odinioară. Frazele lui frumoase, de care râsese de atâtea ori Maurice, nu mai erau la fel de sonore, iar ochii erau mai puţin înflăcăraţi.

— Şi mai e şi ideea asta de a amesteca religia într-o piesă! continuă viitorul agent al bursei, scos din sărite. Adevărul e că, deşi eşti un băiat plin de spirit, pur şi simplu mă uluieşti. Eu cred că abia după ce o să te afli la acelaşi nivel ca toată lumea de acum, o să te poţi lăuda că vii de undeva, de jos.

Şi referitor la acest aspect, începu să relateze cu lux de amănunte o poveste scandaloasă pe care clerul se dădea de ceasul morţii s-o acopere.

— Nu se poate pune semnul egalităţii între

preoţi şi religie, spuse Philippe.

Nu ştia ce să mai creadă. Maurice, care nu avusese niciodată preocupări intelectuale, se folosea de nişte raţionamente a căror logică îl dădeau gata pe el, visătorul, gânditorul şi căutătorul care crezuse că are vocaţie de martir. Să fie un necunoscut şi un neînţeles mai treacă-meargă, dar să se fi înşelat în halul ăsta, după ce inspirase adevărul ca pe aerul dătător de viaţă? Ah! Acum înţelegea. Voise ca adevărul să fie în acelaşi timp şi frumuseţe, pe care şi-o imaginase fără s-o vadă. Ei bine, o s-o iubească destul de mult pentru a o căuta în lucrurile urâte, diforme, pieritoare şi oribile, ca s-o poată privi atunci în faţă şi s-o salute fără frică.

Şi nu-l schimbaseră numai ultimele lui experienţe şi tiradele ameţitoare ale lui Maurice. Îi veneau în minte mii de observaţii şi scene trăite de el. Cei doi ani petrecuţi la Paris, ani trăiţi în singurătate, nu trecuseră fără să fi văzut bine evenimentele sau să fi auzit bine ce se spunea în jurul lui. Şi toate aceste lucruri îi reveneau şi i se

învălmăşeau acum în minte. Dar Geneviève?... Din tot ce crezuse până atunci, ea era cea care rămăsese adevărată şi vie, tocmai din cauză că ea reprezenta visul, prototipul unui ideal, inocenţa în frumuseţe, excepţia de la regulă!

În timp ce el rămăsese dus pe gânduri, Maurice îţi continua discursul.

— La fel le vezi şi pe femei... De parcă ai avea vreo părere despre femei...

— Oh, despre femei! îl opri Philippe. E prea mult spus! Nu mă prea obosesc să le cunosc.

— Ei bine, hai să nu zicem „femei”... Ci o femeie, două femei, trei femei!... Nu ştiu exact câte Ai o părere despre această femeie...

Philippe schiţă o mişcare de protest.

— Nu e nevoie să te oferi. Avem şi noi ochi şi urechi de văzut şi de auzit. Pe când tu îmi făceai teorii de ordin general, eu adulmecam un caz anume... Care e foarte special, dacă e să cred tot ce spui tu. Eu nu-ţi cunosc idealul, nu-i aşa? Pentru că nu mi-ai făcut niciodată o descriere a lui. Îţi închipui că eşti foarte diferit pentru că nu

mi-ai dezvăluit culoarea ochilor ev şi nici mărimea mâinii ei, singurele lucruri despre care poţi vorbi din punct de vedere fizic... Dar din cel moral? Ştii că tot ce spui nu face altceva decât să trâmbiţeze calităţile ei?...

— Mai întâi că ea te înţelege, ceea ce până şi ţie ţi se pare nemaipomenit. Există pe lume măcar o singură fiinţă care îţi împlineşte visele, îţi insuflă încredere în forţele tale, te face să nu te mai îndoieşti de tine însuţi şi, ce mai tura-vura, cer senin, luna argintie, freamăt de codru şi suspine veşnice!

Maurice rosti ultimele cuvinte ţuguind buzele şi dând ochii peste cap. Lui Philippe, gluma nu i se păru prea reuşită.

— Te-ai supărat? Să fim serioşi! îţi vorbesc aşa spre binele tău, ca un adevărat prieten. De altfel, continuă el abţinându-se cu greu să nu râdă, dacă vrei o dovadă a spiritului meu de observaţie, o să-ţi ofer una. O să ţi-l descriu punct cu punct, dar de data asta în mod realist, ca aspect exterior, cum să spun... Din punctul de

vedere al ambalajului său perisabil şi fragil… Pe îngerul care te preocupă. Prin aspectul moral, eu îl ghicesc pe cel fizic şi sunt sigur că nu mă înşel.

— Bine, spuse Philippe, uşor îngrijorat.

— E blondă, palidă… Are şaizeci de ani… Cântă la harpă, copiază versurile tale sub nişte buchete de flori uscate. Seara se aşază la fereastră la aceeaşi oră ca şi tine şi privirile voastre se întâlnesc într-o stea. Să nu-mi spui că nu e aşa!… Ah! Uitasem! O condiţie esenţială: nu e din Paris, n-a locuit niciodată în oraş. Stă foarte departe şi ajunge cu greu aici.

— Te înşeli, îi răspunse Philippe.

Se mai liniştise, pentru că ştia că secretul era numai al lui, dar ultima frază îl puse pe gânduri.

— Te înşeli, de fapt e din Paris. În rest, ai dreptate, referitor la părul blond, harpa şi steaua despre care ai vorbit. Dar te asigur că e din Paris.

— Ei bine, atunci individa îşi bate joc de tine.

Trecuse multă vreme de când Philippe Sauval n-o mai văzuse pe doamna de Tr*ésigny*, dar primea scrisori de la ea. După patru-cinci întâlniri

romantice şi inocente, vicontesă devenise mai prudentă. Niciun cartier nu i se părea destul de depărtat, niciun parc nu era suficient de retras sau de singuratic. Se temea să nu ofere motive de bârfă. Nu era de-ajuns ca virtutea ei să fie fără pată, ci trebuia să poată merge peste tot cu capul sus, să nu-şi ascundă niciodată numele sau faptele. Se simţea umilită că fusese nevoită să se ascundă şi să mintă. Dar oare o va înţelege Philippe? Nu se va supăra pe ea? Simţindu-se respins din nou, nu va da uitării prietenia lor frumoasă, clipele dragi petrecute împreună, tot ce-şi spuseseră, ce-şi juraseră?…

Atunci nefericitul, nemaiputând suporta chinurile, îşi mărturisise iubirea într-o scrisoare plină de pasiune. Să citească şi să-l uite, din moment ce nu urma să-l mai vadă vreodată! Da, era mai bine aşa… Nu era demn să stea în preajma ei, deoarece când se afla lângă ea se simţea atât de slab, încât într-o bună zi i-ar fi căzut în genunchi. Prefera să fie exilat şi iertat, decât să fie blestemat şi gonit în mod ruşinos, ca

un derbedeu… Poate i s-ar face puţină milă de el, nu-i aşa? Oare bănuia ea cât de mult suferise el încă din copilărie, când culegea flori pentru ea şi când o văzuse în agonie şi când se măritase!… Bănuia cât muncise, se luptase, vrând să fie scriitor din cauza ei şi căutând succesul, că va elimina distanţa uriaşă care-i despărţea?

Imediat după ce expedie scrisoarea, regretă că o trimisese. Aşteptă răspunsul într-o stare de spirit cumplită. Măcar dacă ar fi putut să lucreze, să scrie, să meargă la piese noi sau să încerce să o refacă pe a lui. De dimineaţa până seara, era însă ocupat cu slujba lui la domnul de Gastre. Atunci când se întorcea acasă, se simţea adesea atât de obosit şi fără chef, încât după masa de seară mergea în salon şi juca whist cu cele două domnişoare englezoaice. La teatru nu putea merge, pentru că n-a avea bani. Chiria, mâncarea şi hainele îi înghiţeau toate veniturile.

Nu mai ieşea nici cu Maurice, nemaiinteresându-l distracţiile şi se simţea jenat acum de eleganţa şi luxul faţă de care nu se mai

simţea superior, pierzându-şi conştiinţa unei valori personale care urma să se afirme poate curând.

De altfel, tânărul Portet îşi făcea apariţia la masa comună din strada Parma. Se lansase în lumea bună pariziană şi strălucea la toate petrecerile. Din lumea marii finanţe, căreia îi aparţinea prin unchiul său, pătrunsese în inima cartierului de lux Saint-Germain prin familia de Tr*ésigny*. Avea nişte maniere acceptabile şi lua lecţii ca să poată conduce dansurile de societate. Frumoasa lui figură de muşchetar făcea să i se ierte stângăciile, atunci când i se întâmpla să le facă. Când îl vedeau femeile se gândeau la frumosul Athos. Tinerii, cărora nu le plăcea să-l vadă apărând pe la petreceri pentru că toţi nu aveau ochi decât pentru ei, îl porecliseră „distrugătorul de inimi”. Se zvonea că fata aceea superbă, Bertrade de Tr*ésigny*, slăbise şi leşina adesea pentru că el n-o cerea în căsătorie şi că domnul conte numai pentru el era de acord să renunţe la prejudecăţile lui aristocratice.

Cu toate astea, el nu se arăta deloc dispus să

se însoare. Atunci când se întâlnea cu Philippe, nu-i povestea decât despre succesele pe care le avea la femei.

Într-o seară, pe când dădea colţul străzii Parma, zărind poarta şi poteca îngustă care ducea spre casă, Philippe fu cuprins de sentimentul cumplit că nu mai putea trăi nici măcar o oră dacă la întoarcerea acasă nu va găsi o scrisoare de la Geneviève. În ziua aceea, plecase de la serviciu şi se dusese să rătăcească pe strada

Varennes. Revăzuse poarta cu arcadă şi stâlpii ei din piatră. Apoi zărise de departe, trăsura care se întorcea acasă, recunoscuse livreaua şi se ascunsese repede. Vizitiul strigase şi cele două porţi se răsuciseră încet, trăsura intrând cu zgomot pe sub arcadă. Apoi, aceasta descrisese un semicerc prin curte şi se oprise în faţa treptelor de la intrare. Philippe o recunoscuse pe vicontesă de Tr*ésigny*, care urca scările măturând cu trena ei lungă pietrişul alb.

Era toamnă. Zilele se scurtaseră şi pe când se pregătea să urce cele trei etaje până la

domnişoarele Meriquier, îl găsi pe portar aprinzând lumina de gaz. Îl întrebă dacă nu venise ceva pentru el.

Bătrânul se uită la el mirat. Sosea foarte rar ceva pentru domnul Sauval.

— Am dus sus toate scrisorile, spuse el, dar nu cred că e ceva pentru dumneata.

Şi într-adevăr, nu era. Philippe se pieptănă, se spălă, îşi puse nişte manşete noi şi se duse la masă.

Cina se transformase într-un adevărat chin. Nu mai era ca altă dată. Prietenii pe care-i cunoştea plecaseră. Maurice Portet nu se mai afla acolo ca să-l facă să râdă cerându-i sarea într-o limbă necunoscută. Nu mai era veselie şi avânt tineresc. Rămăsese o familie de prusaci, care ziceau că sunt suedezi, nişte oameni urâţi, reci şi dispreţuitori, două-trei domnişoare cu părul rar lipit de ţeastă şi strâns la ceafă, fiul unui preot irlandez, un tânăr needucat care nu bea decât apă, nu mânca decât legume şi rostea stâlcit vreo două-trei cuvinte în limba franceză, mereu

aceleaşi* făcând aceleaşi greşeli, dar stârnind admiraţia domnişoarelor Meriquier.

— Dragul domn Malgrady! Ce multe progrese a făcut!

Englezoaicele fuseseră în Bois de Boulogne şi văzuseră birjele amestecându-se prin echipajele nobililor în jurul lacului, ceea ce le scandalizase foarte tare. Pe vremea Imperiului, aşa ceva nu era permis şi la ele acasă birjele n-ar îndrăzni să se aventureze în Hyde Park. Numai în vremea Republicii e voie să faci asemenea blestemăţii. Domnişoarele Meriquier spuseră că era adevărat că, sub Napoleon al III-lea, omnibuzele nu circulau pe Champs-Elysées între orele două şi cinci şi afirmară că francezii nu aveau stabilitate politică.

Una din fiicele Albionului adăugă printre dinţi:

— În afară de asta, împărăteasa era cea care avea primul cuvânt în modă. Acum, cine are acest drept?

Fiul pastorului fu de părere că moda e o deşertăciune şi că ar trebui să se combată luxul

exagerat prin aceleaşi mijloace folosite împotriva băuturii şi arătă spre paharul lui cu apă.

Dat fiind că acesta vorbise în engleză, domnişoara Antoinette ridică nasul ei mare şi coroiat ca un semn de întrebare.

— Ce-a spus? Ce-a spus? Ce-aţi spus, domnule? vorbiţi în franceză.

El se uită la ea fără să spună nimic şi englezoaicele nu catadicsiră să traducă vorbele unui irlandez.

Deodată, se auzi vocea portarului în anticameră.

— O scrisoare pentru domnul Sauval. Am urcat repede. Părea că o aştepta.

Philippe îi fu recunoscător bătrânului înainte chiar să înceapă să se bucure. Scrisoarea venea de la Peyralès, de la vărul lui Philippe. Mama lui era foarte bolnavă. Dar nu trebuia să-şi facă griji. Dacă starea ei se va agrava, sau dacă va dori să-şi vadă fiul, se va duce cineva în oraş să-i trimită o telegramă.

Mama lui era bolnavă!... Tristă veste! Oare

se va duce şi ea? Nu va mai rămâne nimic din tot ce iubise în pădurea de la Peyralès, de care îi era dor tot timpul? îl revăzu pe bunicul lui căzând în zăpadă, îşi imagină lupta din pădure la care ar fi trebuit să participe şi el, dacă şi-ar fi făcut datoria pe deplin, apoi lovitura mortală aplicată mai târziu într-un acces de furie… îşi amintea de greşelile lui ca să mai uite de durerea care-l chinuia.

— Nu faci un whist, domnule Philippe?

— Scuzaţi-mă, domnişoară, dar o să mă retrag. Am primit veşti proaste de acasă. S-ar părea că mama e bolnavă.

Toată lumea se înduioşă. Irlandezul îi întinse mâna. Ce bine era să simtă puţină simpatie în jurul lui! mai ales că era sinceră. Acum, acei oameni nu i se mai păreau nici enervanţi şi nici ridicoli.

Totuşi, mai rămase în salon. Aştepta poşta de ora nouă, amâna clipa în care urma să rămână singur, doar cu dezamăgirea cruntă care domina în sufletul lui toate celelalte sentimente.

Fu adus micul pachet de scrisori şi simţi că

începe să tremure. Apoi, fu cuprins brusc de o bucurie imensă care-i încălzi inima. Îi pătrunse în sânge şi în toată fiinţa lui... Recunoscuse blazonul şi hârtia fină. Era chiar scrisoarea lui!

— Ah! Uite coroana... Asta e pentru domnul Philippe, spuse domnişoara Meriquier.

Philippe o şterse în camera lui. Căută lumânarea pe pipăite, o aprinse şi studie micuţa coroană care-l fascina, cu cele două perle negre, distinse şi discrete. În cele din urmă, tăie plicul cu un briceag şi începu să citească.

La început nu înţelese mai nimic... Pe aproape o jumătate de pagină, se înşirau nişte fraze vagi şi înflăcărate care se refereau la nişte lucruri care avuseseră loc, la nişte vorbe care fuseseră spuse şi pe care el nu şi le mai amintea. Era scrisul şi stilul Genevièvei, dar ce schimbare! mai multă demnitate, o anumită sfială cochetă, înţepături spirituale, tirade literare... Ceea ce se afla în faţa ochilor lui era ori mărturisirea unei iubiri imense, ori ironia cea mai cumplită... Întoarse foaia de hârtie, dorind să priceapă mai

repede sensul acelei scrisori citind sfârşitul, şi-i atrase atenţia semnătura: „A ta, Geneviève”.

Pentru el, ea nu semna niciodată ca pentru toată lumea „vicontesă de Tr*ésigny*” sau, pe scurt „Geneviève”. Dar acum, care era semnificaţia acelui adaos tandru?

— Trebuie să-mi revin, altfel înnebunesc de tot, îşi spuse el întorcându-se la prima pagină. N-am decât să citesc totul ca să înţeleg.

Nu citi tot, deoarece fraza cu care continua fu aceasta:

„Ah! Nu simt nicio remuşcare. Oare dându-ne atâtea dorinţe, Dumnezeu n-a vrut ca fericirea supremă să devină virtutea noastră supremă? Şi această fericire mi-ai dezvăluit-o tu. Fericirea aceea eşti tu, iubitul meu Maurice, tu, care eşti atât de frumos, de semeţ şi de puternic! Sunt a ta şi mă dăruiesc sufletului tău fermecător şi sărutărilor tale…”

— Nu se poate… gemu Philippe cu ochii măriţi de spaimă şi pumnii încleştaţi lipiţi de frunte… Nu, nu se poate aşa ceva!

Rămase nemişcat câteva clipe, apoi şopti cu o voce mai puţin speriată:

— Aşa ceva e imposibil.

Şi vru să deschidă din nou scrisoarea care se închisese atunci când îi alunecase de pe genunchi, dar o azvârli brusc.

— N-am dreptul s-o citesc, nu-mi este adresată mie, spuse el rânjind cu tristeţe.

Abia atunci întoarse pentru prima oară plicul şi-i dădu prin cap să citească ce scria pe el, ceea ce nici domnişoara Meriquier şi nici el nu făcuseră: „Domnului Maurice Portet, la domnişoarele Meriquier, strada Parma”. Şi mai jos, cu un scris citeţ, era o indicaţie: „Urgent, în caz că lipseşte, să fie dusă la domiciliul lui”, Era evident, contesa trimisese scrisoarea într-o stare de profundă agitaţie.

— Probabil asta e prima, îşi spuse Philippe. Încă nu-i ştia adresa apartamentului în care locuieşte.

Apoi, plângând în hohote şi înăbuşindu-şi strigătele cu pătura de pe pat, începu să îngaime

vorbe fără nicio noimă: „Ea… Ea…

Ah! Sunt blestemat! Nu mai am nimic, nimic! Ah! Moartea…

Deşertăciune!…”

Cu faţa schimonosită de durere, dinţii încleştaţi şi membrele tremurând spasmodic, nefericitul se aruncă în prăpastia disperării.

Capitolul 11

Peste două-trei ore, cam pe la miezul nopţii, portarul casei în care locuia Maurice Portet, de pe strada Saint-Georges, fu trezit de sonerie, după care alergă cu o lumânare în mână la uşă. Dădu peste un individ cu o înfăţişare care i se păru cam suspectă, având o figură înfiorătoare şi o privire de răufăcător.

— Ce doriţi? strigă el pe un ton fioros.

— Merg la domnul Portet, i se răspunse cu o voce răguşită. E acasă. Am văzut că e lumină la geamul lui.

— Ah! Dumneavoastră sunteţi domnul

Sauval! La ora asta? Nu vă pasă că-i deranjaţi pe oamenii serioşi?

Şi se întoarse bombănind în ghereta lui.

Philippe nu-l găsi însă acasă pe Maurice. E adevărat că văzuse lumină la baie, dar acolo se afla valetul lui, făcând ordine printre lucrurile stăpânului său, după ce acesta plecase.

— Domnul s-a întors de la petrecere. A venit să ia un obiect care nu era gata la bijutier azi după-amiază şi pe care a trebuit să-l iau eu în seara asta, spuse valetul. Apoi, a plecat imediat.

— Trebuie să vorbesc ceva cu el. Ceva foarte important. N-aş putea să mă duc acolo unde este în prezent?

— Păi… Dumneavoastră, domnule pot să vă spun, spuse el ezitând. Ştiu că domnul Maurice nu are secrete faţă de dumneavoastră. Ia masa acasă la actriţa aceea… Ştiţi dumneavoastră… Domnişoara Alba. Nu cred însă că e bine să vă duceţi acolo

— Nu, o să vin mâine.

Era la cântăreaţa aceea! îşi petrecea noaptea

la femeia aceea. El, care poate cu o zi înainte avusese capul Genevièvei lipit de pieptul lui!

Philippe Sauval ieşi afară şi merse în neştire pe străzi, traversă poduri, pieţe, şi trecu prin locuri cunoscute şi necunoscute. Urcă şi coborî scări, rătăci pe sub arcade, printre ziduri, pe lângă garduri. Se opri, apoi porni din nou şi tot aşa până în zorii zilei.

Trecu prin fata catedralei Notre-Dame care se profila mai întunecată decât noaptea, pe cerul înstelat. I se păru că e Quasimodo privind spânzurătoarea Esmeraldei şi că vede faţa neagră a sutanei preotului. Şopti ca şi el… „Oh! Ea e tot ce am iubit mai mult”.

Făcu însă comparaţie şi constată că situaţia lui era mai gravă decât a lui. Aşa cum stătea agăţată de funie, fiica Egiptului încă rămânea adorabilă, biata fată nefiind înzestrată decât cu graţie şi naivitate. Quasimodo putea s-o caute în mormânt. Ar fi găsit-o pură, făcând ca moartea alături de ea să devină voluptuoasă. Dar Geneviève, îngerul rătăcit, căzut de la o atât de

mare înălţime, cu aripile zdrobite de o cădere banală… Era ceva groaznic! Philippe n-o vedea întinsă într-un mormânt!

Începu să alerge, ca să alunge din minte acea imagine care i se părea cumplită. Parcurse străduţele întunecoase ale vechiului cartier pe care-l vizitaseră odată. Ajunse la Saint-Etienne-du-Mont şi, găsind întunecate vitraliile pe care le comentaseră cu buzele apropiate, în şoaptă, începu să plângă. Piaţa era pustie şi el stătea acolo, plângând singur, accentuându-şi durerea până la nebunie. O luă apoi pe strada Soufflot, cu gândul să-şi pună capăt zilelor.

Cineva însă îi vorbi. Era un poliţist. Philippe se depărtă, gândindu-se că de fapt Sena era destul de mare şi apele îi vor constitui un sicriu mai încăpător pentru trupul lui chinuit.

Se trezi pe chei. Era aproape ziuă. Parisul se trezea şi îşi făcea toaleta de dimineaţă. Pietrele de pe bulevarde erau pline de un noroi cenuşiu pe care măturătoarele mecanice îl curăţau. Circulau deja birje şi camioane, iar muncitorii mergeau

grăbiţi, unii muşcând dintr-un coltuc de pâine.

Philippe ajunse la mijlocul podului Artelor şi se sprijini de balustradă. Se uită în susul râului, văzând apropiindu-se de el valurile de culoare gălbuie. Îi era ciudă că îi venise ideea atât de târziu şi se iviseră deja zorii. Dacă o făcea acum, ar fi existat o groază de martori care ar fi fost scandalizaţi de sinuciderea lui banală… Ce ruşine i-ar fi fost! Dar se simţea atât de nefericit şi de plictisit de viaţă, încât nu mai putea să aştepte o altă noapte. Dat fiind că nu avea nicio armă, nu-şi imagina un alt procedeu de a-şi provoca moartea.

Ca să nu fie recunoscut în cazul în care i s-ar fi găsit trupul, se căută prin buzunare de acte, pe care voia să le distrugă. Avea asupra lui, în afară de scrisoarea de la Geneviève, pe cea primită de la vărul lui. O reciti şi rămase încremenit. Uitase de mama lui…

— Poate e pe patul morţii, îşi spuse el.

Atunci, trecu rapid de partea cealaltă a podului şi ajunse pe malul drept… Luase o hotărâre… Va merge s-o vadă pe mama lui.

Probabil o va pierde în curând. Deşi scrisoarea era redactată cu multe menajamente, nu lăsa nicio urmă de speranţă. Se va duce acasă, fie că va fi chemat sau nu, înainte să fie prea târziu. După ce îşi va lua rămas-bun de la mama lui şi după ce va revedea ţinutul Peyralès, dacă nu va muri din cauza durerii, atunci

— Sunteţi foarte matinal astăzi, domnule, îi spuse o slujnică lui Philippe atunci când se întoarse acasă. Ca şi domnul Portet, de altfel, căci domnia sa a venit deja să întrebe de dumneavoastră.

— Bine, spuse Philippe.

Nu observă decât capul domnişoarei Antoinette iţindu-se prin crăpătura uşii de la sala de mese.

— Cred că o să se întâmple ceva îngrozitor, spuse fata bătrână apropiindu-se de sora ei care se încăpăţâna să ude câteva plante roşcate de ceva timp. Ceva între domnul Portet şi domnul Sauval.

— Ei aş! Doar sunt foarte buni prieteni!

— Tocmai pentru că sunt amici. Tinerii aceştia sunt atât de nervoşi!... Mai ales domnul Portet! Parcă e un butoi cu pulbere!

— Prea vezi lucrurile în negru, Antoinette!

— Dar n-ai observat că domnul Portet n-a mai venit la noi de câteva zile? Şi dacă l-ai fi văzut pe domnul Sauval ceva mai devreme... Avea o figură! ... Ascultă ce-ţi zic. Pur şi simplu m-am speriat.

— Ei bine, n-au decât să se certe... Tot ei au să se şi împace. Sper că nu-ţi închipui că se vor bate în duel?

— Sper că nu.

— Niciunul nici altul nu se pricep la arme.

— Tocmai asta mă îngrozeşte, buna mea soră... În cazul ăsta, or să-şi facă şi mai mult rău.

Philippe era pregătit de plecare. Antoinette dădu fuga la uşă. Ca să-i poată simţi mai bine arsura. Sufletul lui ar fi savurat îndelung bucuria pe care o simţea. Gândul că aşa ceva ar fi posibil îl bântuise până în pragul delirului. Se urâse pur şi simplu că-i trecuse prin cap aşa ceva... Şi acum când ea nu se mai afla atât de sus şi de departe,

când părea să fi coborât la nivelul lui, ca un fruct superb care îndoise creanga pe care se afla, acum când un altul era stăpânul ei, Philippe cântărea cu furie imensitatea dorinţei lui.

Maurice Portet era la masă când fu anunţat că domnul Sauval se găsea în salon. Mânca un pui de potârniche şi citea o gazetă literară banală. Viaţa nu i s-ar mai fi părut atât de neplăcută dacă ar fi avut pe cineva cu care să stea de vorbă. Sosirea lui Philippe îl făcea să vadă totul în roz.

— Condu-l aici pe domnul Sauval, spuse el, şi mai pune un tacâm la masă.

Valetul se întoarse să-i spună că domnul Sauval regretă că-l deranjează, dar că-l aşteaptă pe domnul în salon.

— Asta-i bună! Ce-o mai fi şi asta? exclamă Maurice, nervos.

Aruncă şervetul de la gât şi trecu în încăperea alăturată.

Era un salon zugrăvit în alb, auriu şi grena, banal şi deja degradat. Tinerii se adunau adesea aici, îl umpleau de fum de ţigară şi se simţea în

aer un miros uşor de cafenea. Cele două ferestre înguste cu perdele uşor îngălbenite, nu dădeau prea multă lumină. Pe o masă se găsea o cutie de carton care rămânea întredeschisă din cauza grămezii de cărţi de joc şi jetoane din interiorul ei. Philippe stătea în picioare lângă pian, răsfoind o carte de călătorii.

— Bună ziua, spuse Maurice când intră. Nu vrei deci să iei prânzul cu mine?

— Asta e o scrisoare care îţi este destinată ţie, spuse Philippe. Am deschis-o din neatenţie.

Atunci când văzu plicul, Maurice Portet deveni alb ca varul la faţă şi buzele începură să-i tremure. Despături scrisoarea, îi aruncă o privire, o vârî apoi brusc în buzunarul jiletcii şi se apropie de Philippe cu un aer furios şi pumnul ridicat.

— Numai un om necinstit, da, un ticălos ar fi putut face aşa ceva, domnule! urlă el.

Philippe se repezi la braţul lui, îl prinse şi, cu o forţă nemaipomenită, îl îndoi şi-l lăsă în jos.

— Nu te atinge de mine! spuse el.

Îşi recăpăta apoi calmul şi şuieră printre

dinţi:

— Te înşeli, dar n-are importanţă… Ai dreptate… Da, aşa e foarte bine… Nu m-am gândit la modul acesta de a muri.

Maurice nu apucase să-l vadă prea bine, deoarece în încăpere nu era prea multă lumină. Acum însă, îl văzu. Era atât de slăbit şi de palid, avea faţa trasă, ochii îi scăpărau în plus, vocea aceea resemnată, lipsită de orice intonaţie, era jalnică… Îl luă cu fiori pe şira spinării. Cu bunătatea lui obişnuită şi calitatea de a uita uşor de supărare, îi spuse imediat:

— Dar ce-ai păţit, sărmanul meu prieten?

Philippe îi dădu drumul la braţ. Colţurile gurii lui schiţară un zâmbet trist.

— Nimic care să te intereseze pe tine. Adio. Gândeşte-te la biletul tău de amor pe care l-am deschis din greşeală şi ţine minte că îţi stau la dispoziţie.

Apoi se întoarse să plece, dar în momentul acela Maurice înţelese ce se întâmplase. Scoase o exclamaţie care exprima surpriză şi indignare. Ar

fi fost gata să renunţe la tot, la averea, la clipele lui de fericire, la iubirea de o zi, numai să nu fi fost la originea cumplitei suferinţe pe care o vedea acum în faţa ochilor.

— Ah! Prietene! Deci asta era!... Eu eram acolo!... N-am bănuit nimic. Visul tău, himera ta! Deci ea... Scuză-mă... De ce nu mi-ai spus?

— Deci, e adevărat?... De fapt, n-am citit tot... Deci, e chiar aşa?

Maurice clătină din cap şi-şi privi cu un aer întristat plastronul din mătase crem, brodat cu bucheţele de trandafiri.

— Prietene, femeile sunt... începu el să spună. Ţi-am spus adesea... Te rog să nu mai pui la inimă povestea asta...

Poetul scoase un strigăt de furie şi de groază.

— Eşti amantul ei! Amantul ei!

Şi până să apuce Maurice să-l reţină, se năpusti afară din cameră.

Tânărul Portet se întoarse la potârnichea lui, care se răcise. Se simţi trist până spre seară. Când se întâlni cu prietenii lui, se miră şi el de felul în

care se purta. La glumele lor răspundea cu unele şi mai deşănţate, apoi devenea brusc din nou serios, răspunzându-le celor care observaseră schimbarea pe care o suferise:

— Regret ce am făcut. Lăsaţi-mă în pace…

Fiind îngrijorat de soarta prietenului său, a doua zi se duse la domnişoarele Meriquier. Antoinette şi Clotilde, foarte emoţionate, cu ochii măriţi şi umezi, îi spuseră vorbind amândouă în acelaşi timp, că atunci când domnul Sauval se întorsese ieri „chiar de la dumneavoastră de acasă, domnule Portet”, găsise o telegramă prin care era anunţat că mama lui era pe moarte şi că trebuia să se ducă acasă cât mai curând posibil.

Era o dimineaţă blândă de noiembrie când avu loc înmormântarea. Văduva pazniculuide vânătoare fusese aşezată în cimitir alături de ceilalţi membri ai familiei Sauval, slujbaşi de când se ştiau ai nobilei familii de Peyralès. Philippe stătea la mijlocul pantei care cobora de la castel şi privea spre vale.

Nu se afla în parc, ci în afara zidurilor, pe

marginea şoselei. Se sprijinise de un copac, de pe una din crengile căruia căzuse în copilărie, când voise să vadă ce se găseşte într-un cuib de păsărele. Vedea şcoala. Copiii se zbenguiau şi se înghesuiau să iasă câte trei odată pe uşă. Picioruşe şi braţe se zbăteau şi se auzeau râsete cristaline în aerul liniştit. Apăru însă domnul Forest, care-i ridică de jos şi-i trimise înăuntru pe puştani.

Domnul Forest participase şi la înmormântare. Era un om cu tâmplele argintii, un aer uşor obosit luând locul entuziasmului său obişnuit. Se bucurase să strângă mâna fostului său elev. Imediat după aceea îl întrebase, cu o sclipire de regret şi curiozitate în ochii lui goliţi de speranţă:

— Şi cu Parisul cum rămâne?

Philippe se abţinuse cu greu să nu înjure. Parisul… Un angrenaj îngrozitor, o maşinărie de proporţii monstruoase, cu motoare secrete care încet-încet, dar fără scăpare, îi zdrobise sufletul.

Dar iată că se afla acum în valea lui, şi deşi

mama lui murise şi aceasta păruse să-l întâmpine ca o alinare, cu scene calme şi sincere, de fapt tot la Paris se gândea.

În timp ce admira toate acele lucruri, văzute de atâtea ori, lui Philippe îi veni în minte o amintire din copilăria lui: emoţia pe care o simţise odinioară, aproape profetică, cu care repetase mereu primele versuri şi groaza care-l cuprindea la gândul că poate el însuşi va reveni într-o bună zi să ascundă de ochii lumii dureri necunoscute, ca şi cele pe care acele rânduri tânguitoare păreau să le exprime.

„Am văzut, am simţit şi am iubit prea mult în viaţă.

Vin acum să caut liniştea pe malul fluviului Lethe

Frumoase ţărmuri, fiţi pentru mine limanul unde o să uit de mine

De azi încolo numai uitarea mă mai poate face fericit”.

Imediat ce termină de recitat această strofă, se scuturǎ şi, foarte mândru şi hotărât, ca o provocare la adresa tristei lui deziluzii şi singurătăţii sfâşietoare, spuse cu voce tare:

— Laşule!... Vrei să uiţi pentru că ai suferit, adică pentru că ai văzut, ai învăţat, ai înţeles, ai trăit multe! Vrei să dormi, să închizi ochii înaintea morţii, pentru că ei au plâns, adică deoarece bombăninderuda realitate i-a făcut ceva mai lucizi!

Se opri, apoi continuă şi mai răspicat, dar pe un ton şoptit:

— Vreau să ştiu secretul inimii care înşală... Să ştiu ce ameţeală a cuprins-o, ce disperare o aşteaptă! Ah! Femeie nefericită! O să verşi lacrimi mai amare decât mine. Prin tine am învăţat că trebuie să-mi pun stavilă inimii şi să fiu mai atent altă dată. Vreau să simt mai puţin şi să văd mai bine. O să studiez, o să observ, o să scriu... Nu voi umple paginile cu imaginile vagi ale unui ideal, nici cu visuri neclare, ci cu scene sumbre, dar palpitante de viaţă. Experienţa mea va putea fi de

folos şi altora. O să analizez ce anume a pervertit-o pe Ea şi ce a fost distrus în mine. Poate o să descopăr ce împrejurări au dus la acea mârşăvie. Ah! Forţa împrejurărilor… Aceasta zăpăceşte, te ia cu ea, dar te şi pedepseşte adeseori. Forţa împrejurărilor este cea care va duce la pedepsirea Genevièvei Tr*ésigny*.

Fără să-şi dea seama, Philippe Sauv al îşi schiţa planul întregului său viitor de muncă şi de glorie. Încercarea teribilă prin care trecuse îl maturizase. Poetul urmaşă devină un gânditor. Copilul se va transforma în bărbat, pentru că, deşi acolo unde credea că va fi binele dăduse peste rău, nu se resemnase cu acea idee. Poate aşa făcuse la început, când fusese pe punctul de a se sinucide, dar adevărul la care ţinea atât de mult ieşi la iveală din tot acel haos de gânduri şi-i calmă disperarea. Neîncrederii pe care o dobândise pe parcurs i se asocie sentimentul toleranţei, învăţase să ierte greşelile mari în favoarea unui curent de idei benefice, în condiţiile în care asemenea mişcări sunt destul de rare.

Peste tot se pot descoperi o mulţime de virtuţi omeneşti, deşi ideea de virtute e o plantă care necesită un anumit gen de pământ ca să crească, în afara căruia nu poate fi întâlnită. Am fi mai puţin dezamăgiţi dacă am avea mai puţine prejudecăţi şi am suferi mai puţin dacă am avea aşteptări mai mici. Dar cine s-a mulţumit vreodată să primească de la viaţă numai strictul necesar, fără să ceară nimic în plus? Dar exprimarea voinţei noastre nu ne înalţă sufleteşte. E imposibil ca măreţia noastră să constea mai mult în dorinţă decât în acţiune.

Nemaicrezând deci că poezia reprezintă o revelaţie extraordinară, avea toate şansele să scrie versuri bune. În aceeaşi ordine de idei, renunţând la iluzia că ar exista îngeri pe pământ, poate va avea norocul să întâlnească o femeie care să devină sufletul lui pereche.

Sfârşit